

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΚΥΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Συμφιλίωση

Μάιος 2008

Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης δεν αντανakλούν απαραίτητα την άποψη ή τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Γενικής Διεύθυνσης για την Εργασία, τα Κοινωνικά Θέματα και τις Ίσες Ευκαιρίες. Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε οποιοδήποτε άτομο που ενεργεί εκ μέρους της ευθύνεται για τη χρήση που δυνατόν να γίνει των πληροφοριών που περιέχονται στην έκδοση αυτή

Το πρόγραμμα και η έκδοση χρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων (2001-2006). Το πρόγραμμα δημιουργήθηκε για να στηρίζει την αποτελεσματική εφαρμογή της νέας νομοθεσίας της ΕΕ ενάντια στις διακρίσεις. Το εξαετές Πρόγραμμα στοχεύει σε όλους τους ενδιαφερόμενους που μπορούν να βοηθήσουν στη διαμόρφωση της ανάπτυξης της κατάλληλης και αποτελεσματικής νομοθεσίας και πολιτικών κατά των διακρίσεων σε όλα τα 25 κράτη-μέλη της ΕΕ, στις χώρες ΕFTA και στις υπό ένταξη χώρες.

Τα εγχειρίδια κατάρτησης που χρησιμοποιήθηκαν στο σεμινάριο κατά των διακρίσεων και στο σεμινάριο για την διαχείριση της διαφορετικότητας βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/public/pubst_en.htm#train

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης ενάντια στις διακρίσεις και υπέρ της διαφορετικότητας διαχειρίστηκε το Human European Consultancy (humanconsultancy.com) σε συνεργασία με το Migration Policy Group (www.migpolgroup.com) και το International Society for Diversity Management – idm (www.idm-diversity.org).

Οι εθνικές δράσεις εκτελέστηκαν από τη Συμφιλίωση (www.reconciliationcy.org)

I. Πίνακας περιεχομένων

I.	Πίνακας περιεχομένων	3
II.	Εισαγωγή.....	4
III.	Σεμινάρια κατά των διακρίσεων	5
	a) Εθνικές δράσεις – σεμινάρια κατά των διακρίσεων.....	5
	b) Άσκηση χαρτογράφησης: ΜΚΟ/ συντεχνίες στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων	13
	c) Εθνική νομοθεσία στον τομέα της μη διάκρισης	29
	d) Ευκαιρίες Χρηματοδότησης στον τομέα της μη-διάκρισης.....	43
IV.	Σεμινάριο για τη Διαχείριση της Διαφορετικότητας.....	46
	Παραρτήματα	51
	Ο ρόλος των συντεχνιών στην καταπολέμηση των διακρίσεων	51

II. Εισαγωγή

Στην Κύπρο έγιναν τρία σεμινάρια κατά την περίοδο 2007-2008: δύο σεμινάρια κατά των διακρίσεων στις 22-23 Σεπτεμβρίου 2007 και στις 5-6 Απριλίου 2008 αντίστοιχα και ένα σεμινάριο για τη διαχείριση της διαφορετικότητας στις 4 Απριλίου 2008. Το πρώτο σεμινάριο κατά των διακρίσεων στόχευε σε ακτιβιστές από ΜΚΟ και συντεχνίες στο οποίο συμμετείχαν συνολικά 42 άτομα, κυρίως από ΜΚΟ παρά από συντεχνίες. Το δεύτερο σεμινάριο κατά των διακρίσεων στόχευε σε εκείνους τους ακτιβιστές και συντεχνιακούς που συμμετείχαν στο σεμινάριο του 2007 καθώς επίσης και σε εκείνους που συμμετείχαν στο σεμινάριο του 2005. Στο δεύτερο σεμινάριο συμμετείχαν συνολικά 25 άτομα. Το σεμινάριο για τη διαχείριση της διαφορετικότητας της 4^{ης} Απριλίου στόχευε γενικά σε επιχειρήσεις και παροχείς υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, σχολείων και κυβερνητικών τμημάτων όπως ο εθνικός αερομεταφορέας (Κυπριακές αερογραμμές) και το εθνικό κρατικό ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό κανάλι (Ρ.Ι.Κ.). Συμμετείχαν συνολικά 42 άτομα από όλους τους πιο πάνω τομείς παρόλο που το ποσοστό συμμετοχής εκ μέρους των επιχειρήσεων ήταν μάλλον χαμηλό. Όλα τα σεμινάρια έγιναν στο χώρο του Intercollege, που πρόσφατα μετονομάστηκε σε Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Σε όλα τα σεμινάρια οι συμμετέχοντες προέρχονταν και από την Ελληνοκυπριακή και από την Τουρκοκυπριακή κοινότητα.

III. Σεμινάρια κατά των διακρίσεων

a) Εθνικές δράσεις – σεμινάρια κατά των διακρίσεων

1. Σχεδιασμός του σεμιναρίου κατά των διακρίσεων

1.1. Εγχειρίδιο

Για τους σκοπούς του πρώτου σεμιναρίου κατά των διακρίσεων, χρησιμοποιήθηκε το εγχειρίδιο που στάλθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνδυασμό με μια παρουσίαση power point που ετοιμάστηκε από τους εκπαιδευτές. Επίσης, κυκλοφόρησε και συζητήθηκε στην ολομέλεια το ενημερωμένο κεφάλαιο για την Κύπρο. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων δόθηκαν στους συμμετέχοντες πραγματικές υποθέσεις διακρίσεων (για όλους τους λόγους διάκρισης) και ζητήθηκε από αυτούς να συζητήσουν τους διάφορους τρόπους αντιμετώπισης τους.

Η ομάδα στόχου για το σεμινάριο αυτό ήταν ακτιβιστές από ΜΚΟ που ανέπτυξαν δράση κατά των διακρίσεων, καθώς και συντεχνιακοί. Όμως πολύ λίγοι συντεχνιακοί συμμετείχαν, γεγονός που οφείλεται κυρίως στο ότι σε γενικές γραμμές θεωρούν ότι η εργασία κατά τα Σαββατοκύριακα είναι αντι-εργατικό μέτρο και αντίκειται στην ταυτότητα τους ως υπερασπιστές των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

1.2. Σχεδιασμός του προγράμματος του δεύτερου σεμιναρίου

Για τους σκοπούς του δεύτερου σεμιναρίου η εθνική συντονίστρια ετοίμασε μια πρόταση εγχειριδίου που συζητήθηκε εκτεταμένα με τους άλλους εκπαιδευτές (τόσο τους διεθνείς όσο και τους εθνικούς εκπαιδευτές). Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ένα μάλλον φιλόδοξο πρόγραμμα που περιλάμβανε τα ακόλουθα:

- Το Εργαστήρι I αποτελείται από ασκήσεις για να φρεσκάρουν οι συμμετέχοντες τη μνήμη τους σχετικά με τις βασικές έννοιες της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων (άμεση/έμμεση διάκριση, θυματοποίηση, παρενόχληση, εύλογες προσαρμογές, αντιστροφή του βάρους της απόδειξης, πεδίο εφαρμογής του Κυπριακού νόμου και εξαιρέσεις στην απαγόρευση των διακρίσεων).
- Η Ολομέλεια I κάλυψε πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις και αποφάσεις δικαστηρίου καθώς και της Αρχής Ισότητας / Αρχής κατά του Ρατσισμού (εν τοις εφεξής ‘η Αρχή Ισότητας’). Έγινε ειδική αναφορά στον ‘ξεχασμένο’ λόγο διάκρισης του σεξουαλικού προσανατολισμού για τον οποίο δεν υποβλήθηκε κανένα παράπονο και δεν εκδόθηκε καμία απόφαση. Επίσης παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα μιας έρευνας γνώμης που έγινε από την Αρχή Ισότητας που κατέδειξε ψηλά ποσοστά ομοφυλοφοβίας ανάμεσα στους Κυπρίους.
- Στο Εργαστήρι II ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δώσουν παραδείγματα όπου είναι πιθανόν να υπάρχει διάκριση, παραδείγματα όπου υπάρχει πράγματι διάκριση απαγορευμένη από το νόμο και παραδείγματα όπου υπάρχει διάκριση η οποία όμως δεν απαγορεύεται από το νόμο. Επίσης τους ζητήθηκε να εντοπίσουν νομικά και μη νομικά μέτρα αντιμετώπισης του προβλήματος, να συλλέξουν αποδεικτικά στοιχεία και να συντάξουν παράπονο στην Αρχή Ισότητας ή ένα έγγραφο λόμπυ που να απευθύνεται στους χαράσσοντες πολιτική.
- Η Ολομέλεια II ήταν αφιερωμένη στη διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και αποτελείται από παρουσιάσεις δύο πρόσφατων ερευνών σε σχέση με την ομοφυλοφοβία στην Κύπρο και μια εισήγηση από τον εκπρόσωπο του κινήματος για την απελευθέρωση των ομοφυλοφίλων στην Κύπρο ΑΚΟΚ για την πρακτική των ΜΚΟ στην Κύπρο και διεθνώς.
- Στην Ολομέλεια III οι εκπαιδευτές παρουσίασαν αποφάσεις της Αρχής Ισότητας και ακολούθησε συζήτηση για το περιεχόμενο των αποφάσεων, για την αποτελεσματικότητά τους, την εφαρμογή τους και τις εναλλακτικές οδούς.

- Στο Εργαστήριο III ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν περιπτώσεις διακρίσεων στο δημόσιο βίο (υγεία, παιδεία, εργασία, παροχή αγαθών και υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένης της στέγασης και της αστυνόμευσης του εγκλήματος) και να επιχειρηματολογήσουν υπέρ του κατηγορούμενου και υπέρ του παραπονούμενου.
- Ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια για τις ιδιαιτερότητες της Κύπρου που λειτουργούν ως πηγές διάκρισης, π.χ. δομικά προβλήματα, το Κυπριακό πρόβλημα, η ανισότητα ισχύος μεταξύ του ισχυρού λόμπυ των εργοδοτών και των συντεχνιών, η έλλειψη επαγγελματικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η έλλειψη συνείδησης του καταναλωτή, οι παραλείψεις στην παροχή υπηρεσιών (π.χ. από την αστυνομία) και οι ελλείψεις στον υφιστάμενο νόμο και την πρακτική.
- Στην Ολομέλεια IV η συζήτηση επικεντρώθηκε γύρω από το πώς μπορεί να βελτιωθεί ο υφιστάμενος νόμος και κάλυψε τα πιο κάτω ζητήματα:
 - Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των νόμων κατά των διακρίσεων. Συγκεκριμένα, διεύρυνση του νόμου που μεταφέρει την Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα, ούτως ώστε να καλύψει όλους τους λόγους διάκρισης που προβλέπονται στην Οδηγία για την Ισότητα στην Εργασία, και πέρα από αυτούς, δηλ. τους λόγους διάκρισης που αναφέρονται στο σύνταγμα.
 - Η παράλειψη στη λήψη μέτρων σε περιπτώσεις διάκρισης θα έπρεπε να αποτελεί διάκριση (θεσμικός ρατσισμός, έκθεση McPherson).
 - Πρέπει να απαγορευτούν δια νόμου τα σχόλια που γίνονται στο δημόσιο λόγο και τα οποία περιέχουν διάκριση
 - Η διαδικασία αναθεώρησης νόμων και κανονισμών που περιέχουν διάκριση και η καθυστέρηση ή η παράλειψη του Γενικού Εισαγγελέα να δράσει δεν θα έπρεπε να επιτρέπει στο νόμο ή τον κανονισμό που περιέχει διάκριση να παραμείνει σε ισχύ.
 - Η δικαιοδοσία της Αρχής Ισότητας πρέπει να διευρυνθεί.
 - Νομική αρωγή.
- Στο Εργαστήριο IV ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν πραγματικές ή υποθετικές περιπτώσεις που να δείχνουν την επίδραση των ελλείψεων της νομοθεσίας και να καταγράψουν εισηγήσεις για το πώς μπορεί να διευρυνθούν οι εξουσίες της Αρχής Ισότητας για να καλύψουν τις ανάγκες των οργανώσεων τους.
- Η Ολομέλεια V ήταν αφιερωμένη στην εκπαίδευση και περιλάμβανε μια παρουσίαση σε power point για την αναθεώρηση της διδακτικής ύλης και των αναλυτικών προγραμμάτων, την επιπλέον διδακτική ύλη, ζητήματα λανθάνοντος αναλυτικού προγράμματος, το διαχωρισμό και την περιθωριοποίηση, το μηχανισμό για την αντιμετώπιση περιστατικών ανάμεσα σε μαθητές, ανάμεσα σε μαθητές και καθηγητές και ανάμεσα στους καθηγητές. Ακολούθησε παρουσίαση των αποτελεσμάτων έρευνας που έγινε σε σχέση με τις διακρίσεις στην εκπαίδευση στην Κύπρο και αποφάσεων της Αρχής Ισότητας για την εκπαίδευση.
- Η Ολομέλεια VI ασχολήθηκε με την οικοδόμηση συμμαχιών και συνεργασιών και περιλάμβανε παρουσίαση των βασικών αρχών. Ακολούθησε παρουσίαση με power-point γύρω από την εμπειρία της ΚΥΣΟΑ, της εθνικής συνομοσπονδίας οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες.
- Στο Εργαστήριο V, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν τις προκλήσεις στην οικοδόμηση συμμαχιών, να αξιολογήσουν τις προηγούμενες προσπάθειες που έγιναν προς την κατεύθυνση αυτή, να συζητήσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των συνομοσπονδιών αντί της δικτύωσης, καθώς και τις προκλήσεις στην οικοδόμηση συνεργασιών μεταξύ συντεχνιών και ΜΚΟ. Σαν αποτέλεσμα, καταρτίστηκε κατάλογος με τα ζητήματα που χρήζουν συζήτησης, για να χρησιμοποιηθεί σε μελλοντικές προσπάθειες οικοδόμησης συνομοσπονδίας ή συμμαχίας.

Στην *Ολομέλεια VII* παρουσιάστηκαν εν συντομία τα πρόσφατα αποτελέσματα του Ευρωβαρομέτρου. Αντίγραφα της παρουσίασης με τα άρθρα που βραβεύτηκαν πρόσφατα στα πλαίσια του πανευρωπαϊκού διαγωνισμού Journalists Award 2007 κυκλοφόρησαν στο ακροατήριο, καθώς είχαμε ήδη καθυστερήσει σύμφωνα με το πρόγραμμα μας.

Εν τέλει, οι εκπαιδευτές παρουσίασαν 12 προτάσεις για την κατάρτιση μελλοντικής ατζέντας κατά των διακρίσεων και κατέγραψαν επιπλέον προτάσεις από τους συμμετέχοντες.

12 σημεία για μια ατζέντα κατά των διακρίσεων

1. Ετήσια διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ ΜΚΟ, εμπειρογνώμων, συντεχνίες, εργοδότες, νομοθέτες και αυτούς που χαράσσουν πολιτική.
2. Οι κύριες αλλαγές στο νόμο και στην πρακτική που μπορούν να επιδιωχθούν (επέκταση του πεδίου εφαρμογής του νόμου, διεύρυνση των εξουσιών της Αρχής Ισότητας/Αρχής κατά του Ρατσισμού, αναθεώρηση προβληματικών νόμων, διακρίσεις στην εκπαίδευση)
3. Χρηματοδότηση για τη δημιουργία ειδικού σώματος για να παρέχει υπηρεσίες και διευκολύνσεις προς ΜΚΟ στην δράση τους κατά των διακρίσεων (π.χ. σώμα που να παρέχει νομικές συμβουλές)
4. Εκπαίδευση δικαστών, δικηγόρων, αστυνομικών, κυβερνητικών στελεχών κλπ,
5. Συντονισμός μεταξύ ΜΚΟ και δικηγορικού συλλόγου για την εκπαίδευση των δικηγόρων σε θέματα διακρίσεων. Ανάπτυξη εμπειρογνομοσύνης σε θέματα διακρίσεων και καθορισμός χρεώσεων.
6. Πρόσβαση σε νομική αρωγή.
7. Εκστρατείες στα ΜΜΕ
8. Η συμπερίληψη του μαθήματος για τις διακρίσεις στο εκπαιδευτικό αναλυτικό πρόγραμμα.
9. Στρατηγική προώθησε υποθέσεων στο δικαστήριο στην Κύπρο και στο ΕΔΑΔ
10. Χρηματοδότηση των ΜΚΟ
11. Προκλήσεις για ΜΚΟ: ελλείψεις στην στήριξη θυμάτων, οργανωτικά προβλήματα, στόχοι και σκοπιμότητες των ΜΚΟ, αδύνατες εκστρατείες, έλλειψη συντονισμού και αλληλεγγύη μεταξύ των ΜΚΟ, μειωμένες δεξιότητες για προώθηση δικαιωμάτων
12. Η δημιουργία συνομοσπονδιών σε εθνικό, περιφερειακό και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Πανευρωπαϊκή ατζέντα για τη βελτίωση της καταπολέμησης των διακρίσεων.

1.3 Διεθνείς εκπαιδευτές

Η συνεισφορά του διεθνούς εκπαιδευτή κ. Declan O' Dempsey ήταν πολύτιμη πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τα σεμινάρια, με εποικοδομητικά σχόλια και ιδέες στο σχεδιασμό του προγράμματος κατάρτισης και στον τρόπο παρουσίασης του υλικού κατάρτισης. Συμμετείχε με προσφωνήσεις και σχόλια και στα δύο σεμινάρια και μοιράστηκε με τους συμμετέχοντες πολύτιμες πληροφορίες για αποφάσεις Αγγλικών δικαστηρίων που έγιναν τίτλοι ειδήσεων καθώς και για σημαντικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Κατά την προετοιμασία του δεύτερου σεμιναρίου, ο κ. O'Dempsey σχολίασε την πρότασή μας για το πρόγραμμα και πρόσφερε την εμπειρία του από τα άλλα σεμινάρια κατά των διακρίσεων τα οποία παρακολούθησε πρόσφατα σε άλλες χώρες. Το δεύτερο σεμινάριο επωφελήθηκε επίσης από την παρουσία της κ. Isabelle Chopin η οποία, μαζί με τον κ. O'Dempsey, προσφώνησαν το σεμινάριο και συμμετείχαν ενεργά στις συζητήσεις της ολομέλειας, εισάγοντας έννοιες και ζητήματα από την Ευρωπαϊκή ατζέντα κατά των διακρίσεων, γεγονός που βοήθησε στη διεύρυνση των οριζόντων της συζήτησης.

1.4. Εθνικοί εκπαιδευτές

Γνωρίζαμε από την αρχή ότι δεν θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε και τους έξι εκπαιδευτές του σεμιναρίου του 2005, καθώς οι δύο από αυτούς δεν ήταν πλέον διαθέσιμοι. Αυτοί αντικαταστάθηκαν με δύο καινούργιους εκπαιδευτές που εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παρόλα αυτά, μια εβδομάδα πριν το πρώτο σεμινάριο, η μία εκ των καινούργιων εκπαιδευτών (η Αρετή Χατζηγεωργίου) έπρεπε επίσης να αποχωρήσει λόγω της ξαφνικής ασθένειας της μητέρας της. Αναγκαστήκαμε να αντικαταστήσουμε την Αρετή το τελευταίο λεπτό με τον δικηγόρο Σπύρο Χατζηνικολάου, που είχε παρακολουθήσει το σεμινάριο το 2005 και που γενικά είναι οικείος με τις αρχές και τα ζητήματα των διακρίσεων μέσω της δουλειάς του αλλά και μέσω της πείρας του σαν ακτιβιστής σε ΜΚΟ. Επειδή η ισορροπία μεταξύ νομικών και μη-νομικών θα αλλοιωνόταν, ο Σπύρος παρουσίασε το μη-νομικό μέρος του εγχειριδίου. Για τους σκοπούς του πρώτου σεμιναρίου, ο Σπύρος μελέτησε επισταμένα το εγχειρίδιο και είχε μακρά συνάντηση με μένα και τον εκπαιδευτή Νίκο Τριμικλινώτη πριν το σεμινάριο και τελικά παρουσίασε το κεφάλαιο για το ρόλο των ΜΚΟ. Στο δεύτερο σεμινάριο, ο Σπύρος μελέτησε αριθμό εγγράφων και άρθρων σε σχέση με την οικοδόμηση συμμαχιών μεταξύ ΜΚΟ που μας δόθηκαν από διεθνείς οργανισμούς (π.χ. UNDP) και παρουσίασε το ζήτημα στο σεμινάριο. Ακολούθησε παρουσίαση power-point από τον ακτιβιστή σε θέματα αναπηρίας Στέλιο Θεοφίλου (εκπαιδευτής από την αρχή, που συμμετείχε και στο εκπαιδευτικό σεμινάριο “Train the trainers” στην Κωνσταντινούπολη το Μάρτιο 2005) για την εμπειρία της δημιουργίας συνομοσπονδίας των ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία. Ο Αλέκος Μοδινός, για πολλά χρόνια ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων κατά των διακρίσεων παρουσίασε την προοπτική και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το κίνημα των ομοφυλοφίλων στην Κύπρο και διεθνώς. Ο άλλος καινούργιος εκπαιδευτής, ο Τουρκοκύπριος δικηγόρος Ali Fevsi Yesilada μελέτησε τα νομικά ζητήματα που εγείρονται και πρόσφερε την προοπτική και την εμπειρία των Τουρκοκυπρίων που εργάζονται ή ζητούν πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες στην Ελληνοκυπριακή πλευρά του νησιού. Η συμμετοχή του ως εκπαιδευτής είχε επιπλέον συμβολική αξία αφού κατέστησε την επικοινωνία με τους Τουρκοκύπριους και την ενεργό συμμετοχή τους ευκολότερη και ομαλότερη. Στο πρώτο σεμινάριο ο εκπαιδευτής Νίκος Τριμικλινώτης και εγώ παρουσιάσαμε το νομικό μέρος ενώ στο δεύτερο σεμινάριο παρουσιάσαμε αποφάσεις δικαστηρίου και της Αρχής Ισότητας, συζητήσαμε τις ελλείψεις του νόμου και παρουσιάσαμε μια πρόταση για τη μελλοντική ατζέντα κατά των διακρίσεων που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη διαδικασία αλλαγής του νόμου για να καλυφτούν αυτές οι ελλείψεις. Εν συντομία, οι εκπαιδευτές των δύο σεμιναρίων κατά των διακρίσεων (του Σεπτεμβρίου 2007 και του Απριλίου 2008) ήταν:

- Ο Νίκος Τριμικλινώτης (εκπαιδευτής σε όλα τα σεμινάρια και εθνικός συντονιστής του σεμιναρίου του 2005. Συμμετείχε στο σεμινάριο στην Κωνσταντινούπολη).
- Ο Στέλιος Θεοφίλου (εκπαιδευτής σε όλα τα σεμινάρια που επίσης συμμετείχε στο σεμινάριο στην Κωνσταντινούπολη).
- Η Κορίνα Δημητρίου (εκπαιδευτρια σε όλα τα σεμινάρια και εθνική συντονίστρια των σεμιναρίων 2007-8 που επίσης συμμετείχε στο σεμινάριο στην Κωνσταντινούπολη).
- Ο Ali Fevsi Yesilada (εκπαιδευτής στα σεμινάρια 2007 και 2008).
- Ο Αλέκος Μοδινός (εκπαιδευτής σε όλα τα σεμινάρια που επίσης συμμετείχε στο σεμινάριο στην Κωνσταντινούπολη).

2. Προετοιμασία για το σεμινάριο κατά των διακρίσεων

2.1 Σεμινάριο εκπαίδευσης των εκπαιδευτών (παλιά κράτη μέλη και EFTA-EES)

Για την Κύπρο, το σεμινάριο εκπαίδευσης των εκπαιδευτών έγινε το Μάρτιο 2005 στην Κωνσταντινούπολη και το παρακολούθησαν οι 4 από τους 6 εκπαιδευτές που συμμετείχαν στα σεμινάρια του 2007 και 2008. Οι άλλοι δύο εκπαιδευτές, και οι δύο δικηγόροι με πολυετή πείρα στον τομέα της μη-διάκρισης, εκπαιδεύτηκαν από τους υπόλοιπους εκπαιδευτές.

2.2 Προετοιμασία για το δεύτερο σεμινάριο κατά των διακρίσεων (νέα κράτη μέλη)

Για σκοπούς ανεύρεσης των συμμετεχόντων για το δεύτερο σεμινάριο (2008), έγιναν προσπάθειες επικοινωνίας μαζί με τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου του 2005 μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεφώνου. Παρόλα αυτά λόγω της χρονικής περιόδου που μεσολάβησε, πολλές διευθύνσεις και τηλέφωνα δεν ίσχυαν πλέον και μόνο ορισμένοι από αυτούς ειδοποιήθηκαν.

Επίσης, προέκυψε ότι ορισμένοι από τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου ου 2005 είχαν στο μεταξύ αλλάξει τομέα εργασίας και/ή δεν εκπροσωπούσαν πλέον τη συγκεκριμένη ΜΚΟ και δεν ήταν πλέον δραστήριοι ή δεν ενδιαφέρονταν για τη μη-διάκριση. Ορισμένοι από τους συμμετέχοντες προέρχονταν από το σεμινάριο του 2007 με τους οποίους η επικοινωνία ήταν ευκολότερη (ειδοποιήθηκαν τηλεφωνικά και/ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο).

Παρόλο που μετά τη συμπλήρωση του πρώτου σεμιναρίου κυκλοφορήσαμε σε όλους τους συμμετέχοντες ερωτηματολόγια για το τι θα ήθελαν να δουν ως ύλη για το επόμενο σεμινάριο, δεν πήραμε καμιά απάντηση. Η μόνη πηγή πληροφόρησης αναφορικά με τις ανάγκες των συμμετεχόντων ήταν τα έντυπα αξιολόγησης τα οποία λάβαμε υπόψη κατά το σχεδιασμό του προγράμματος του επόμενου σεμιναρίου.

Για σκοπούς σχεδιασμού του δεύτερου σεμιναρίου, η εθνική συντονίστρια ετοίμασε μια πρόταση την οποία κυκλοφόρησε στους διεθνείς και τους εθνικούς εκπαιδευτές με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Έπειτα έγιναν δύο συναντήσεις με τους εθνικούς εκπαιδευτές όπου συζητήθηκε το έγγραφο και έγιναν τροποποιήσεις. Επίσης κατανεμήθηκαν καθήκοντα (δηλ. παρουσιάσεις) στον κάθε ένα από τους 6 εκπαιδευτές. Πριν το σεμινάριο, οι εκπαιδευτές έστειλαν στη γενική συντονίστρια τις σημειώσεις τους ως προς το τι θα παρουσιάσουν και πως, οι οποίες εγκρίθηκαν από τη γενική συντονίστρια. Επιπλέον, σημειώσεις ανταλλάχθηκαν και μεταξύ της γενικής συντονίστριας και των διεθνών εκπαιδευτών αναφορικά με το περιεχόμενο και οι εισηγήσεις των διεθνών εκπαιδευτών υιοθετήθηκαν στο τελικό πρόγραμμα.

2.3 Ανακοίνωση του σεμιναρίου

Για σκοπούς το πρώτου σεμιναρίου του Σεπτεμβρίου 2007 στάληκαν ευρέως μηνύματα με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε ΜΚΟ και συντεχνίες. Για τους σκοπούς του δεύτερου σεμιναρίου του Απριλίου 2008, εφόσον στόχευε σε συγκριμένη ομάδα ατόμων, στάληκαν μόνο προσωπικά μηνύματα που συνοδεύονταν με τηλεφωνήματα.

2.4 Προσέλκυση και επιλογή συμμετεχόντων

Η στρατολόγηση για το πρώτο σεμινάριο (Σεπτέμβριος 2007) ήταν απλή, καθώς αρκετά άτομα, κύρια από το χώρο των ΜΚΟ, ανταποκρίθηκαν θετικά στην πρόσκληση που είχε κυκλοφορήσει. Η στρατολόγηση συντεχνιών ήταν πιο δύσκολη και έγινε χρήση των προσωπικών επαφών που είχαν δύο από τους εκπαιδευτές (του Νίκου Τριμικλιιώτη για την Ελληνοκυπριακή κοινότητα και του Ali Fevsi Yesilada για την Τουρκοκυπριακή) οι οποίοι επικοινωνήσαν με τους συντεχνιακούς προσωπικά και τους κάλεσαν να στείλουν αντιπρόσωπο. Στις πλείστες περιπτώσεις αυτό κατέστη αδύνατο, παρόλο που κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις συντεχνιακών έδειξαν ενδιαφέρον και συμμετείχαν.

Η στρατολόγηση συμμετεχόντων για το δεύτερο σεμινάριο του Απριλίου 2008 ήταν πιο δύσκολη για διάφορους λόγους. Στην περίπτωση των συμμετεχόντων στο σεμινάριο του 2005 αρκετά μηνύματα που στάληκαν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στράφηκαν πίσω και οι αριθμοί τηλεφώνων δεν ίσχυαν πλέον. Ορισμένοι από τους συμμετέχοντες στο σεμινάριο του 2007 δήλωσαν ότι θεωρούσαν πως το προηγούμενο σεμινάριο έγινε πολύ πρόσφατα και δεν μπορούσαν να διαθέσουν ακόμα ένα Σαββατοκύριακο για περαιτέρω κατάρτιση σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Αναγκαστήκαμε να απορρίψουμε κάποιες αιτήσεις για εγγραφή που προέρχονταν από άτομα τα οποία δεν παρακολούθησαν κανένα από τα προηγούμενα σεμινάρια. Τελικά, προέκυψε ότι ο κατάλογος που σχηματίστηκε αποτελούνταν από άτομα με ουσιαστικό ενδιαφέρον στον τομέα της μη-διάκρισης, γεγονός που έκανε τις συζητήσεις ενδιαφέρουσες και τα συμπεράσματα πολύ καλά πληροφορημένα, ενώ οι προοπτικές για την οικοδόμηση μιας εθνικής συμμαχίας κατά των διακρίσεων διαφαίνονται πιο ελπιδοφόρες παρά ποτέ.

Και στα δύο σεμινάρια, οι συμμετέχοντες έστειλαν τα έντυπα εγγραφής τους τις τελευταίες μέρες. Δεν ήλθαν όλοι όσοι έστειλαν έντυπα εγγραφής ενώ άτομα που δεν είχαν προηγουμένως στείλει έντυπο εγγραφής εμφανίστηκαν την ημέρα του σεμιναρίου. Αποφασίσαμε να μην διώξουμε κανένα από τα άτομα που εμφανίστηκαν την ημέρα του σεμιναρίου για να μη δημιουργήσουμε δυσαρέσκεια.

2.5 Διευθετήσεις

Η φωτοτύπηση, η εκτύπωση, το δέσιμο των εγγράφων, η ετοιμασία των κονκάρδων με τα ονόματα των συμμετεχόντων κλπ ανατέθηκαν σε επαγγελματική εταιρεία.

Η μετάφραση όλων των εγγράφων στην Τουρκική έγινε από επαγγελματία μεταφράστρια στην Τουρκία (ήταν φθηνότερη, καλύτερη και γρηγορότερη από τους μεταφραστές που μπορέσαμε να βρούμε στην Κύπρο). Για σκοπούς της ταυτόχρονης διερμηνείας στο σεμινάριο προσλάβαμε έναν από τους καλύτερους διερμηνείς στη χώρα και νοικιάσαμε τα κατάλληλα μηχανήματα, ούτως ώστε ο κάθε συμμετέχων να προμηθευτεί από ένα σετ ακουστικά. Φροντίσαμε να δώσουμε στο διερμηνέα εκ των προτέρων το υλικό στα Ελληνικά και στ Τούρκικα (τα εγχειρίδια, το πρόγραμμα, τις ασκήσεις για τα εργαστήρια κλπ), πράγμα που του έδωσε την ευκαιρία να προετοιμαστεί σε σχέση με την ορολογία. Πολλοί από τους συμμετέχοντες εξέφρασαν την εκτίμησή τους για την παροχή ψηλού επιπέδου μετάφρασης αφού επέτρεψε την εις βάθος ανταλλαγή απόψεων σε περίπλοκα θέματα μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, γεγονός σπάνιο στην Κύπρο.

Το μεσημεριανό φαγητό και οι καφέδες στα διαλείμματα προσφέρθηκαν από το εστιατόριο του Intercollege/Πανεπιστημίου Λευκωσίας, στο οποίο είχε δοθεί το πρόγραμμα εκ των προτέρων και το οποίο τήρησε επιμελώς τις ώρες των διαλειμμάτων. Επίσης, σεβάστηκε πλήρως τις απαιτήσεις των οργανωτών σε σχέση με τις διατροφικές ανάγκες των συμμετεχόντων (χορτοφάγοι, μουσουλμάνοι, χριστιανοί ορθόδοξοι που νήστευαν πριν το Πάσχα)

Στους χρήστες τροχοκαθισμάτων υποδείχτηκε εκ των προτέρων που βρίσκεται η τουαλέτα για άτομα με αναπηρία.

Το υλικό που διανεμήκε στους συμμετέχοντες (περιοδικά, φυλλάδια, εγχειρίδια, έντυπα αξιολόγησης, γραφική ύλη, προγράμματα κλπ) μεταφέρθηκε στην αίθουσα του σεμιναρίου από την προηγούμενη μέρα και τοποθετήθηκε σε τραπέζι στην είσοδο της αίθουσας, για να μπορούν όσοι εισέρχονται στην αίθουσα να παίρνουν τα αντίτυπα τους.

Επειδή υπήρχε εξοπλισμός μόνο για μια παρουσίαση power point, προβλήθηκε μόνο το power-point στα Ελληνικά. Στους Τουρκόφωνους συμμετέχοντες δόθηκε εκτύπωση της παρουσίασης του power-point στα Τουρκικά, για να μπορούν και οι Τουρκόφωνοι να παρακολουθούν την οθόνη ενόσω ο ομιλητής μιλούσε στα Ελληνικά (και μεταφραζόταν αυτόματα στα Τουρκικά).

3. Διεκπεραίωση των σεμιναρίων κατά των διακρίσεων

3.1 Ποσοστό συμμετεχόντων (ΜΚΟ/συντεχνίες)

Στο πρώτο σεμινάριο, οι εκπρόσωποι των συντεχνιών ήταν το 15% των συμμετεχόντων. Στο δεύτερο σεμινάριο οι εκπρόσωποι των συντεχνιών ήταν μόνο το 10% των συμμετεχόντων.

3.2 Διαδικασία κατά τη διάρκεια της μέρας – παρατηρήσεις (εκπαιδευτές, συμμετέχοντες, περιεχόμενο κλπ)

Στο πρώτο σεμινάριο (Σεπτέμβριος 2007), οι εντάσεις και η καχυποψία μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην προεκλογική περίοδο αντανακλώνται όχι μόνο στη διαδικασία επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες αλλά και εντός της αίθουσας διεξαγωγής του σεμιναρίου.

Μέχρι το δεύτερο σεμινάριο (Απρίλιος 2008) οι εκλογές έφεραν στην εξουσία στην Ελληνοκυπριακή πλευρά νέα ηγεσία και δεν παρατηρήθηκαν εντάσεις ούτε στη διαδικασία επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες ούτε και εντός της αίθουσας διεξαγωγής του σεμιναρίου, όπου η ατμόσφαιρα ήταν θετική και χαλαρή και η ανταλλαγή μεταξύ των μελών των δύο κοινοτήτων φιλική και παραγωγική.

Για να γίνει το σεμινάριο πιο συμμετοχικό και ζωντανό, ενθαρρύνουμε τους συμμετέχοντες να διακόπτουν την παρουσίαση στην ολομέλεια με σχόλια και ερωτήσεις. Αυτό αναπόφευκτα προκάλεσε καθυστερήσεις στο πρόγραμμα και των δύο σεμιναρίων, παρόλο που αυτό ίσχυσε περισσότερο στο δεύτερο παρά στο πρώτο. Επομένως, έπρεπε να μειώσουμε τη διάρκεια των διαλειμμάτων, ζητώντας από τους συμμετέχοντες να μεταφέρουν τους καφέδες τους εντός της αίθουσας για να προφτάσουμε να καλύψουμε την ύλη του προγράμματος. Ιδιαίτερα στο δεύτερο σεμινάριο, τα εργαστήρια διάρκεσαν πολύ περισσότερο από ότι προγραμματίστηκαν καθώς οι συμμετέχοντες έβρισκαν τις συζητήσεις και τις ανταλλαγές απόψεων ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες. Παρόλο που γίνονταν προσπάθειες από τους εκπαιδευτές να τηρηθεί το πρόγραμμα αυτό δεν ήταν πάντοτε εφικτό, εν μέρει διότι το πρόγραμμα ήταν βαρυφορτωμένο σε κάποια σημεία. Στην περίπτωση του δεύτερου σεμιναρίου, όπου οι συμμετέχοντες αισθάνονταν περισσότερη αυτοπεποίθηση για τα θέματα που συζητούσαν και περισσότερη οικειότητα με τους εκπαιδευτές καθώς και μεταξύ τους, ορισμένοι έπαιρναν το λόγο κατά τη διάρκεια της ολομέλειας και μιλούσαν για 20 λεπτά κάθε φορά ανεξάρτητα από τις προσπάθειες του συντονιστή να μειώσει την έκταση των παρεμβάσεων. Παρόλο που όλοι αυτοί οι παράγοντες προκάλεσαν μεγάλη καθυστέρηση στο πρόγραμμα, φάνηκε από τα έντυπα αξιολόγησης ότι η συμμετοχικότητα και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν το μέρος που οι περισσότεροι βρήκαν ως το πλέον ενδιαφέρον.

3.3 Αξιολόγηση του σεμιναρίου

Στο πρώτο σεμινάριο (Σεπτέμβριος 2007) οι συμμετέχοντες γενικά βρήκαν το νομικό μέρος ενδιαφέρον αλλά δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν ‘λιγότερη θεωρία και περισσότερη πράξη’, με άλλα λόγια περισσότερα πρακτικά παραδείγματα και λιγότερους ορισμούς. Οι συμμετέχοντες βρήκαν τη διάσταση της δικτύωσης ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και θα ήθελαν να δουν περισσότερη διευκόλυνση για δικτύωση από τους οργανωτές. Τα εργαστήρια θεωρήθηκαν ως ιδιαίτερα χρήσιμα εν μέρει λόγω τις ευκαιρίας που προσφέρουν για δικτύωση και εν μέρει λόγω του στοιχείου ενδυνάμωσης που περιείχαν. Σε σχέση με το περιεχόμενο, η χρήση των ΜΜΕ για τη δράση κατά των διακρίσεων εγέρθηκε αρκετές φορές, σαν ζήτημα που χρήζει περισσότερης προσοχής και κάλυψης. Οι Τουρκοκύπριοι ήταν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από το γεγονός ότι ήρθαν σε επαφή με πληροφορίες για το Ευρωπαϊκό κεκτημένο και θα ήθελαν να δουν επέκταση των σεμιναρίων αυτών στην κοινότητα τους. Ορισμένοι συμμετέχοντες φαίνονταν να είναι πολύ επικεντρωμένοι στο λόγο διάκρισης που τους αφορά και ανέφεραν ότι θα ήθελαν να δουν περισσότερη κάλυψη του λόγου αυτού σε ένα μελλοντικό σεμινάριο. Ορισμένοι από τους συμμετέχοντες που είναι λέκτορες σε πανεπιστήμια δήλωσαν ότι θα ήθελαν να δουν το μάθημα της μη-διάκρισης να διδάσκεται στα πανεπιστήμια τους. Γενικά, οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την ικανοποίησή τους με τους εκπαιδευτές, το περιβάλλον, το υλικό που διανεμήθηκε και τα αποτελέσματα.

Στο δεύτερο σεμινάριο τα έντυπα αξιολόγησης εξέφρασαν την ικανοποίησή τους με την προετοιμασία και τη βοηθητικότητα των εκπαιδευτών, μάλλον μέτρια σχόλια για το χώρο διεξαγωγής του σεμιναρίου, βρήκαν το ρυθμό και το βαθμό δυσκολίας ικανοποιητικό και, κατά κανόνα, εκτίμησαν το στοιχείο της συμμετοχικότητας με τους άλλους συμμετέχοντες, τη χρησιμότητα των εργαστηρίων και την παρουσίαση των υποθέσεων. Ορισμένοι συμμετέχοντες βρήκαν τις μακροσκελές παρεμβάσεις από μέλη του ακροατηρίου ως το λιγότερο χρήσιμο από όλα.

Οι εισηγήσεις τους για μελλοντική δράση συμπεριλάμβαναν: την επικέντρωση στις Κυπριακές πραγματικότητες και γεγονότα, τη μείωση της διάρκειας του σεμιναρίου σε δύο μισές μέρες (Παρασκευή απόγευμα και Σάββατο πρωί), την επέκταση της διάρκειας του σεμιναρίου σε 3-4 μέρες, την ενημέρωση κάθε 6 μήνες υπό τη μορφή εκτελεστικής περίληψης των εξελίξεων με συγκριτικούς πίνακες, τη συμμετοχή των σχετικών με το θέμα κυβερνητικών τμημάτων και εργοδοτών για να μπορούν να τους εμπλέξουν σε συζήτηση, την αποστολή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εγγράφων όπως αποφάσεις δικαστηρίου, απόφασης της Αρχής Ισότητας, νομοθετικές και νομικές εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (νέες οδηγίες, αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Κοινοτήτων), τη διανομή σε όλους τους συμμετέχοντες των ηλεκτρονικών διευθύνσεων όλων των λοιπών συμμετεχόντων. Πολλοί από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θα ήθελαν να δουν παρόμοια σεμινάρια και στο μέλλον και οι Τουρκοκύπριοι συμμετέχοντες είπαν ότι θα ήθελαν να επαναλαμβάνονταν τα σεμινάρια αυτά στο βορρά.

4. Συμπεράσματα από τα σεμινάρια κατά των διακρίσεων

- 4.1. *Οι παρεμβάσεις από το ακροατήριο πρέπει να περιορίζονται σε περίπου 20 λεπτά μετά από κάθε παρουσίαση.*
- 4.2. *Η διάρκεια του σεμιναρίου (από τις 9.30 μέχρι τις 18.00 και τις δύο μέρες) είναι πολύ κουραστική.*
- 4.3. *Η επιλογή του Σαββατοκύριακου για τα σεμινάρια εξακολουθεί να είναι ιδεώδης για τις ΜΚΟ αλλά δύσκολη για τους συντεχνιακούς. Στο μέλλον, ίσως θα έπρεπε να οργανωθούν ειδικά σεμινάρια που να στοχεύουν στους συντεχνιακούς κατά τις εργάσιμες μέρες. Επί του παρόντος, η ανισότητα της ισχύος μεταξύ των ΜΚΟ και των συντεχνιών, η οποία γέρνει υπέρ των συντεχνιών που είναι κατά κανόνα μαζικές και ισχυρές, δεν βοηθά στη συνεργασία, δεδομένου ότι οι συντεχνίες δεν βλέπουν οποιοδήποτε όφελος για τις ίδιες από τη συνεργασία αυτή. Θα ήταν ίσως χρήσιμο να εμπλακούν οι συντεχνίες σε μια δημόσια συζήτηση για να μπορέσουν να δουν τα οφέλη από μια τέτοια συνεργασία.*
- 4.4. *Τα σεμινάρια θα έπρεπε να ήταν ανοιχτά στο κοινό στη βάση του όποιος έρθει πρώτος και οι συμμετέχοντες δεν θα έπρεπε να ήταν υποχρεωμένοι να στέλλουν τα έντυπα εγγραφής τους δύο εβδομάδες νωρίτερα, γιατί αυτό αναπόφευκτα περιορίζει τη συμμετοχή. Επίσης, το δεύτερο σεμινάριο για τις διακρίσεις δεν έπρεπε να περιοριστεί στους συμμετέχοντες στα σεμινάρια του 2005 και του 2007, διότι υπάρχουν πολλά άτομα που συμμετείχαν σε σεμινάρια κατάρτισης μέσω άλλων προγραμμάτων και που έχουν αρκετές γνώσεις για τη θεωρία και την πράξη για να μπορούν να συμμετέχουν παραγωγικά.*
- 4.5. *Οι εύλωτες ομάδες (π.χ. μετανάστες) δεν μπορούσαν να συμμετέχουν επειδή δεν μιλούν Ελληνικά ή Τουρκικά. Θα έπρεπε να γίνουν προσπάθειες να ευκολυνθούν να συμμετέχουν με Αγγλική μετάφραση.*
- 4.6. *Τα έντυπα αξιολόγησης ήταν πολύ μεγάλα (3 σελίδες) και κάποιες ερωτήσεις ήταν επαναλαμβανόμενες.*
- 4.5. *Θα έπρεπε να είχε γίνει πρόνοια στον προϋπολογισμό για αύξηση στις τιμές από τότε που ετοιμάζεται ο προϋπολογισμός μέχρι την εφαρμογή του που μπορεί να είναι και δύο χρόνια αργότερα.*

b) Άσκηση χαρτογράφησης: ΜΚΟ/ συντεχνίες στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων

1. Τι είδους ΜΚΟ/συντεχνίες υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων;

Πολύ λίγες ΜΚΟ δραστηριοποιούνται κατά των διακρίσεων και αυτές συνήθως όχι αποκλειστικά με το ζήτημα αυτό. Ανάμεσα στις ΜΚΟ των οποίων οι δράση περιλαμβάνει τη μη-διάκριση, οι πλέον δραστήριες είναι αυτές που ασχολούνται με την αναπηρία, καθώς βρίσκονται εν ενεργεία εδώ και δεκαετίες, λαμβάνουν μια περιορισμένη κρατική χορηγία και οι ακτιβιστές τους είναι σχεδόν αποκλειστικά τα επηρεαζόμενα άτομα, δηλ. τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες.

Υπάρχουν μόνο 2-3 ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται που δραστηριοποιούνται στον τομέα της διάκρισης λόγω εθνοτικής/φυλετικής καταγωγής, κυρίως σε σχέση με ζητήματα που αφορούν τη μετανάστευση και το άσυλο, οι οποίες έχουν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της περιορισμένης χρηματοδότησης, του μεγάλου όγκου εργασίας και ενός εχθρικού αντι-μεταναστευτικού κλίματος μέσα στην κοινωνία και σε κάποιους κυβερνητικούς κύκλους.

Υπάρχει μόνο μια γνωστή οργάνωση για τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων η οποία δεν οργανώνει δημόσιες δραστηριότητες και η οποία διατηρεί την ταυτότητα των μελών της μυστική, αφού η ομοφυλοφιλία εξακολουθεί να αποτελεί ταμπού στην Κύπρο. Σε σχέση με την ηλικία, υπάρχουν δύο ειδών οργανώσεις που προωθούν τα δικαιώματα των ηλικιωμένων: οι συντεχνίες (ΕΚΥΣΥ, που λειτουργεί κάτω από την ομπρέλα και την πολιτική στήριξη της ΠΕΟ) και οι άλλες διάφορες εθελοντικές ΜΚΟ, καθώς και η Βουλή των Γερόντων, οι οποία συνεδριάζει μια φορά το χρόνο. Οι δραστηριότητες τους δεν περιορίζονται στην καταπολέμηση των διακρίσεων αλλά καλύπτουν ένα ευρύτερο φάσμα, κυρίως σε σχέση με τα επιδόματα προς τους ηλικιωμένους. Η κύρια ΜΚΟ που ασχολείται σε εθνικό επίπεδο με τα προβλήματα των ηλικιωμένων είναι η ΠΟΣΕΥ, η οποία ήταν αρκετά αποτελεσματική γενικά σε θέματα πληροφόρησης του κοινού (π.χ. μέσο της Βουλής των Γερόντων το Νοέμβριο 2004) και στην ετοιμασία του εθνικού σχεδίου δράσης για τους ηλικιωμένους. Παρόλα αυτά, η καταπολέμηση των διακρίσεων είναι μόνο ένα μικρό μέρος της δράσης τους.

Σε σχέση με η θρησκεία, στο παρελθόν η δραστηριότητα των ΜΚΟ που παρατηρείται ήταν ελάχιστη, αλλά πρόσφατα υπήρξε κάποιο ενδιαφέρον και δραστηριότητα από μειονοτικές θρησκευτικές ομάδες όπως η Εκκλησία των μαρτύρων του Ιεχωβά και η Ευαγγελική Εκκλησία που και οι δύο τώρα κάνουν χρήση της διαδικασίας υποβολής παραπόνων για διάκριση στην Αρχή Ισότητας. Δεν έχουμε υπόψη μας να υπάρχει δραστηριότητα στον τομέα τη μη-διάκρισης από οργανώσεις μουσουλμάνων. Κάποιες παλαιότερες οργανώσεις ή ομάδες θρησκευτικών μειονοτήτων (Μαρωνίτες, Λατίνοι και Αρμένιοι) θεωρούν τους εαυτούς τους ως παροχείς 'εκπροσώπησης' και διαμεσολάβησης, αλλά δεν βλέπουν οποιοδήποτε ρόλο για τους εαυτούς τους στον τομέα της μη-διάκρισης.

Οι συντεχνίες είναι σε γενικές γραμμές δισταχτικές να αναλάβουν δράση εκτός των αυστηρά εργατικών θεμάτων της δικαιοδοσίας τους. Η ΠΕΟ, η ομοσπονδία συντεχνιών που συνδέεται με το μεγάλο κομμουνιστικό κόμμα της Κύπρου (ΑΚΕΛ) είναι η μόνη οργάνωση εργαζομένων με κάποια δράση στον τομέα της μετανάστευσης, η οποία λειτουργεί το δικό της «Γραφείο Μεταναστών Εργατών» που χειρίζεται προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες εργάτες.

Επίσης η ΠΕΟ εργοδοτεί τρεις Τουρκοκύπριους, έχει ορισμένες χιλιάδες Τουρκοκύπριους εργαζόμενους ως μέλη και συνεργάζεται στενά με την Τουρκοκυπριακή συντεχνία DEV-IS, αντανακλώντας περισσότερο τους ιστορικούς δεσμούς μεταξύ του ΑΚΕΛ και των οργανώσεων της Τουρκοκυπριακής κοινότητας αντί ευαισθησίες για το ζήτημα της μη-διάκρισης.

2. Με ποιους λόγους διάκρισης, πεδίο εφαρμογής και τομέα ασχολούνται (αν ασχολούνται με συγκεκριμένο λόγο ή τομέα, π.χ. την εκπαίδευση)

Πέρα από τη διάκριση λόγω φύλου, οι κύριοι λόγοι με τους οποίους ασχολούνται είναι η φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, η αναπηρία, η ηλικία και ο σεξουαλικός προσανατολισμός. Υπάρχει πολύ λίγη δραστηριότητα στον τομέα της διάκρισης λόγω θρησκείας ή πίστης παρόλο που άτομα μέλη θρησκευτικών οργανώσεων (Ευαγγελιστές, Μάρτυρες του Ιεχωβά) έχουν υποβάλει παράπονα στην Αρχή Ισότητας για διάκριση από τις αρχές λόγω της θρησκείας τους. Οι συντεχνίες ασχολούνται αποκλειστικά με το χώρο εργασίας παρόλο που οι πλείστες από τις ΜΚΟ, ιδιαίτερα αυτές που ασχολούνται με την αναπηρία και τα δικαιώματα των μεταναστών εργατών επίσης επικεντρώνονται στο χώρο της εργασίας, ως ο τομέας με τις περισσότερες ανάγκες. Οι οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες ενδιαφέρονται περισσότερο για θέματα πρόσβασης στην εργασία και ποσόστωσης και πιέζουν για τη θεσμοθέτηση ποσόστωσης υπέρ των ατόμων με αναπηρίες.

3. Η μη-διάκριση είναι ο κύριος τομέας της δουλειάς τους ή μόνο ένα μικρό μέρος των δραστηριοτήτων τους;

Ελάχιστες ΜΚΟ ασχολούνται αποκλειστικά με τη μη-διάκριση αφού οι πλείστες έχουν μια ευρύτερη ατζέντα δράσης. Πολλές ΜΚΟ δεν διαθέτουν τη γνώση ή την ειδικότητα να καθορίσουν το ρόλο τους στο τομέα αυτό, ή είναι υπερφορτωμένες με δουλειά και έχουν ελάχιστη χρηματοδότηση. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία δήλωσαν ότι η μη-διάκριση είναι μεγάλο μέρος της δουλειάς τους ενώ οι συντεχνίες και η ΠΟΣΕΥ (η ΜΚΟ που προωθεί τα δικαιώματα των ηλικιωμένων) ανέφεραν ότι η μη-διάκριση αποτελεί μόνο μικρό μέρος της δουλειάς τους. Οι ΜΚΟ που προσφέρουν στήριξη στους μετανάστες ασχολούνται κυρίως με ατομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες τα οποία συχνά πηγάζουν από ρατσιστικές νοοτροπίες και πρακτικές. Ο όγκος των παραπόνων που χειρίζονται όμως είναι τόσο μεγάλος που δεν περισσεύει χρόνος ή απόθεμα για εκστρατείες ενημέρωσης.

4. Οι ΜΚΟ και οι συντεχνίες αυτές είναι εγγεγραμμένες σε εθνικό επίπεδο; Είναι εύκολο ή προβληματικό να εγγραφούν ως ΜΚΟ ή ως συντεχνίες;

Οι ΜΚΟ μπορούν να εγγραφούν μόνο σε εθνικό επίπεδο, στη βάση του Περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου (Ν. 57/72). Παρόλα αυτά, αυτό δεν εμποδίζει τις ΜΚΟ από του να λειτουργούν τοπικά εάν το επιθυμούν. Κάποιες ΜΚΟ δεν είναι εγγεγραμμένες αλλά χωρίς νομική προσωπικότητα δεν μπορούν ούτε να λάβουν χρηματοδότηση ούτε να εμφανιστούν στο δικαστήριο. Οι περισσότερες από τις οργανώσεις που ερωτήθηκαν για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης εξέφρασαν την άποψη ότι η εγγραφή δεν είναι δύσκολη αλλά είναι χρονοβόρα. Η διαδικασία εγγραφής είναι γραφειοκρατική και αργή. Μια ΜΚΟ εξέφρασε το παράπονο ότι χρειάστηκε ασυνήθιστα πολύς χρόνος για την εξέταση της αίτησης τους για εγγραφή και αντιμετώπισαν προβλήματα με αδικαιολόγητους ελέγχους από την αστυνομία ενόσω εκκρεμούσε η αίτηση τους.

Για σκοπούς εγγραφής συντεχνίας, το Υπουργείου Εργασίας τηρεί ειδικό αρχείο. Η διαδικασία εγγραφής συντεχνίας είναι μια χρονοβόρα και γραφειοκρατική διαδικασία.

5. Πόσο μεγάλες είναι αυτές οι ΜΚΟ / συντεχνίες; (αναφέρετε τον αριθμό των μελών των συντεχνιών)

Σε γενικές γραμμές οι ΜΚΟ είναι μικρές. Ανάμεσα στις μεγαλύτερες από αυτές, η εθνική οργάνωση τυφλών ΠΟΤ έχει 1200 μέλη σε όλη την Κύπρο αλλά μόνο λίγοι από αυτούς είναι δραστήριοι. Η ΚΙΣΑ, οργάνωση στήριξης των μεταναστών, έχει γύρω στα 150 μέλη παγκύπρια. Η ΠΟΣΕΥ, η οργάνωση των ηλικιωμένων, έχει πάνω από 100 μέλη σε επίπεδο επιτροπών.¹

¹ Η ΠΟΣΕΥ καλύπτει όλες τις επαρχίες. Κάθε επαρχεία έχει τη δική της επιτροπή που ασχολείται με όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι. Κάθε επιτροπή έχει 25 μέλη. Οι επιτροπές αυτές λειτουργούν υπό την εποπτεία του κεντρικού συντονιστικού σώματος της ΠΟΣΕΥ που έχει επίσης 25 μέλη.

Η οργάνωση για τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων ΑΚΟΚ έχει ορισμένες εκατοντάδες μέλη, αλλά μόνο ένα ή δύο άτομα από αυτούς είναι ακτιβιστές και ανοιχτοί για την ομοφυλοφιλία τους. Άλλες ΜΚΟ έχουν ορισμένες δεκάδες μέλη. Στις πλείστες των περιπτώσεων ο πραγματικός αριθμός των δραστήριων μελών είναι πολύ μικρός.

Οι συντεχνίες έχουν μαζική βάση, Η ΕΤΥΚ, η συντεχνία των τραπεζοϋπαλλήλων, έχει 10,000 μέλη. Η ΠΕΟ και η ΣΕΚ, οι ομοσπονδίες των συντεχνιών της δεξιάς και της αριστεράς αντίστοιχα έχουν περίπου από 80,000 μέλη έκαστη. Η ΠΑΣΥΔΗ, η συντεχνία των δημοσίων υπαλλήλων, έχει 25,000 μέλη και η ΔΕΟΚ έχει 8,000 μέλη.

6. Αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου εθνικού δικτύου ή εργάζονται μόνες τους;

Ορισμένες ΜΚΟ εργάζονται κυρίως μόνες τους αλλά ταυτόχρονα αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου εθνικού δικτύου (π.χ. η συνομοσπονδία οργανώσεων των ατόμων με αναπηρία) και διεθνούς ή πανευρωπαϊκού δικτύου (όπως το European disability Forum, AGE, ILGA κλπ). Η πιθανότητα εξασφάλισης χρηματοδότησης μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων έχει πρόσφατα οδηγήσει σε πιο δραστήριες συνεργασίες μεταξύ των ΜΚΟ στην Κύπρο και μεταξύ των Κυπριακών και άλλων Ευρωπαϊκών ΜΚΟ.

Κάποιες κλαδικές συντεχνίες όπως η ΕΤΥΚ (η συντεχνία των τραπεζοϋπαλλήλων) και η ΠΑΣΥΔΗ (η συντεχνία των δημοσίων υπαλλήλων) εργάζονται μόνες τους, ενώ άλλες συντεχνίες ανήκουν σε ομοσπονδίες (όπως η ΣΕΚ και η ΠΕΟ, οι δύο μεγάλες ομοσπονδίες). Η ΠΕΟ, η ομοσπονδία των αριστερών συντεχνιών συνδέεται με το κομμουνιστικό κόμμα ΑΚΕΛ και διατηρεί επαφές με οργανισμούς σε άλλες χώρες για σκοπούς ανταλλαγής πληροφοριών, συντονισμού όπου προγραμματίζεται κοινή δράση κλπ αλλά το μεγαλύτερο μέρος της δουλειάς τους γίνεται σε εθνικό επίπεδο.

7. Έχουν τη βάση τους κύρια στην πρωτεύουσα ή είναι σκορπισμένες σε όλη τη χώρα;

Οι περισσότερες από τις δραστηριότητες έχουν τη βάση τους στη Λευκωσία. Πολλές όμως ΜΚΟ διατηρούν παραρτήματα και δράσεις τουλάχιστον στη Λεμεσό, τη δεύτερη μεγάλη πόλη, ενώ κάποιες ΜΚΟ δραστηριοποιούνται σε μικρότερες πόλεις. Σε γενικές γραμμές οι μικρές αποστάσεις μεταξύ των πόλεων στην Κύπρο διευκολύνουν την εξάπλωση των δραστηριοτήτων σε άλλες πόλεις αλλά εμπόδια αποτελούν η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και χρηματοδότησης .

Στην περίπτωση των συντεχνιών, όπου η χρηματοδότηση δεν αποτελεί τόσο μεγάλο πρόβλημα όπως για τις ΜΚΟ, διατηρούν μεγάλα γραφεία σε κάθε επαρχία και οι δραστηριότητες τους καλύπτουν όλη τη χώρα.

8. Οι ΜΚΟ / συντεχνίες από την πρωτεύουσα ασχολούνται με το ίδιο είδος δράσης όπως οι ΜΚΟ/συντεχνίες στην υπόλοιπη χώρα;

Στην περίπτωση των ΜΚΟ, η δράση είναι περίπου η ίδια, καθώς ελάχιστες ΜΚΟ ενεργούν σε συνεργασία με την κυβέρνηση, που έχει τη βάση της στη Λευκωσία, επομένως το κατά πόσον εδρεύουν στη Λευκωσία ή όχι δεν είναι καθοριστικής σημασίας. Στην περίπτωση των συντεχνιών, τα κεντρικά γραφεία (που είναι κατά κανόνα στη Λευκωσία) και τα επαρχιακά γραφεία κάνουν την ίδια περίπου δουλειά αλλά τα κεντρικά γραφεία είναι επιπλέον επιφορτισμένα με την συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων, τους χαράσσαντες πολιτική, το συντονισμό των επαρχιακών γραφείων, κλπ.

9. Ποιο είναι το πολιτικό ή το κοινωνικό βάρος αυτών των ΜΚΟ / συντεχνιών σε εθνικό επίπεδο; (έναντι του κοινού, της κοινωνίας των πολιτών, των εταιριών. Των εργοδοτών, της κυβέρνησης)

Σε γενικές γραμμές, οι ΜΚΟ έχουν πολύ λιγότερο εκτόπισμα σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο από τις συντεχνίες. Αυτό μπορεί εν μέρει να αποδοθεί στο σχετικά μικρό μέγεθος των ΜΚΟ σε σύγκριση με τις συντεχνίες, οι οποίες έχουν ισχυρή παράδοση τριμερούς συνεργασίας και ψηλή πυκνότητα. Επίσης, οι μεγάλες συντεχνίες έχουν δεσμούς με πολιτικά κόμματα τα οποία κατά κανόνα κυριαρχούν στην πολιτική σκηνή στην Κύπρο. Η συμμετοχή τους στην τριμερή συνεργασία (μαζί με το σύνδεσμο εργοδοτών και το Υπουργείο Εργασίας) έχει δημιουργήσει μια ομοφωνία μεταξύ όλων των μερών της τριμερούς σε σχέση με όλες τις σημαντικές αποφάσεις που έχει ενδυναμώσει σημαντικά το ρόλο και την επιρροή των συντεχνιών στην κοινωνία. Πολλές συντεχνίες προσφέρουν στα μέλη τους σημαντικό αριθμό υπηρεσιών με ελάχιστη χρέωση, όπως τραπεζικές υπηρεσίες, διαμονή για τις διακοπές, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και άλλα, σε αντάλλαγμα για ένα πολύ μικρό ποσό ενιαίας συνδρομής, γεγονός που καθιστά την ιδιότητα μέλους σε συντεχνία μια ελκυστική επιλογή για τους εργαζόμενους.

Οι ΜΚΟ δεν απολαμβάνουν της ίδιας καλής φήμης στην κοινωνία, ειδικά αν δραστηριοποιούνται σε αμφιλεγόμενους τομείς όπως η ομοφυλοφιλία, η μετανάστευση, ο αντι-εθνικισμός κλπ. Αρκετά συχνά, οι ΜΚΟ αντιμετωπίζονται με καχυποψία και έχουν στο παρελθόν κατηγορηθεί ως 'πράκτορες του ιμπεριαλισμού' και ότι χρηματίζονται από ξένες δυνάμεις για να προωθήσουν τα συμφέροντα τους στην Κύπρο. Η καχυποψία αυτή έφτασε στο ζενίθ της μετά την απόρριψη του σχεδίου λύσης του ΟΗΕ το 2004 σε δημοψήφισμα, που συχνά έπαιρνε τη μορφή κυνηγιού μαγισσών, το οποίο κατέληξε σε διερεύνηση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 2006-2007 όπου ΜΚΟ κλήθηκαν να καταθέσουν κατά πόσον πήραν χρηματοδότηση από το εξωτερικό για να προωθήσουν το σχέδιο λύσης του ΟΗΕ. Αυτή η εκστρατεία που είχε τη στήριξη της κυβέρνησης Παπαδόπουλου ζήμωσε σημαντικά την αξιοπιστία της κοινωνίας των πολιτών στα μάτια της κοινής γνώμης και ανάγκασε αρκετούς ακτιβιστές να καταφύγουν στο περιθώριο.²

Παρόλο που με την αλλαγή κυβέρνησης το 2008 το σκηνικό έχει αλλάξει, αρκετές ΜΚΟ και αρκετοί ακτιβιστές δεν έχουν επανέλθει στο προσκήνιο μετά από την καταδίωξη που τους έγινε κατά το 2004-2007.

10. Οι ΜΚΟ/συντεχνίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα συνεργάζονται μεταξύ τους; (δηλ. ΜΚΟ με άλλες ΜΚΟ, συντεχνίες με συντεχνίες και ΜΚΟ με συντεχνίες)

Η συνεργασία μεταξύ των μεγάλων συντεχνιών βρίσκεται σε αρκετά καλά επίπεδα και ισχύει εδώ και αρκετές δεκαετίες, επισφραγισμένη από την κοινή συμμετοχή τους στο σύστημα της τριμερούς συνεργασίας, παρόλο που οι μικρότερες συντεχνίες εκφράζουν παράπονα ότι αποκλείονται από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στην περίπτωση των ΜΚΟ, η συνεργασία είναι αρκετά καλή στον τομέα της αναπηρίας, αφού όλες οι ΜΚΟ ανήκουν στην εθνική συνομοσπονδία. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση των ΜΚΟ που προωθούν τα δικαιώματα των ηλικιωμένων. Η εικόνα είναι πολύ διαφορετική όσον αφορά τις ΜΚΟ που στηρίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών που συχνά ανταγωνίζονται για τα ίδια περιορισμένα κονδύλια χρηματοδότησης και οι σχέσεις μεταξύ τους συχνά αγγίζουν την εχθρότητα.

Η συνεργασία μεταξύ συντεχνιών και ΜΚΟ είναι σχετικά πρόσφατη και επιτυχημένη αλλά χαρακτηρίζεται από την ανισότητα ισχύος και επιρροής μεταξύ των μαζικών και ισχυρότατων συντεχνιών και των υποστελεχωμένων ΜΚΟ.

² Η έκθεση του Γραφείου του Υπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ ημερομηνίας 9 Μαρτίου 2007, αναφέρει στην σελίδα 6: "There has been a disturbing trend with regard to the implementation of policies that impinge on the ability of organizations and individuals to carry out activities and projects designed to contribute to bicomunal contacts and cooperation throughout the island. As a result, the United Nations, in particular the United Nations Development Programme (UNDP), has been hampered in the implementation of projects."

Η συνεργασία αυτή συχνά βασίζεται ή εκδηλώνεται στην κοινή τους συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το EQUAL. Οι ΜΚΟ που ρωτήθηκαν για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης δήλωσαν ότι η συνεργασία ΜΚΟ και συντεχνιών δεν είναι τόσο διαδεδομένη όσο θα ήθελαν.

α. Για πιο σκοπό (π.χ. ανταλλαγή εμπειρογνομοσύνης, συνεργασία για συγκεκριμένες υποθέσεις ή εκστρατείες, από κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων)

Το επίπεδο συνεργασίας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα προχωρημένο ή διαδεδομένο. Μοναδική εξαίρεση αποτελούν ίσως οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες οι οποίες συχνά συνεδριάζουν για να συζητήσουν κοινά ζητήματα και να αποφασίσουν για κοινές δράσεις, συνήθως υπό τη μορφή λόμπυ κυβερνητικών οργανισμών για αναθεώρηση της πολιτικής ή του νόμου. Την περίοδο που προηγήθηκε της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ και μετά την εναρμόνιση της Κυπριακής νομοθεσίας με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο είχαν οργανωθεί αρκετές ad hoc δραστηριότητες με τη συμμετοχή ΜΚΟ. Κατά το 2007, δημιουργήθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ένα άτυπο δίκτυο ΜΚΟ με στόχο το συντονισμό των δραστηριοτήτων που θα χρηματοδοτούνταν από τα χρήματα της ΕΕ που διαχειρίστηκε το Υπουργείο Δικαιοσύνης στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών 2007. Η άτυπη ομάδα διαλύθηκε με τη συμπλήρωση του Έτους Ίσων Ευκαιριών αφού το μόνο θέμα στην ημερήσια διάταξη ήταν η χρηματοδότηση.

Κάποιος βαθμός συνεργασίας επιτυγχάνεται με την εκτέλεση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως το EQUAL και το ERF, όπου οι προδιαγραφές απαιτούν συνεργία μεταξύ ΜΚΟ και συντεχνιών, όμως αυτές οι συνεργασίες είναι συχνά μη-βιώσιμες και διαρκούν μόνο όσο διαρκεί η εκτέλεση του προγράμματος. Συχνά, όταν οργανώνεται μια εκδήλωση από μια ΜΚΟ, άλλες ΜΚΟ προσυπογράφουν ως συνδιοργανωτές για να δείξουν την υποστήριξη τους στη συγκεκριμένη δράση, αυτό όμως δε σημαίνει απαραίτητα ότι έχουν οποιαδήποτε ανάμιξη στη συνδιοργάνωση και συνήθως δεν έχουν.

Κατά τους τελευταίους μήνες του 2005 και τους πρώτους μήνες του 2006, ξεκίνησε μια πρωτοβουλία για τη δημιουργία πλατφόρμας οργανώσεων που ασχολούνται με τη μη-διάκριση, από τις ΜΚΟ που συμμετείχαν στο σεμινάριο κατά των διακρίσεων τον Ιούνιο 2005³ και που προέρχονταν και από τις δύο κοινότητες της Κύπρου, βόρεια και νότια της γραμμής αντιπαράθεσης, αλλά η πρωτοβουλία κατάρρευσε.

β. Υπάρχει στενότερη συνεργασία σε σχέση με ορισμένους λόγους διάκρισης; Αν ναι, ποιους;

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, οι ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία τείνουν να έχουν στενότερη συνεργασία από άλλες ΜΚΟ, παρόλο που κάποιες ΜΚΟ εκφράζουν δυσαρέσκεια για το βαθμό της συνεργασίας. Επίσης οι διάφορες οργανώσεις και εθελοντικές ομάδες για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων ως επίσης και η συντεχνία των συνταξιούχων της ΠΕΟ συνεργάζονται για διάφορα ζητήματα που σχετίζονται κύρια με θέματα πρόνοιας. Οι οργανώσεις αυτές μοιράζονται το ίδιο βήμα στη Βουλή των Γερόντων και έχουν κοινούς στόχους. Από ελάχιστη μέχρι και ανύπαρκτη είναι η συνεργασία μεταξύ των ΜΚΟ που στηρίζουν τους μετανάστες. Οι ΜΚΟ που αντιτίθενται στον εθνικισμό και στις δύο πλευρές του οδοφράγματος συνεδρίασαν το Νοέμβριο 2006 (μετά από μια ρατσιστική επίθεση εναντίον Τουρκοκυπρίων μαθητών σε ένα Ελληνοκυπριακό σχολείο) και δημιούργησαν ένα 'Φόρουμ' ή αλλιώς μια χαλαρή ομπρέλα οργανώσεων για το συντονισμό των δράσεων με στόχο την καταπολέμηση του εθνικισμού και του ρατσισμού.

³ Mapping capacity of civil society dealing with anti-discrimination (VT/2004/45), που διαχειρίστηκε το Human European consultancy (www.humanconsultancy.com) σε συνεργασία με το Migration Policy Group (www.migpolgroup.com)

11. Πως χρηματοδοτούνται αυτές οι ΜΚΟ;

α. Λαμβάνουν κρατική χορηγία;

Οι ΜΚΟ που σχετίζονται ή συνδέονται με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (προηγουμένως ονομαζόταν Παγκύπριο Συμβούλιο Ευημερίας) λαμβάνουν κρατική χορηγία την οποία όμως περιγράφουν ως ‘πολύ περιορισμένη’. Υπάρχει διαφωνία μεταξύ των ΜΚΟ ως προς το ποιος θα έπρεπε να δικαιούται τέτοια χορηγία και ποιος είναι ο ορισμός της ΜΚΟ. Για παράδειγμα οι ΜΚΟ των ατόμων με αναπηρία θεωρούν ότι μια φιλανθρωπική οργάνωση που στελεχώνεται από δημόσιους υπάλληλους (όπως περιγράφουν το πιο πάνω Συμβούλιο Εθελοντισμού) χωρίς να υπάρχει σημαντική συμβολή στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων από τις ομάδες που υφίστανται διακρίσεις, δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να ονομάζεται ΜΚΟ. Ορισμένες ΜΚΟ λαμβάνουν μικρή κρατική χορηγία στα πλαίσια συγκεκριμένων προγραμμάτων ή υπό τη μορφή μικρών χορηγιών. Άλλοι χρηματοδότες είναι ο Φορέας Νεολαίας, μια ημικρατική οργάνωση, και ορισμένα άλλα κυβερνητικά και ημικρατικά σώματα. Οι ΜΚΟ που ασχολούνται με την έρευνα, την πληροφόρηση και τη συνηγορία λαμβάνουν χρηματοδότηση από διάφορα Ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το Leonardo, το ERF, το EQUAL κλπ. Το Κυπριακό τμήμα της UNDP κάποτε χρηματοδοτεί πρωτοβουλίες κατά των διακρίσεων νοουμένου ότι είναι δικοινοτικής φύσης (δηλ. να ωφελούνται εξίσου και η Ελληνοκυπριακή και η Τουρκοκυπριακή κοινότητα). Αυτή η χρηματοδότηση υπέστηκε επίθεση από την προηγούμενη κυβέρνηση και από ορισμένα πολιτικά κόμματα που κατηγόρησαν την UNDP ότι “χρησιμοποίησε” τις ΜΚΟ για να προωθήσει το σχέδιο λύσης του Κυπριακού το 2004. Σαν αποτέλεσμα, όλο και λιγότερες ΜΚΟ έκαναν χρήση αυτής της ευκαιρίας για χρηματοδότηση, μέχρι και που η ίδια η UNDP έπαψε να την προσφέρει.

Οι ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία λαμβάνουν μικρή κρατική χορηγία, για παράδειγμα η παγκύπρια οργάνωση τυφλών ΠΟΤ λαμβάνει από την κυβέρνηση 15% από τα έξοδα λειτουργίας της. Πρόσφατα, οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες πέτυχαν να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση από διάφορα Ευρωπαϊκά προγράμματα για συνέδρια, εκδόσεις κλπ αλλά όχι για υποδομή ή λειτουργικά έξοδα. Ορισμένες ΜΚΟ δεν λαμβάνουν καμία χρηματοδότηση και λειτουργούν με εθελοντική εργασία και με εισφορές από το κοινό.

β. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να λάβουν χορηγία;

Οι συνήθεις προϋποθέσεις είναι η οικονομική λογοδοσία και η ορατότητα του χρηματοδότη. Επίσης, η αιτήτρια ΜΚΟ πρέπει να είναι εγγεγραμμένη με νομική προσωπικότητα.

γ. Λαμβάνουν ή αιτούνται και για χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα;

Ορισμένες οργανώσεις λαμβάνουν μικρές χορηγίες από τον ιδιωτικό τομέα, ιδιωτικά ιδρύματα και φιλανθρωπικούς οργανισμούς, αυτή όμως δεν είναι σημαντική ούτε και σταθερή. Η ΠΟΣΕΥ, η οργάνωση για τους ηλικιωμένους, βασίζεται σε ιδιωτικές συνεισφορές και σε συλλογή χρημάτων στο δρόμο.

δ. Οι χρηματοδότες στον ιδιωτικό τομέα επιβάλλουν οποιουσδήποτε όρους ή περιορισμούς;

Συνήθως απαιτούν αναγνώριση της πηγής της χρηματοδότησης και ενίοτε μπορεί να απαιτήσουν οικονομική λογοδοσία.

12. Πως χρηματοδοτούνται οι συντεχνίες;

α. Λαμβάνουν κρατική χορηγία;

Σε γενικές γραμμές οι συντεχνίες δεν λαμβάνουν κρατική χορηγία, τουλάχιστον όχι για υποδομή ή λειτουργικά έξοδα. Λαμβάνουν όμως χορηγία από το κράτος για να διεξάγουν κατάρτιση στα μέλη τους. Τα ποσά αυτά καταβάλλονται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού για εκπαίδευση των εργαζομένων.

Επίσης, ορισμένες συντεχνίες έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση από προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Κυπριακή κυβέρνηση (π.χ. EQUAL).

β. Χρηματοδοτούνται από ένα πολιτικό κόμμα; Αν ναι, είναι υποχρεωμένες να ακολουθούν τη γραμμή του κόμματος;

Οι συντεχνίες δεν λαμβάνουν χορηγία από τα πολιτικά κόμματα αλλά και οι τρεις μεγάλες συντεχνίες έχουν δεσμούς με συγκεκριμένα πολιτικά κόμματα. Υπάρχουν ομοιότητες και συγκλίσεις με την πολιτική των κομμάτων με τα οποία συνδέονται και ορισμένες φαίνονται να ακολουθούν την κομματική γραμμή.

γ. Λειτουργούν μόνο ή επίσης με εισφορές από τα μέλη;

Πέραν από τη χρηματοδότηση που λαμβάνουν από το κράτος, όπως αναφέρεται στην παράγραφο (α) πιο πάνω και από τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι συντεχνίες χρηματοδοτούνται κυρίως από τις εισφορές των μελών.

δ. Μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα και/ή να συμμετέχουν σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκά / διεθνή σώματα;

Δεν υπάρχουν εμπόδια στο να λάβουν χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά ή διεθνή σώματα, πέραν του γεγονότος ότι σε αρκετές περιπτώσεις δεν υπάρχει η ειδικότητα και οι γνώσεις για να εντοπιστούν οι χρηματοδοτικές ευκαιρίες και να συνταχθούν οι αιτήσεις χρηματοδότησης.

13. Η έλλειψη χρηματοδότησης είναι σημαντικός παράγοντας στο μέγεθος μιας ΜΚΟ/συντεχνίας ή είναι περιοριστικός στο πεδίο εφαρμογής και στην κλίμακα των δραστηριοτήτων;

Για την πλειοψηφία των ΜΚΟ, η έλλειψη χρηματοδότησης είναι ένα σημαντικό πρόβλημα που περιορίζει το πεδίο εφαρμογής και την κλίμακα των δραστηριοτήτων. Η ΠΟΣΕΥ, η οργάνωση για τους ηλικιωμένους, αναφέρει ότι η έλλειψη χρηματοδότησης αποτελεί σοβαρό εμπόδιο που τους εμποδίζει από το να λειτουργούν επαγγελματικά και τους περιορίζει τις δραστηριότητες σημαντικά. Για πολλές ΜΚΟ, περισσότερη χρηματοδότηση θα σήμαινε λιγότερη εξάρτηση από εθελοντική εργασία και περισσότερους επαγγελματίες ακτιβιστές, παρόλο που δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι η συμμετοχή ή η υποστήριξη από το κοινό θα αυξανόταν σε μια τέτοια περίπτωση. Στην περίπτωση των συντεχνιών, και παρόλο που τα προβλήματα χρηματοδότησης τους είναι πολύ μικρότερα από αυτά των ΜΚΟ, εξακολουθούν να δηλώνουν ότι η έλλειψη χρηματοδότησης είναι σημαντικός παράγοντας που τους εμποδίζει από πολλές δράσεις που θα ήθελαν να αναπτύξουν.

14. Συνεργάζονται ή είναι σε επαφή με παρόμοιες ΜΚΟ/συντεχνίες σε άλλες χώρες;

α. Γειτονικές χώρες;

Οι Ελληνοκυπριακές οργανώσεις συνήθως έχουν επαφές με Ελληνικές ΜΚΟ και οι Τουρκοκυπριακές ΜΚΟ με Τουρκικές λόγω γλώσσας, αλλά τα επίπεδα καθεαυτού συνεργασίας είναι μάλλον χαμηλά. Ελάχιστες είναι και οι επαφές με τις γειτονικές Αραβικές χώρες, όπου ο τομέας της μη-διάκρισης είναι ακόμα λιγότερο ανεπτυγμένος από ότι στην Κύπρο.

Οι συντεχνίες και ειδικά η ΠΕΟ διατηρούν επαφές με συντεχνίες σε γειτονικές χώρες αλλά αυτές είναι μάλλον συμβολικής φύσης χωρίς να υπάρχει ουσιαστική συνεργασία.

β. Αλλά κράτη μέλη της ΕΕ;

Μέσω των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, πολλές ΜΚΟ ανέπτυξαν επαφές με τις αντίστοιχες τους σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και πάλι το επίπεδο συνεργασίας δεν είναι πολύ ανεπτυγμένο και η επαφή συνήθως τερματίζεται μόλις συμπληρωθεί το πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν από κοινού. Οι ΜΚΟ που ασχολούνται με το σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία και την ηλικία συνεργάζονται με τις αντίστοιχες τους ΜΚΟ στην Ευρώπη μέσα από τη συμμετοχή τους σε Ευρωπαϊκές πλατφόρμες ((EDF, ILGA και AGE αντίστοιχα). Επίσης, η ΜΚΟ 'ΚΙΣΑ' είναι μέλος της ENAR και επίσης το τοπικό παράρτημα της ENAR στην Κύπρο.

Η μεγάλες συντεχνίες έχουν τακτικές επαφές με τις αντίστοιχες τους στην Ευρώπη μέσω της κοινής συμμετοχής τους σε Ευρωπαϊκές συντεχνίες αλλά και μέσω των Ευρωπαϊκών δικτύων του πολιτικού κόμματος με το οποίο συνδέονται.

γ. Άλλες;

Ορισμένες ΜΚΟ έχουν επαφές σε διεθνές, Μεσογειακό ή περιφερειακό επίπεδο αλλά η συνεργασία είναι ελάχιστη. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η ΠΙΟΤ, η παγκύπρια οργάνωση τυφλών, που διατηρεί επαφές με τις αντίστοιχες της οργανώσεις διεθνώς για την ανταλλαγή πληροφοριών, νέες τεχνολογίες όπως αναγνωστικά βοηθήματα κλπ

15. Έχουν δράση σε διεθνές επίπεδο; (εκστρατείες, υποθέσεις, κλπ)

Ορισμένες από τις ΜΚΟ που ανήκουν σε διεθνή δίκτυα κάνουν χρήση αυτών των δικτύων για σκοπούς εκστρατείας. Τέτοιες είναι οι περιπτώσεις της ΠΙΟΤ, της παγκύπριας οργάνωσης τυφλών και της ΠΟΣΕΥ, της οργάνωσης για τους ηλικιωμένους. Η ΚΙΣΑ, μια ΜΚΟ που στηρίζει μετανάστες, συνεργάζεται με την "UNITED for Intercultural Action", την "La Metropoli" στην Ιταλία, την ENAR και το "Κοινωνικό Δίκτυο για Πρόσφυγες και Μετανάστες" στην Ελλάδα. Η συνεργασία συχνά παίρνει τη μορφή της συνυπογραφής κάποιας διακήρυξης και σπανιότερα την από κοινού διοργάνωση κάποιου συνεδρίου αλλά όχι το χειρισμό συγκεκριμένων υποθέσεων. Οι διασυνδέσεις των ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία με τα διεθνή δίκτυα στοχεύουν κυρίως στην ανταλλαγή πληροφοριών, στη συμμετοχή σε σεμινάρια και συνέδρια, στη συνεργασία για Ευρωπαϊκά προγράμματα αλλά όχι στην από κοινού εκστρατεία ή το χειρισμό συγκεκριμένων υποθέσεων. Οι συντεχνίες επίσης διατηρούν διεθνείς διασυνδέσεις και από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ οι σύνδεσμοι με τις συντεχνίες στην Ευρώπη έχουν ενδυναμωθεί.

16. Μπορούν να εργαστούν στα Αγγλικά;

Στην περίπτωση των ΜΚΟ, σε επίπεδο κεντρικών επιτροπών, σχεδόν όλοι μπορούν να εργαστούν στα Αγγλικά. Στο επίπεδο των μελών τα Ελληνικά είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται, με κάποιες εξαιρέσεις. Η ΚΙΣΑ, μια ΜΚΟ που στηρίζει μετανάστες χρησιμοποιεί κυρίως τα Αγγλικά αφού τα πλείστα από τα μέλη της είναι μετανάστες που δεν μιλούν Ελληνικά. Το ίδιο ισχύει και στις αντι-εθνικιστικές και αντι-ρατσιστικές ομάδες που αποτελούνται από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους. Στην περίπτωση των συντεχνιών, η γλώσσα εργασίας είναι τα Ελληνικά αλλά κάποια από τα στελέχη, ιδιαίτερα οι νεώτεροι, μιλούν Αγγλικά. Ορισμένοι από αυτούς είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου και τα Αγγλικά τους είναι ψηλού επιπέδου αλλά αυτοί οι νέοι επαγγελματίες σπανιότατα βρίσκονται στην ηγεσία μιας συντεχνίας.

17. Όταν οι συντεχνίες συνδέονται με πολιτικά κόμματα, η ανάμιξη ή η μη-ανάμιξη του πολιτικού κόμματος έχει επίδραση στην ικανότητα μιας συντεχνίας να αναπτύξει δράση κατά των διακρίσεων;

Όλα τα πολιτικά κόμματα έχουν, στο χαρτί, πολιτική κατά των διακρίσεων αλλά στην πράξη κανένα από αυτά δεν προωθεί ενεργητικά την πολιτική αυτή. Λόγω των δεσμών των συντεχνιών με τα πολιτικά κόμματα, κάποιοι λόγοι διάκρισης που είναι πιο δημοφιλείς ανάμεσα στην κοινή γνώμη τείνουν να λαμβάνουν μεγαλύτερη σημασία από άλλους. Για παράδειγμα ο σεξουαλικός προσανατολισμός δεν εμφανίζεται στις προτεραιότητες κανενός κόμματος ή συντεχνίας. Οι συντεχνίες τείνουν να δίνουν περισσότερη σημασία σε ευάλωτες ομάδες από όπου μπορούν δυνητικά να αντλήσουν ψηφοφόρους για το κόμμα, όπως οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρία. Με την αύξηση του αριθμού των μεταναστών, οι δύο μεγάλες συντεχνίες (ΣΕΚ και ΠΕΟ) εξέφρασαν ανησυχία για το ζήτημα της μετανάστευσης αλλά δεν έχουν στρατηγική για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι δράσεις τους περιορίζονται στο χειρισμό παραπόνων για διάκριση, στην πρόσληψη μεταναστών για να εργαστούν ως συντεχνιακοί, και σε μια σειρά από άλλα ad hoc μέτρα.

18. Μπορούν συγκεκριμένα παραρτήματα μιας συντεχνίας να αναπτύξουν δράση κατά των διακρίσεων ακόμα και αν τα κεντρικά γραφεία δεν το κάνουν;

Ναι είναι δυνατόν για τα παραρτήματα να έχουν τέτοια δράση νοουμένου ότι παραμένουν εντός των παραμέτρων που καθόρισαν τα κεντρικά γραφεία. Προφανώς, αν μια στρατηγική απόφαση ληφθεί σε επίπεδο κεντρικών γραφείων να μην ξοδεύονται τα λιγοστά αποθέματα για το χειρισμό παραπόνων, τότε τα παραρτήματα αναγκαστικά θα συμμορφωθούν αλλά αυτό δεν φαίνεται να ισχύει επί του παρόντος.

II. Ειδικότητες ΜΚΟ/συντεχνιών που έχουν δράση κατά των διακρίσεων

19. Τι είδους δράση έχουν;

Οι οργανώσεις των θρησκευτικών ομάδων (Αρμένιοι, Λατίνοι Μαρωνίτες) προσφέρουν πρακτική βοήθεια στις κοινότητες τους για να ενισχύσουν την ένταξη τους στην Κυπριακή κοινωνία. Ας σημειωθεί ότι οι ομάδες αυτές απολαμβάνουν μεγάλο βαθμό ένταξης. Οι ΜΚΟ των ατόμων με αναπηρία επικεντρώνονται σε ζητήματα όπως η κοινωνική ένταξη, η εργασία και η προσβασιμότητα και οργανώνουν δημόσια σεμινάρια, προσφέρουν συμβουλές στα μέλη τους, εκδίδουν υλικό, διενεργούν λόμπυ με τα κυβερνητικά τμήματα και προσπαθούν να ασκήσουν πιέσεις προς τους χαράσσοντες πολιτική και/ή προς τους νομοθέτες για την αλλαγή πολιτικής/νομοθεσίας. Οι οργανώσεις που προωθούν τα δικαιώματα των ηλικιωμένων δραστηριοποιούνται σε διάφορες εκστρατείες για την ευημερία, τις συντάξεις και την ιατρική περίθαλψη και συναντούνται στη Βουλή για να συζητήσουν τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Οι οργανώσεις νεολαίας δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της ανεργίας, των δικαιωμάτων στο χώρο εργασίας, του εγκλήματος, των ναρκωτικών και του τρόπου που αντιμετωπίζονται οι νέοι ευρύτερα. Η μοναδική γνωστή οργάνωση για το σεξουαλικό προσανατολισμό λειτουργεί ένα δίκτυο στήριξης προς τους ομοφυλόφιλους και χειρίζεται παράπονα για διακρίσεις στο χώρο εργασίας, κύρια τις παράνομες απολύσεις ή την άρνηση για πρόσληψη λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού.

Παρόλο που οι συντεχνίες ισχυρίζονται ότι τοποθετούν τη μη-διάκριση ψηλά στις προτεραιότητες τους, στην πράξη ασχολούνται ως επί το πλείστον με τη συνηθισμένη συντεχνιακή δραστηριότητα. Τα τελευταία χρόνια, με την εμφάνιση της χρηματοδότησης από την ΕΕ, υπήρξαν κάποιες δραστηριότητες συντεχνιών στον τομέα της μη-διάκρισης σε συνεργασία με ΜΚΟ και εμπειρογνώμονες (π.χ. EQUAL, ERF κλπ).

20. Χειρίζονται παράπονα για διάκριση;

Ο χειρισμός παραπόνων για διάκριση αποτελεί την κύρια δραστηριότητα των ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία, την ηλικία, το σεξουαλικό προσανατολισμό και τη μετανάστευση. Στην περίπτωση της ΠΟΤ, της παγκύπριας οργάνωσης τυφλών, η βοήθεια που προσφέρεται καλύπτει ένα ευρύ φάσμα από το συντονισμό δράσεων κατά τη δικαστική διαδικασία μέχρι την υποβολή παραπόνων σε άλλα σώματα όπως στην Αρχή Ισότητας, τα αρμόδια υπουργία και την Επίτροπο Προσωπικών Δεδομένων.

Αρχικά οι συντεχνίες ήταν διστακτικές στο να εισαγάγουν δράση κατά των διακρίσεων στις εργατικές σχέσεις φοβούμενοι ότι ίσους χαλάσουν την ισορροπία που δημιουργείται από την τριμερή συνεργασία. Πρόσφατα όμως άρχισαν αν υποβάλλουν παράπονα στην Αρχή Ισότητας εκ μέρους των μελών τους για διάκριση.

21. Επικεντρώνονται στη δική τους κοινότητα;

Οι πλείστες ΜΚΟ επικεντρώνονται στη δική τους κοινότητα παρόλο που ισχυρίζονται ότι δεν θα είχαν δισταγμούς να βοηθήσουν άτομα από άλλες κοινότητες αν τους ζητηθεί. Οι ΜΚΟ που στηρίζουν μετανάστες λαμβάνουν παράπονα από μετανάστες και είτε προσπαθούν να διαμεσολαβήσουν (με τον εργοδότη ή την αστυνομία) είτε υποβάλλουν παράπονο στην αρχή Ισότητας. Οι συντεχνίες με ψηλό ποσοστό συμμετοχής μεταναστών εργατών ενίοτε υποβάλλουν παράπονα στην Αρχή Ισότητας εκ μέρους τους. Η ΠΕΟ έχει επανειλημμένα θέσει ζητήματα αναφορικά με τους Τουρκοκύπριους εργάτες.

22. Εργάζονται κατευθείαν με τα θύματα;

Ναι, τόσο οι ΜΚΟ όσο και οι συντεχνίες έρχονται κατευθείαν σε επαφή με τα θύματα.

23. Εντός μιας εταιρείας, μπορεί μια συντεχνία να αντιπροσωπεύσει μόνο τα μέλη της ή οποιοδήποτε εργαζόμενο;

Οι συντεχνίες μπορούν να εκπροσωπούν μόνο τα μέλη τους και μόνο με την έγκρισή τους.

24. Αναλαμβάνουν το χειρισμό παραπόνων;

Ορισμένες οργανώσεις όπως η ΠΟΤ, η παγκύπρια οργάνωση τυφλών και το ΑΚΟΚ, το κίνημα για την απελευθέρωση των ομοφυλοφίλων στην Κύπρο χειρίζονται παράπονα αλλά η ΠΟΣΕΥ (οργάνωση για τους ηλικιωμένους) δεν διαθέτει τα μέσα για το σκοπό αυτό. Οι συντεχνίες χειρίζονται παράπονα ως μέρος της ευρύτερης διεκπεραίωσης φράσης που αφορά τις εργασιακές σχέσεις.

25. Μπορούν να εξασφαλίσουν κρατική χορηγία για το χειρισμό υποθέσεων;

Ορισμένες ΜΚΟ όπως η ΠΟΤ έχουν πρόσβαση σε περιορισμένο ποσό για το σκοπό αυτό αλλά άλλες ΜΚΟ όπως η ΠΟΣΕΥ δήλωσαν ότι ο χειρισμός παραπόνων είναι αδύνατος για αυτούς. Οι συντεχνίες αποφεύγουν τις κρατικές χορηγίες εν πάση περιπτώσει, εκτός από τα κονδύλια για την κατάρτιση.

26. Αυτό περιλαμβάνει νομική εκπροσώπηση;

Καμία ΜΚΟ ή συντεχνία δεν έχει την ικανότητα να προσφέρει νομική εκπροσώπηση στο δικαστήριο. Ορισμένες ΜΚΟ και συντεχνίες εργοδοτούν νομικούς συμβούλους είτε για τις ανάγκες του οργανισμού τους είτε για τις ανάγκες ευάλωτων ομάδων (π.χ. αιτητών ασύλου) αυτοί όμως δεν δικαιούνται να ασκούν τη νομική με εμφανίσεις στο Δικαστήριο.

27. Δικαιούνται οι ΜΚΟ/συντεχνίες να εκπροσωπούν θύματα διακρίσεων σε δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες;

Νομικά δικαιούνται αλλά στις πλείστες των περιπτώσεων δεν διαθέτουν τα χρήματα ή την ειδικότητα που χρειάζεται. Η υποβολή παραπόνου στην Αρχή Ισότητας αποτελεί εξαίρεση αφού η διαδικασία είναι απλή και ανέξοδη και χρησιμοποιείται ευρέως από ΜΚΟ και ενίοτε από συντεχνίες.

28. Οι ΜΚΟ/συντεχνίες μπορούν να κινήσουν ομαδικές αγωγές, αν αυτές επιτρέπονται από το νόμο;

Ναι αλλά δεν το έχουν πράξει μέχρι τώρα.

29. Αναλαμβάνουν άλλη πρακτική δράση; (π.χ. βοήθεια σε θύματα ή πιθανά θύματα, κοινωνική βοήθεια κλπ)

Ναι. Οι ΜΚΟ που προσφέρουν στήριξη στους μετανάστες συχνά προσφέρουν μια σειρά από υπηρεσίες, όπως συμβουλές, εντοπισμός κατάλληλου χώρου διαμονής, μαθήματα γλώσσας, καταφύγιο θυμάτων βίας, ψυχολογική στήριξη κλπ. Οι συντεχνίες επίσης προσφέρουν βοήθεια διαφόρων ειδών.

30. Διεκδικούν αλλαγές στις πολιτικές και στη νομοθεσία;

Πολλές ΜΚΟ συνηγορούν ενεργά υπέρ της αλλαγής της νομοθεσίας σε θέματα που τους αφορούν άμεσα, όμως εκφράζουν παράπονα ότι τα κυβερνητικά τμήματα δεν τους συμβουλευονται ικανοποιητικά στη θέσπιση πολιτικής ή νομοθεσίας. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες, της συνομοσπονδίας των οποίων προεδρεύει ένας επιφανής δικηγόρος, συχνά παρεμβαίνουν σε ζητήματα αλλαγής της νομοθεσίας. Αυτή η δραστηριότητα όμως είναι περιορισμένη σε εκείνες τις ΜΚΟ που διαθέτουν προσωπικό ή συνεργάτες επαγγελματίες και με την ανάλογη πείρα. Οι συντεχνίες συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία διαβούλευσης για τη θέσπιση νόμου ή πολιτικής και οι απόψεις τους καταγράφονται στο σχετικό έγγραφο (σε αντίθεση με τις ΜΚΟ των οποίων οι απόψεις σε μεγάλο βαθμό αγνοούνται).

31. Ποιες είναι οι σχέσεις τους με την κεντρική κυβέρνηση;

Ορισμένες ΜΚΟ συνεργάζονται με την κυβέρνηση και άλλες έχουν πιο τεταμένες σχέσεις. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες και των ηλικιωμένων τείνουν να διατηρούν καλύτερες σχέσεις παρά οι αντιρατσιστικές οργανώσεις για παράδειγμα, γεγονός που ενδεχομένως να αντανακλά τη μεγάλη πείρα που οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία διαθέτουν στη σχέση τους με την κυβέρνηση, σε αντίθεση με το νεοεμφανισθέν αντιρατσιστικό κίνημα.. Ελάχιστη είναι η συνεργασία και η διαβούλευση σε σχέση με αμφιλεγόμενα θέματα όπως ο σεξουαλικός προσανατολισμός. Οι ΜΚΟ που προωθούν τη συμφιλίωση με την Τουρκοκυπριακή κοινότητα έτυχαν στο παρελθόν αρκετής κριτικής από κυβερνητικούς κύκλους, κύρια μετά την απόρριψη του σχεδίου λύσης των ΗΕ το 2004.

Κάποιες ΜΚΟ υπογραμμίζουν την ανάγκη να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους και την αυτονομία τους και ότι οφείλουν να διατηρούν κριτική στάση έναντι των πολιτικών της κυβέρνησης με τις οποίες διαφωνούν. Γενικά, παρόλο που η Κυπριακή πολιτική ζωή βασίζεται στην ομοφωνία, οι ΜΚΟ συνήθως αποκλείονται από αυτή τη διαδικασία της διαβούλευσης και έχουν ελάχιστη επίδραση στη χάραξη πολιτικής

32. Με τις τοπικές κυβερνήσεις ή την τοπική αυτοδιοίκηση;

Ορισμένες ΜΚΟ συνεργάζονται με τις δημοτικές αρχές. Η Κύπρος είναι πολύ μικρή και επικεντρωμένη και έτσι ελάχιστος χώρος υπάρχει για να έχει ρόλο η περιφερειακή διοίκηση. Οι συντεχνίες δεν χρειάζονται ανάμιξη με τις τοπικές αρχές αφού το πεδίο δράσης τους είναι αποκλειστικά ο χώρος εργασίας.

33. Για τις συντεχνίες, με την οργάνωση των εργοδοτών;

Οι σχέσεις μεταξύ συντεχνιών και οργάνωσης εργοδοτών είναι γενικά καλές αφού είναι συνομιλητές στην τριμερή συνεργασία. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ποτέ περιπτώσεις διαφωνίας που οδηγούν σε απεργίες αλλά οι περιπτώσεις δεν είναι ιδιαίτερα συχνές.

34. Έχουν σχέση με την Αρχή Ισότητας;

Οι ΜΚΟ έχουν αρκετά καλή συνεργασία με την Αρχή ισότητας κάποτε με κάποιες εντάσεις που σχετίζονται με τις καθυστερήσεις του σώματος να εξετάσει παράπονα που υποβλήθηκαν από αυτές.

35. Ποια είναι η κατάρτιση του προσωπικού;

Η κατάρτιση του προσωπικού διαφέρει από οργάνωση σε οργάνωση. Στην περίπτωση της ΠΟΤ, της παγκύπριας οργάνωσης τυφλών, το προσωπικό περιλαμβάνει αρκετούς απόφοιτους πανεπιστημίου που έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης. Στην περίπτωση της ΠΟΣΕΥ, της οργάνωσης των ηλικιωμένων, επειδή είναι υποχρεωμένοι να βασίζονται εξ ολοκλήρου σε εθελοντική εργασία, η κατάρτιση διαφέρει πολύ, αλλά τα περισσότερα από τα δραστήρια μέλη της είναι συνταξιούχοι δημόσιοι υπάλληλοι. Ορισμένες ΜΚΟ διαθέτουν προσωπικό με την απαραίτητη πείρα που αποκτήθηκε μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους για μεγάλα χρονικά διαστήματα καθώς και άτομα με πανεπιστημιακή μόρφωση όπως νομικοί και ψυχολόγοι. Υπάρχουν αρκετοί απόφοιτοι πανεπιστημίων σε διάφορα θέματα αλλά κανένας με ειδικευση στις διακρίσεις.

Στην περίπτωση των συντεχνιών, ο αριθμός των αποφοίτων πανεπιστημίου ή άλλων κατάλληλα καταρτισμένων ατόμων είναι μικρότερος αλλά στις ηγετικές θέσεις βρίσκονται άτομα με μακρόχρονη ιστορία στο συνδικαλιστικό κίνημα. Ιστορικά, οι συντεχνιακοί προέρχονταν από τα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας και δεν διαθέτουν υψηλή μόρφωση αλλά τα τελευταία χρόνια η σύνθεση των συνδικαλιστών άρχισε να αντανάκλα την υψηλή μόρφωση και κατάρτιση του εργατικού δυναμικού στην Κύπρο.

36. Τι εκπαίδευση διαθέτει το προσωπικό σε σχέση με τη μη-διάκριση;

Το επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού των ΜΚΟ διαφέρει αρκετά. Οι πλείστοι έχουν παρακολουθήσει βασική εκπαίδευση για τη νέα νομοθεσία κατά των διακρίσεων, με τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία να ανοίγουν το δρόμο μέσα από την αυξημένη συμμετοχή τους σε σεμινάρια και συνέδρια. Άλλες ΜΚΟ όπως η ΠΟΣΕΥ, η οργάνωση των ηλικιωμένων, αναφέρουν ότι με εξαίρεση ένα ή δύο ακτιβιστές, η εκπαίδευση σε αυτό τον τομέα ήταν πολύ περιορισμένη. Δεν υπάρχουν πολλά προγράμματα εκπαίδευσης, σεμινάρια και συνέδρια διαθέσιμα στην Κύπρο και εκείνα που γίνονται στο εξωτερικό δεν είναι εύκολα προσβάσιμα λόγω της έλλειψης χρηματοδότησης. Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού χρηματοδοτεί μερικώς τη συμμετοχή σε σεμινάρια κατάρτισης αλλά μόνο για εργαζόμενους σε εταιρείες ή οργανισμούς και όχι για εθελοντές ή άλλα άτομα.

Οι πλείστοι συνδικαλιστές δεν έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης για τη μη-διάκριση, με εξαίρεση λίγους συνδικαλιστές που συμμετείχαν στα σεμινάρια κατάρτισης του 2005 και του 2007 που έγιναν στη Λευκωσία και που οργανώθηκαν από το Migration Policy Group και το Human European Consultancies.

37. Είναι εκπαιδευμένοι στο να συντάσσουν αιτήσεις για χρηματοδότηση και εκθέσεις;

Καμιά από τις οργανώσεις που ερωτήθηκε δεν εκπαιδεύτηκε στο να συντάσσει αιτήσεις χρηματοδότησης και στο να ετοιμάζει εκθέσεις. Ορισμένες οργανώσεις ατόμων με αναπηρία απόκτησαν πείρα από την πρακτική τους εξάσκηση αλλά εκφράζουν το παράπονο ότι είναι πολύ απασχολημένοι και δεν μπορούν να διαθέσουν χρόνο για αυτό το σκοπό.

Και οι δύο μεγάλες συντεχνίες (ΠΕΟ και ΣΕΚ) διαθέτουν τα δικά τους κέντρα έρευνας που εργοδοτούν προσωπικό με υψηλή εκπαίδευση και κατάρτιση, ορισμένοι από τους οποίους είναι σε θέση να συντάξουν αιτήσεις για χρηματοδότηση και να ετοιμάσουν εκθέσεις.

Πρόσφατα εμφανίστηκαν στην αγορά επαγγελματικοί οίκοι οι οποίοι συντάσσουν προτάσεις για χρηματοδότηση έναντι ποσού ή ποσοστού από τη χρηματοδότηση αν η αίτηση γίνει αποδεκτή. Ένας αυξανόμενος αριθμός από ΜΚΟ και συντεχνιών κάνουν χρήση των υπηρεσιών τους.

38. Πως αξιολογούν την επιτυχία τους και την ποιότητα της δράσης τους;

Όλες οι ΜΚΟ αξιολογούν την επιτυχία τους στη βάση των σχολίων από τα μέλη τους και από τις συζητήσεις εντός των κεντρικών επιτροπών. Η κάθε δραστηριότητα αξιολογείται ξεχωριστά για διάφορους λόγους, όπως ο αριθμός και τα λοιπά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις που οργανώνουν. Παρόλο που ελάχιστη προσοχή δίνεται στην αξιολόγηση στην Κύπρο, όλες οι ΜΚΟ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι θεωρούσαν την δράση τους κατά των διακρίσεων περιορισμένης επιτυχίας.

III. Ανάγκες και προβλήματα των ΜΚΟ/συντεχνιών στη δράση τους κατά των διακρίσεων

39. Ποιο είναι το κύριο πρόβλημα που αντιμετώπισαν οι ΜΚΟ/συντεχνίες σε σχέση με τη δράση τους κατά των διακρίσεων;

Η δράση κατά των διακρίσεων είναι αναπόφευκτα μια από τις πολλές δράσεις που μια ΜΚΟ/συντεχνία έχει να αντιμετωπίσει και δεν υπάρχει πρόγραμμα για στρατηγική δράση με τη μορφή του προγραμματισμού, της τακτικής και στοχευόμενης εκστρατείας κλπ. Δεν υπάρχει ούτε διαδικασία συστηματικής αξιολόγησης με σκοπό τον εντοπισμό αδυναμιών και προβλημάτων. Οι πλέον οργανωμένες ομάδες είναι οι ΜΚΟ που ασχολούνται με την αναπηρία οι οποίες έχουν συγκεκριμένους στόχους να πετύχουν. Άλλες ΜΚΟ ανέδειξαν ως προβλήματα τους οικονομικούς περιορισμούς, την έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού και τεχνολογικού εξοπλισμού. Η χρηματοδότηση ήταν το κύριο πρόβλημα που υπέδειξαν οι συντεχνίες για το γεγονός ότι δεν διεκπεραιώνουν περισσότερη δράση κατά των διακρίσεων.

40. Η έλλειψη προσωπικού, χρηματοδότησης, εμπειρογνομosύνης αποτελούν προβλήματα για τις ΜΚΟ/συντεχνίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μη-διάκρισης;

Εκείνες οι ΜΚΟ που έχουν πολυετή δράση, όπως οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία και οι οργανώσεις που εκπροσωπούν τις επίσημες θρησκευτικές ομάδες (Αρμένιους, Μαρωνίτες, Λατίνους) δήλωσαν ότι η χρηματοδότηση δεν είναι ένα από τα μεγαλύτερα τους προβλήματα. Ορισμένες από αυτές τις οργανώσεις εξάλλου λαμβάνουν κρατική χορηγία. Άλλες ΜΚΟ που δημιουργήθηκαν πιο πρόσφατα και ασχολούνται με ζητήματα που θεωρούνται αμφιλεγόμενα όπως η μετανάστευση, το άσυλο, ο ρατσισμός, ο εθνικισμός και ο σεξουαλικός προσανατολισμός θεωρούν την έλλειψη χρηματοδότησης ως σοβαρό πρόβλημα. Οι ΜΚΟ που αφιερώνουν το μεγαλύτερο μέρος του δυναμικού τους για τη στήριξη θυμάτων, κυρίως των μεταναστών, έχουν αυξημένες ανάγκες σε χρηματοδότηση λόγω της μεγάλης ζήτησης για τις υπηρεσίες τους. Αντίθετα, εκείνες οι ΜΚΟ που επικεντρώνονται στην αλλαγή της πολιτικής και στην ενημέρωση, όπως είναι οι ΜΚΟ των ατόμων με αναπηρία, απάντησαν ότι δεν θεωρούν τη χρηματοδότηση ως μεγάλο πρόβλημα. Στην περαιτέρω συζήτηση μαζί τους διαφάνηκε ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι τέτοιας φύσης που κατά την άποψη τους δεν επιλύονται μέσα από χρηματοδότηση επειδή η ειδίκευση που χρειάζονται δεν είναι διαθέσιμη σε καμιά τιμή. Η έλλειψη κατάλληλου προσωπικού φαίνεται να είναι το κύριο πρόβλημα εκείνων των ΜΚΟ που δήλωσαν ότι θεωρούν την έλλειψη χρηματοδότησης ως τα ο κύριο πρόβλημα τους. Εκείνες οι ΜΚΟ που δεν θεωρούν ότι το κύριο τους πρόβλημα είναι η χρηματοδότηση, δεν υποφέρουν από έλλειψη προσωπικού.

Οι συντεχνίες ανέφεραν ότι η χρηματοδότηση είναι το κύριο τους πρόβλημα, γεγονός που ενδεχομένως να αποδίδεται στην εμπεδωμένη αντίληψη ότι η δράση κατά των διακρίσεων σημαίνει απαραίτητα το χειρισμό παραπόνων παρά την επένδυση στην υποδομή για να μπορεί να παραχθεί βιώσιμη και μακροχρόνια δράση.

41. Το γεγονός ότι το προσωπικό δεν διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις ή δεξιότητες αποτελεί ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜΚΟ που ασχολούνται με τη μη-διάκριση;

Οι απαντήσεις στην ερώτηση αυτή διαφέρουν ανάλογα με το είδος δράσης που αναπτύσσεται από την κάθε ΜΚΟ. Οι ΜΚΟ για την αναπηρία και την ηλικία καθώς και άλλες ΜΚΟ που επικεντρώνονται στην αλλαγή πολιτικής απάντησαν ότι αυτό είναι το κύριο τους πρόβλημα. Οι ΜΚΟ που επικεντρώνονται στο χειρισμό παραπόνων και στον ακτιβισμό, όπως και οι συντεχνίες, οι οποίες επίσης επικεντρώνονται στο χειρισμό παραπόνων δεν το θεωρούν ως σημαντικό πρόβλημα. Το συμπέρασμα που βγαίνει αβίαστα είναι ότι οι ΜΚΟ που επικεντρώνονται στο χειρισμό παραπόνων κυρίως από μετανάστες και αιτητές ασύλου αντιμετωπίζουν τεράστιο όγκο δουλειάς συνήθως επείγουσας φύσης, με αποτέλεσμα να μην δίδεται σημασία σε άλλους τρόπους δράσης όπως η έρευνα, οι εκδόσεις ή και η αξιολόγηση του έργου τους. Είναι φυσιολογικό κάτω από αυτές τις συνθήκες να καθορίσουν τις ανάγκες τους ως ανάγκες για επιπρόσθετο προσωπικό για να χειριστεί περισσότερα παράπονα παρά προσωπικό από άλλες ειδικότητες που θα μπορούσε να διεκπεραιώσει άλλου είδους εργασία. Σε αντίθεση, οι ΜΚΟ που επικεντρώνονται στο να πετύχουν αλλαγή πολιτικής ή νομοθεσίας θεωρούν ότι ελλείπονται του κατάλληλου προσωπικού για την αποδοτική εκτέλεση αυτών των δράσεων καθώς και οι δεξιότητες στο να υποβάλλουν αιτήσεις για χρηματοδότηση.

42. Τι εκπαίδευση χρειάζεται από τις ΜΚΟ/συντεχνίες για να μπορούν να διεκπεραιώνουν τη δράση τους με τον τρόπο που θα ήθελαν;

Εκπαίδευση στη νέα νομοθεσία κατά των διακρίσεων και ειδικά στην υποβολή παραπόνων σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς, εκπαίδευση στη διεθνή και ευρωπαϊκή νομοθεσία κατά των διακρίσεων, πληροφορίες για τη δημόσια συζήτηση που διεξάγεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συμμετοχή σε αυτή, ανάπτυξη δεξιοτήτων στην εξασφάλιση χρηματοδότησης, δικτύωση με άλλες ΜΚΟ, τα ΜΜΕ, τους χαράσσοντες πολιτική και γενικά ενδυνάμωση. Ένας μικρός αριθμός δήλωσε ότι δεν έχει καθαρή εικόνα του τι είδους εκπαίδευση χρειάζονται, προφανώς διότι δεν έχουν ξεκαθαρίσει τι είδους δράση θα ήθελαν να αναπτύξουν για την επίτευξη των στόχων τους. Οι συντεχνίες δήλωσαν ότι ελλείπονται νομικής κατάρτισης, κοινωνικής ανάλυσης και εργαστηρίων επί του περιεχομένου.

43. Διαθέτουν προσωπικό καταρτισμένο σε σχέση με την εθνική νομοθεσία κατά των διακρίσεων;

Εντός των ΜΚΟ υπάρχουν άτομα που γνωρίζουν καλά τη νέα νομοθεσία αλλά αποτελούν την εξαίρεση αντί τον κανόνα. Από τις ΜΚΟ που ερωτήθηκαν μόνο δύο απάντησαν αυτή την ερώτηση καταφατικά. Άλλες θεωρούν ότι παρόλο που παρακολούθησαν σεμινάρια κατάρτισης για τη νέα νομοθεσία, δεν διαθέτουν την απαραίτητη κατάρτιση για να χρησιμοποιήσουν τις νέες διαδικασίες που έγιναν διαθέσιμες. Ορισμένοι από τους υπαλλήλους των συντεχνιών δήλωσαν ότι κατέχουν βασικές γνώσεις για τη νέα νομοθεσία μέσω τη συμμετοχής τους σε σεμινάρια κατάρτισης.

44. Διαθέτουν προσωπικό καταρτισμένο σε σχέση με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία κατά των διακρίσεων;

Όλες οι ΜΚΟ και οι συντεχνίες απάντησαν αυτή την ερώτηση αρνητικά.

45. Υπάρχει προσωπικό εκπαιδευμένο στο να παρέχει συμβολές στην κυβέρνηση ή στο να συγγράφει προτάσεις πολιτικής ή νομοθεσίας;

Οι περισσότερες ΜΚΟ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι οι δραστηριότητες τους δεν περιλαμβάνουν τη διαβούλευση αναφορικά με την αναθεώρηση της πολιτικής και της νομοθεσίας και επομένως η ερώτηση δεν τους αφορούσε. Κάποιες οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες δήλωσαν ότι θα ήθελαν να διαδραματίσουν ρόλο στην αναθεώρηση της πολιτικής και της νομοθεσίας αλλά δεν διαθέτουν το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό με την κατάλληλη κατάρτιση. Μόνο η ΠΟΤ, η παγκύπρια οργάνωση τυφλών, δήλωσε ότι διαθέτει τέτοιο καταρτισμένο προσωπικό και ότι προβαίνει σε προτάσεις για τέτοιες αναθεωρήσεις. Σε εκείνες τις σπάνιες περιπτώσεις όπου κυβερνητικά τμήματα ζητούν διαβούλευση με ΜΚΟ στη διαδικασία θέσπισης ετήσιου σχεδίου δράσης, η διαβούλευση γίνεται μόνο με τις μεγάλες συντεχνίες αλλά ακόμα και σε εκείνες τις περιπτώσεις οι απόψεις τους σπάνια λαμβάνονται υπόψη. Για σκοπούς θέσπισης της εναρμονιστικής με τις δύο οδηγίες νομοθεσίας τον Απρίλιο 2004, μια σειρά από ΜΚΟ ειδοποιήθηκε με πολύ μικρή προειδοποίηση να δώσουν τα σχόλια τους μελετώντας τις προτάσεις νομού εντός λίγων ημερών.

46. Χρειάζεται να κάνουν περισσότερα για να προωθήσουν το ρόλο τους στη δράση κατά των διακρίσεων;

Όλες οι ΜΚΟ και οι συντεχνίες απάντησαν αυτή την ερώτηση καταφατικά, με εξαίρεση τις ΜΚΟ που εκπροσωπούν τις επίσημες θρησκευτικές ομάδες στη Κύπρο (Αρμένιοι, Μαρωνίτες, Λατίνοι) που θεωρούν ότι η μη-διάκριση δεν αποτελεί μέρος ή αποτελεί πολύ μικρό μέρος της δράσης τους. Σε γενικές γραμμές, η μη διάκριση είναι καινούργιος κλάδος στην Κύπρο εκεί όπου ο δημόσιος διάλογος κυριαρχεί από το 'εθνικό θέμα'.

47. Χρειάζεται να κάνουν περισσότερα σε σχέση με τα θύματα, τους πελάτες ή τους πιθανούς πελάτες, τα μέλη ή τα πιθανά μέλη;

Εκείνες οι ΜΚΟ που χρηματοδοτούν εμπειρογνώμονες, νομικούς ή μη-νομικούς, για να ασχοληθούν με τις διακρίσεις ήδη αξιοποιούν όλο το ανθρώπινο δυναμικό τους στο έπακρο, εργάζονται εξαντλητικά ωράρια και έχουν βοήθεια από εθελοντές. Παρόλο που υπάρχει ανάγκη για επιπλέον προσωπικό να χειριστεί περισσότερες υποθέσεις, αυτές οι ΜΚΟ εργάζονται στο μέγιστο των ικανοτήτων του. Υπάρχουν ΜΚΟ, κύρια στο χώρο της αναπηρίας, που διεκπεραιώνουν λίγη δράση κατά των διακρίσεων και θα ήθελαν να είχαν το ανθρώπινο δυναμικό να διεκπεραιώνουν περισσότερες. Οι θρησκευτικές ομάδες (Αρμένιοι, Μαρωνίτες, Λατίνοι) δεν ασχολούνται με τη μη-διάκριση ούτε και θεωρούν ότι υφίστανται διακρίσεις. Οι συντεχνίες πιστεύουν ότι μπορούν να διαδραματίσουν πιο ενεργό ρόλο στην εκπροσώπηση και τη στήριξη μελών τους που είναι θύματα διάκρισης.

48. Χρειάζονται να κάνουν περισσότερα με την κυβέρνηση – να βελτιώσουν την αξιοπιστία τους και την εικόνα τους;

Οι αναγνωρισμένες θρησκευτικές μειονότητες δήλωσαν ότι δεν υπάρχει περιθώριο δράσης για αυτές στον τομέα αυτό. Όλες οι άλλες οργανώσεις δήλωσαν ότι πρέπει να κάνουν περισσότερα για να αποφύγουν την περιθωριοποίηση. Ορισμένες οργανώσεις, όπως οι ΜΚΟ που στηρίζουν μετανάστες αντιμετωπίζουν συχνά αντιπαραθέσεις με τις αρχές και ιδιαίτερα την αστυνομία. Οι συντεχνίες επίσης απάντησαν θετικά στην ερώτηση αυτή.

49. Οι συντεχνίες χρειάζεται να κάνουν περισσότερα με τις εταιρείες/τους εργοδότες;

Όλες οι συντεχνίες απάντησαν θετικά σε αυτή την ερώτηση αυτή.

50. Χρειάζονται να κάνουν περισσότερα σε σχέση με την κοινή γνώμη και την ενημέρωση;

Όλες οι ΜΚΟ και οι συντεχνίες που ερωτήθηκαν απάντησαν θετικά σε αυτή την ερώτηση. Η ενημέρωση είναι μέρος της κύριας δράσης που αναλαμβάνουν οι πλείστες ΜΚΟ και αποτελεί τομέα ο οποίος ομολογουμένως πάντοτε σηκώνει βελτίωση. Παρόλο που η κοινή γνώμη δείχνει συμπάθεια για τα θύματα διάκρισης λόγω αναπηρίας και σε λιγότερο βαθμό λόγω ηλικίας, μπορεί να είναι ιδιαίτερα καχύποπτη με τους ομοφυλόφιλους, τους μη-Κύπριους και τους μη-Χριστιανούς ορθόδοξους. Αυτό αντανακλάται κυρίως στα ΜΜΕ, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι ΜΚΟ που προωθούν τη μη-διάκριση λόγω φυλετικής/εθνοτικής καταγωγής ή λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού έχουν ακόμα έδαφος να καλύψουν μέχρι να πείσουν την κοινή γνώμη. Γενικά, οι ΜΚΟ τείνουν να είναι περιθωριακές τόσο στο μέγεθος όσο και στην επιρροή που μπορούν να ασκήσουν και επομένως λαμβάνουν ελάχιστη κάλυψη από τα ΜΜΕ για την δράση τους. Οι συντεχνίες λαμβάνουν αρκετή κάλυψη από τα ΜΜΕ αλλά σπάνια τη χρησιμοποιούν για να ενημερώσουν την κοινή γνώμη για ζητήματα διακρίσεων. Στην πραγματικότητα, μέχρι πριν λίγα χρόνια, τόσο η ΣΕΚ όσο και η ΠΕΟ έδωσαν συνεντεύξεις στον τύπο ισχυριζόμενες ότι η μετανάστευση ευθύνεται για την αύξηση στην ανεργία ανάμεσα στους Κύπριους, θέση την οποία ανέτρεψαν μόλις έγιναν περισσότερες έρευνες που έδειχναν ότι δεν υπάρχει τέτοια σύνδεση.

51. Τι χρειάζονται να αναπτύξουν;

Όλες οι ΜΚΟ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι χρειάζονται να αναπτύξουν προγράμματα ενημέρωσης του κοινού και εκστρατειών πληροφόρησης ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κοινού. Οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία δήλωσαν ότι οφείλουν να αναπτύξουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν προς τα άτομα με αναπηρία. Οι αντιρατσιστικές οργανώσεις δήλωσαν ότι πρέπει να βελτιώσουν την ικανότητα τους να βρίσκουν χρηματοδότηση για να αυξήσουν το ανθρώπινο δυναμικό τους. Άλλες ΜΚΟ είπαν ότι χρειάζεται στενότερη επαφή και συνεργασία με τις ευάλωτες ομάδες. Οι ΜΚΟ οφείλουν να προωθούν συστηματικά μια κουλτούρα κατά των διακρίσεων και να προσπαθούν να παρεμβαίνουν στη χάραξη πολιτικής και στο δημόσιο διάλογο.

Στην περίπτωση των συντεχνιών, χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και κατάρτιση καθώς και θέληση να αναλάβουν το πολιτικό κόστος που συνεπάγεται η στήριξη 'αμφιλεγόμενων' ομάδων όπως οι ομοφυλόφιλοι και οι θρησκευτικές ομάδες. Σε γενικές γραμμές, είναι απαραίτητο για τις συντεχνίες να θέσουν τη δράση κατά των διακρίσεων ψηλότερα στις προτεραιότητες τους και να προχωρήσουν πέραν από το χειρισμό παραπόνων χρησιμοποιώντας την επιρροή τους για να εγείρουν ζητήματα και να ενημερώσουν την κοινή γνώμη.

c) Εθνική νομοθεσία στον τομέα της μη διάκρισης

1. Η μεταφορά των Ευρωπαϊκών Οδηγιών στο εθνικό δίκαιο

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 1.4.2004, τέθηκαν σε ισχύ οι πιο κάτω νόμοι κατά των διακρίσεων, σε μια προσπάθεια μεταφοράς στο Κυπριακό δίκαιο των Ευρωπαϊκών Οδηγιών κατά των διακρίσεων 2000/43/EK και 2000/78/EK:

- Ο Περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος 42(1)/ 2004 (στο εξής «ο Νόμος για την Επίτροπο») ο οποίος διορίζει την Επίτροπο Διοίκησης ως το αρμόδιο σώμα για το χειρισμό παραπόνων για διακρίσεις, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/43/EK. Σαν αποτέλεσμα, δύο καινούργια τμήματα λειτουργούν στο γραφείο της Επιτρόπου, η Αρχή Ισότητας και η Αρχή κατά του Ρατσισμού.
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος 59(I) /2004, που περίπου μεταφέρει στο Κυπριακό δίκαιο την Οδηγία 2000/43/EK (στο εξής “ο Νόμος για τη Φυλετική Ισότητα”);
- Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμος 58 (1)/2004 που περίπου μεταφέρει στο Κυπριακό δίκαιο την Οδηγία 2000/78/EK καθώς και όλα τις πρόνοιες της Οδηγίας 43/2000/EK που αφορούν την εργασία (στο εξής “ο Νόμος για την Ισότητα στην Εργασία”)
- Ο Νόμος που προνοεί για τα Άτομα με Αναπηρίες 57(I)/2004. Ο νόμος αυτός, που τροποποιεί παλαιότερο νόμο (το νόμο 127(I)/2000) μεταφέρει στο Κυπριακό δίκαιο εκείνο το μέρος της Οδηγίας 2000/78/EK που αφορά τη διάκριση λόγω αναπηρίας (στο εξής «ο Νόμος για την Αναπηρία»).

Οι νόμοι μεταφέρουν σχεδόν κατά λέξη το περιεχόμενο των Οδηγιών και σε γενικές γραμμές συνάδουν με τις προϋποθέσεις που θέτουν οι Οδηγίες, με κάποιες μικρές εξαιρέσεις, κύρια όσον αφορά στην αντιστροφή του βάρους της απόδειξης. Σύμφωνα με τον Κυπριακό νόμο, το βάρος της απόδειξης αντιστρέφεται μόνο στη δικαστική διαδικασία, ενώ άλλες μη-δικαστικές διαδικασίες όπως είναι η εξέταση παραπόνου από το γραφείο της Επιτρόπου Διοίκησης, δεν καλύπτονται. Αν και οι τρεις σχετικοί νόμοι τροποποιήθηκαν αργότερα για σκοπούς συμμόρφωσης με τις Οδηγίες, το σημείο αυτό δεν διορθώθηκε. Ένα άλλο σημείο όπου ο Κυπριακός νόμος αρχικά διέφερε από τις Οδηγίες ήταν η πρόνοια που υποχρέωνε το θύμα διάκρισης να αποδείξει γεγονότα από τα οποία να τεκμαίρεται η παράβαση, αντί απλώς να εισαγάγει γεγονότα, όπως προνοεί η Οδηγία. Επιπλέον ο Κυπριακός νόμος απαλλάσσει τον θύτη αν αποδείξει ότι η παράβαση που έγινε δεν είχε δυσμενή συνέπεια εις βάρος του θύματος, κάτι που δεν υπάρχει στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες. Τα σημεία αυτά διορθώθηκαν με τροποποιητικούς νόμους το 2006, το 2007 και το 2008 στο νόμο για τη Φυλετική Ισότητα, στον Νόμο για την Ισότητα στην Εργασία και στο Νόμο για την Αναπηρία αντίστοιχα.

Οι λόγοι διάκρισης που καλύπτονται από την Οδηγία 2000/78/EK είναι ευρύτεροι από εκείνους που προβλέπονται στην Οδηγία 2000/43/EK: περιλαμβάνουν τη θρησκεία ή την πεποίθηση, την ηλικία και το σεξουαλικό προσανατολισμό. Αντίθετα, το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2000/78/EK περιορίζεται στη διάκριση στο χώρο εργασίας, ενώ η Οδηγία 2000/43/EC ισχύει στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας, της υγείας, του κοινωνικού πλεονεκτήματος, της εκπαίδευσης και την πρόσβαση σε αγαθά και προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Ο Νόμος για την Επίτροπο δίνει στην Επίτροπο Διοίκησης ένα ευρύ φάσμα εξουσιών που ξεπερνούν το ελάχιστο που προβλέπεται στις Οδηγίες. Ιδιαίτερα, στη δικαιοδοσία της Επιτρόπου περιλαμβάνεται και ο χειρισμός παραπόνων για διάκριση λόγω εθνικής καταγωγής, που δεν περιλαμβάνουν οι άλλοι νόμοι, ούτε και προβλέπεται στις οδηγίες. Επιπλέον, ο Νόμος για την Επίτροπο επιτρέπει τη διερεύνηση παραπόνων για παραβιάσεις δικαιωμάτων που απορρέουν από τις κύριες διεθνείς συμβάσεις τις οποίες έχει κυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία. Η υποβολή παραπόνων και η διερεύνηση τους από το γραφείο της Επιτρόπου χρησιμοποιείται ευρέως από θύματα διακρίσεων. Θα μπορούσαν όμως να γίνουν και περισσότερα για να πληροφορηθεί η κοινωνία και ιδιαίτερα οι ευάλωτες ομάδες για τα νέα αυτά δικαιώματα και τις νέες διαδικασίες στην διάθεση τους.

Ενώ υπάρχουν πολυάριθμες οργανώσεις στην Κύπρο που ασχολούνται με το ζήτημα της αναπηρίας, υπάρχει ελάχιστη δημόσια δραστηριότητα από οργανώσεις που ασχολούνται με το σεξουαλικό προσανατολισμό, παρόλο που οι διακρίσεις εναντίον τους είναι ευρείας κλίμακας. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι κανένα παράπονο δεν έχει μέχρι τώρα υποβληθεί στην Επίτροπο για διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού.

Οι λόγοι διάκρισης που καλύπτονται από τους πιο πάνω νόμους είναι η φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία ή η πεποίθηση, η ηλικία, η αναπηρία και ο σεξουαλικός προσανατολισμός. Παρόλο που υπάρχουν αρκετές αποφάσεις της Επιτρόπου βασισμένες στη νομοθεσία που εισάχθηκε το 2004 για τις διακρίσεις, δεν υπάρχει ούτε μία σχετική απόφαση δικαστηρίου, γεγονός που ενδεχομένως να αντανάκλα τον χαμηλό βαθμό πληροφόρησης των δικηγόρων αλλά και των θυμάτων διάκρισης σε σχέση με τις νέες προοπτικές που διανοίγονται με την θεσμοθέτηση των νόμων αυτών. Ο νόμος για τη νομική αρωγή καλύπτει παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά μόνο σε πολιτικές και ποινικές δικαστικές διαδικασίες, - εξαιρούνται δηλαδή οι διαδικασίες που εμπίπτουν στη σφαίρα του διοικητικού δικαίου, όπως η προσβολή διοικητικών πράξεων.

Τον Ιούλιο 2006, προς συμμόρφωση με την υποχρέωση να ιεραρχηθούν οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες και οι Κανονισμοί ως ο ανώτατος νόμος της χώρας, το Κυπριακό σύνταγμα τροποποιήθηκε δίνοντας προτεραιότητα στους Ευρωπαϊκούς νόμους. Μέχρι τότε, το ίδιο το Σύνταγμα αποτελούσε τον ανώτατο νόμο της χώρας. Πριν από την εξέλιξη αυτή, το άρθρο 28 του Συντάγματος τύχανε τέτοιας ερμηνείας από το δικαστήριο που οποιαδήποτε θετικά μέτρα λαμβάνονταν προς όφελος των ευάλωτων ομάδων, καταδικάζονταν ότι παραβιάζουν την αρχή της ισότητας. Η νέα τροποποίηση αυτή καθιστά την πρόνοια για τις θετικές δράσεις νόμιμη.

Η θεσμοθέτηση το 01.03.2006 του νόμου που κυρώνει το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση Κατά του Εγκλήματος Μέσω του Διαδικτύου Αναφορικά με την Ποινικοποίηση Πράξεων Ρατσιστικής ή Ξενοφοβικής Φύσης που διαπράττονται μέσω Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Ν. 26(III)/2004), έχει δημιουργήσει νέα αδικήματα στην Κυπριακή έννομη τάξη και εισήγαγε για πρώτη φορά τα αδικήματα της άρνησης του ολοκαυτώματος και της διάχυσης ρατσιστικού υλικού μέσω του διαδικτύου.

Στον τομέα της αναπηρίας, ο Νόμος για την Αναπηρία προβλέπει για το καθήκον παροχής «εύλογης προσαρμογής», το οποίο όμως είναι σημαντικά περιορισμένο από το κατά πόσον οι τοπικές οικονομικές και άλλες συνθήκες το επιτρέπουν. Οι περιορισμοί στο δικαίωμα των αναπήρων για εύλογες προσαρμογές είναι αρκετά εκτεταμένοι.

Η Κύπρος έχει επικυρώσει τις πλείστες διεθνείς συνθήκες για τις διακρίσεις. Σημειώνεται όμως πως το σύνταγμα μας δεν αναγνωρίζει καμία «εθνική μειονότητα» και κατηγοριοποιεί τις εθνοτικές ομάδες είτε ως «κοινότητες» (Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι) είτε ως «θρησκευτικές ομάδες» (Μαρωνίτες, Λατίνοι, Αρμένιοι). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην προσφέρεται σε καμία από τις ομάδες αυτές η νομική προστασία που σύμφωνα με τη Σύμβαση Πλαισίου για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων οφείλει να παρέχεται στις «εθνικές μειονότητες».

Η διαδικασία ενώπιον της Βουλής για τη θέσπιση της νομοθεσίας σε σχέση με τις διακρίσεις του 2004 συμπληρώθηκε σχεδόν σε μια μέρα, για να μπορέσει να συμπληρωθεί η διαδικασία της εναρμόνισης πριν την καταληκτική ημερομηνία, που ήταν η 1.5.2004, ημερομηνία της ένταξης στην Ε.Ε. Ελάχιστος χρόνος δόθηκε στις ΜΚΟ που συμμετείχαν στη συμβουλευτική διαδικασία πριν τη θέσπιση των νόμων για να μελετήσουν τις προτάσεις νόμου και να σχολιάσουν. Εν πάσι περιπτώσει, τα σχόλια των ΜΚΟ δεν λήφθηκαν υπόψη. Η δημόσια συζήτηση πριν ή μετά τη θέσπιση αυτών των νόμων ήταν ελάχιστη. Μέχρι και σήμερα, το θέμα τυγχάνει ελάχιστης προσοχής, οι εκστρατείες ενημέρωσης είναι ελάχιστες και οι πληροφορίες σπάνια φθάνουν τις ευάλωτες ομάδες.

Πριν την εναρμόνιση της Κυπριακής νομοθεσίας με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες ενάντια στις διακρίσεις, ο Κυπριακός νόμος περιείχε τις εξής πρόνοιες ενάντια στις διακρίσεις:

- Το άρθρο 28(2) του Συντάγματος εγγυάται την απόλαυση όλων των συνταγματικών δικαιωμάτων και ελευθεριών από όλους χωρίς άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω κοινότητας, φυλής, θρησκείας, γλώσσας, φύλου, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, καταγωγής, χρώματος, πλούτου, κοινωνικής τάξης ή για οποιουδήποτε άλλους λόγους.
- Το άρθρο 6 του Συντάγματος απαγορεύει τη διάκριση από πράξεις της εκτελεστικής εξουσίας, της διοίκησης και της βουλής των αντιπροσώπων ενάντια σε οποιοδήποτε άτομο λόγω του ότι ανήκει στη μία ή στην άλλη κοινότητα (δηλ. την Ελληνοκυπριακή ή την Τουρκοκυπριακή).
- Ο Νόμος 13(III) της 1.12.2002 που ενσωματώνει το Πρωτόκολλο 12 της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βασικών Ελευθεριών, περιέχει μια γενική απαγόρευση ενάντια στις διακρίσεις, που καλύπτει μεταξύ άλλων την εθνική καταγωγή, η οποία δεν καλύπτεται από άλλη νομική πρόνοια ενάντια στις διακρίσεις.
- Στο εργατικό δίκαιο, ο Περί Τερματισμού της Απασχόλησης Νόμος περιέχει πρόνοια που απαγορεύει την απόλυση λόγω φυλής, χρώματος, οικογενειακής κατάστασης,
- Η διάκριση λόγω αναπηρίας απαγορεύεται σύμφωνα με το Νόμο που προνοεί για τα Άτομα με Αναπηρίες του 2000. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε το 2004 ούτως ώστε να συνάδει με την οδηγία 2000/78/EK.
- Η διάκριση λόγω φύλου καλύπτεται από το Νόμο για την Ίση Μεταχείριση Ανδρών και Γυναικών στην Εργασία και την Επαγγελματική Εκπαίδευση του 2002.
- Μέχρι το 2004, οι μόνοι διαθέσιμοι μηχανισμοί ενάντια στις διακρίσεις ήταν η προσβολή διοικητικών πράξεων στο δημόσιο τομέα και οι αγωγές αστικού δικαίου για διάκριση με σκοπό την διεκδίκηση αποζημιώσεων.

Οι πιο πάνω πρόνοιες αποτελούσαν το αρχικό νομοθετικό πλαίσιο πριν την ένταξη στην ΕΕ. Οι λόγοι διάκρισης που καλύπτονταν ρητά από τη νομοθεσία ήταν το φύλο η εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, η θρησκεία ή η πεποίθηση και η αναπηρία, καθώς και άλλοι λόγοι που δεν προβλέπονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες (π.χ. πλούτος, κοινωνική τάξη, κλπ). Επίσης το άρθρο 28 του συντάγματος απαγορεύει τη διάκριση και για «...οποιοδήποτε άλλο λόγο». Η ηλικία και ο σεξουαλικός προσανατολισμός δεν καλύπτονταν ρητά, όπως απαιτούσε το άρθρο 1 της Οδηγίας 2000/78/EK.

Η Έκθεση της Επιτρόπου Διοίκησης για το 2005, που δόθηκε στη δημοσιότητα το Δεκέμβριο 2006⁴ αναφέρει ως «περιοχές ανησυχίας» τα εξής:

- την αντιμετώπιση από τις αρχές των υπηκόων τρίτων χωρών και ειδικά τις άθλιες και απάνθρωπες συνθήκες κράτησης των μεταναστών που συλλαμβάνονται για παράνομη είσοδο στην Κύπρο,
- την μακρόχρονη κράτηση τους, την πρακτική του να κρατούνται βάσει διατάγματος απέλασης που εκδίδεται από τις μεταναστευτικές αρχές και όχι από το δικαστήριο,
- την κακομεταχείριση των αιτητών ασύλου από τις αρχές και ειδικά την πρακτική του να κρατούνται οι αιτητές ασύλου στα τελευταία στάδια της εξέτασης της αίτησης τους και την έκδοση διατάγματος απέλασης με αναστολή μέχρι τη συμπλήρωση της εξέτασης της αίτησης τους,
- την προφανώς συντονισμένη προσπάθεια των αρχών να διωχτούν από την Κύπρο μετανάστες οι οποίοι θα δικαιούντο να τους παραχωρηθεί το στάτους του μακροχρόνιου μετανάστη όταν θα εναρμονιζόταν ο Κυπριακός νόμος με τη σχετική οδηγία.

Οι δύο Ευρωπαϊκές Οδηγίες κατά των διακρίσεων δεν καλύπτουν τη διαφορετική μεταχείριση που υφίστανται οι υπήκοοι τρίτων χωρών αναφορικά με την είσοδο και την παραμονή τους στη χώρα μέλος της ΕΕ.

⁴ Η έκθεση αυτή καλύπτει τις δραστηριότητες του γραφείου της Επιτρόπου υπό την ιδιότητα του σαν Ομπουντςμαν και όχι υπό την ιδιότητα του ως Αρχή Ισότητας ή Αρχή κατά του Ρατσισμού.

Η Τρίτη Έκθεση της ECRI⁵ για την Κύπρο, που δημοσιεύτηκε στις 16 Μαΐου 2006 αναφέρει ότι παρά τις βελτιώσεις στον θεσμικό και νομικό πλαίσιο, οι εργάτες υπήκοοι τρίτων χωρών εξακολουθούν να βρίσκονται σε ευάλωτη θέση, ειδικά σε ότι αφορά στην εργασιακή τους κατάσταση. Η Έκθεση αναφέρει ότι οι όροι και οι συνθήκες εργασίας στη γεωργία και τη κτηνοτροφία, όπου εργοδοτούνται σχεδόν αποκλειστικά μετανάστες και όπου μπορούν να εργάζονται οι αιτητές ασύλου (αφού αποκλείονται από τα άλλα επαγγέλματα), είναι ιδιαίτερα δυσμενείς και οι μισθοί είναι πολύ πιο κάτω από το κατώτατο όριο». Η κυβέρνηση αμφισβητεί την πληροφωρία αυτή και δηλώνει ότι οι μισθοί στον τομέα αυτό συμφωνήθηκαν μεταξύ συντεχνιών και εργοδοτών και καταγράφονται σε συλλογικές συμβάσεις και δεν θεωρούνται χαμηλότεροι από άλλους τομείς της οικονομίας, ενώ οι συνθήκες διαμονής, διατροφής κλπ επιθεωρούνται τακτικά και θεωρούνται ικανοποιητικές.⁶ Η Έκθεση αναφέρεται σε ισχυρισμούς ΜΚΟ ότι οι αιτητές ασύλου είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται παράνομα (παράγραφος 55) και συστήνει στις αρχές να λάβουν μέτρα ούτως ώστε οι αιτητές ασύλου να μην υπόκεινται σε διακρίσεις στην προσπάθεια τους να ασκήσουν το δικαίωμα τους στην εργασία (παράγραφος 60). Η Έκθεση αναφέρει επίσης ότι υπάρχουν ισχυρισμοί για ντε φάκτο διαχωρισμό στα σχολεία των Ελληνοποντίων μαθητών (παράγραφος 85) ενώ άλλες μελέτες για το ρατσισμό και την παιδεία καταγράφουν στερεότυπα και διακρίσεις εναντίον των παιδιών των μεταναστών, των Τουρκοκυπρίων και των Ρόμα. Η ετήσια έκθεση του EUMC για το 2006 αναφέρει την Κύπρο ως μια εκ των δύο Ευρωπαϊκών χωρών των οποίων τα σχολικά βιβλία περιέχουν ρατσιστικό υλικό (σελίδα 76).

Η κυβέρνηση αντέδρασε στην Έκθεση της ECRI αναφέροντας ότι ακόμα και αν υπάρχουν διακρίσεις στα σχολεία, αυτές είναι αποτέλεσμα των ενεργειών συγκεκριμένων δασκάλων που εκφράζουν προσωπικές απόψεις και ότι αυτό δεν επηρεάζει την ομαλή διδασκαλία της ύλης. Η κυβέρνηση αρνήθηκε ότι ακολουθεί πολιτική διαχωρισμού των μεταναστών μαθητών και πρόσθεσε ότι η συγκεντροποίηση οφείλεται στο γεγονός ότι οι μαθητές φοιτούν σε σχολεία κοντά στην περιοχή που κατοικούν και ότι οι Πόντιοι τείνουν να επιλέγουν κατοικίες ο ένας κοντά στον άλλο..

Η παράλειψη της κυβέρνησης να χρησιμοποιεί την Τουρκική, μια εκ των δύο επίσημων γλωσσών σύμφωνα με το σύνταγμα, σε επίσημα έγγραφα, δημόσιες πινακίδες και στην Επίσημη Εφημερίδα, ήταν το αντικείμενο παραπόνου που υποβλήθηκε στην Επίτροπο Διοίκησης. Η Επίτροπος απάντησε ότι θεωρεί τη στάση της κυβέρνησης δικαιολογημένη, τουλάχιστον όσον αφορά την Επίσημη Εφημερίδα, στη βάση του «δόγματος της ανάγκης».

Στις αρχές του 2006 η Επίτροπος Διοίκησης ανάθεσε σε εταιρεία τη διενέργεια έρευνας κοινής γνώμης για την ομοφυλοφιλία, η οποία έγινε και παρουσιάστηκε στη δημοσιότητα το 2007. Ταυτόχρονα, άλλη έρευνα που έγινε το 2006 από πανεπιστημιακούς κατέδειξε ότι ένα ψηλό ποσοστό των Ελληνοκυπρίων δεν θέλουν να ζήσουν με τους Τουρκοκυπρίους, ούτε και να παντρευτούν τα παιδιά τους με Τουρκοκύπριο/α, κλπ. Η έρευνα αυτή προσέλκυσε αρκετή δημοσιότητα και προκάλεσε δημόσιες συζητήσεις αλλά δεν λήφθηκαν μέτρα από οιονδήποτε για τη βελτίωση της κατάστασης

2. Διαδικασίες: διοικητικά και νομικά μέσα για τη διεκδίκηση δικαιωμάτων στη βάση της νομοθεσίας ενάντια στις διακρίσεις

Η πιο διαδεδομένη διαδικασία υποβολής παραπόνου είναι στην Επίτροπο Διοίκησης (υπό την ιδιότητα της ως Αρχή κατά του Ρατσισμού/Αρχή Ισότητας). Η δικαιοδοσία της Επιτρόπου εκτείνεται και πέραν των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και περιλαμβάνει το άρθρο 28 του συντάγματος και το Πρωτόκολλο 12 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, καθώς και ελευθερίες που περιέχονται στο σύνταγμα και σε διεθνής συμβάσεις που επικύρωσε η Κύπρος. Η διαδικασία υποβολής παραπόνου είναι απλή και εντελώς ανέξοδη.

⁵ ECRI: European Commission Against Racism and Intolerance, δηλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενάντια στο Ρατσισμό και τη Μισαλλοδοξία. Πρόκειται για σώμα του Συμβουλίου της Ευρώπης που ειδικεύεται στα ζητήματα αυτά.

⁶ Τα σχόλια της κυβέρνησης καταγράφονται στο παράρτημα της Έκθεσης.

Όμως ο προϋπολογισμός του γραφείου της Επιτροπής είναι πολύ περιορισμένος σε σχέση με τον όγκο εργασίας του, με αποτέλεσμα να μην διαθέτει αρκετό προσωπικό που να μπορεί να διεκπεραιώνει τη διερεύνηση παραπόνων σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Η Αρχή Ισότητας-Αρχή κατά του Ρατσισμού δεν έχει την εξουσία να επιδικάζει αποζημιώσεις σε θύματα διακρίσεων, αλλά το θύμα διάκρισης μπορεί να βασιστεί στις αποφάσεις της για να διεκδικήσει αποζημιώσεις στο επαρχιακό δικαστήριο ή στο δικαστήριο εργατικών διαφορών. Η Αρχή Ισότητας-Αρχή κατά του Ρατσισμού μπορεί να επιβάλει μικρά πρόστιμα τα οποία όμως είναι πολύ μικρά για να λειτουργούν ανασταλτικά. Στην πράξη, η Αρχή Ισότητας-Αρχή κατά του Ρατσισμού είναι πολύ διστακτική στο να επιβάλλει πρόστιμα ή ποινές, περιορίζοντας τον εαυτό της στο να εκδίδει συστάσεις. Παρόλα αυτά, οι αποφάσεις της Αρχής Ισότητας-Αρχής κατά του Ρατσισμού αντιμετωπίζονται τόσο από την κοινωνία όσο και από τις αρχές ως έγκυρες και αξιόπιστες και συχνά σαν ένδειξη του τι θα ήταν το αποτέλεσμα εάν η υπόθεση δικαζόταν στο δικαστήριο. Η Επίτροπος έχει δηλώσει ότι τα κυβερνητικά τμήματα κατά το 2004 συμμορφώθηκαν με τις συστάσεις της σε βαθμό 60%, αλλά υπέδειξε ότι η αστυνομία είχε πολύ χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης με τις αποφάσεις της.

Πέρα από την διαδικασία υποβολής παραπόνου στην Αρχή Ισότητας-Αρχή κατά του Ρατσισμού, οι νέοι νόμοι προσφέρουν τη δυνατότητα σε θύματα διάκρισης να προσφύγουν στο δικαστήριο και να απαιτήσουν αποζημιώσεις για διάκριση. Αυτό είναι δυνατό είτε βασιζόμενοι σε απόφαση της Αρχής Ισότητας-Αρχής κατά του Ρατσισμού είτε απευθείας χωρίς να έχουν προηγουμένως εξασφαλίσει τέτοια απόφαση. Εξ όσον γνωρίζουμε, μόνο μια υπόθεση καταχωρήθηκε στα δικαστήρια επικαλούμενη τη νέα νομοθεσία κατά των διακρίσεων λόγω ηλικίας.

Οι νέοι νόμοι διευκόλυναν τα κριτήρια για οργανισμούς να προσφύγουν στο δικαστήριο ή να χρησιμοποιήσουν άλλες οδούς, καθιστώντας το δυνατό για τους οργανισμούς να αντιπροσωπεύουν τα μέλη τους, νοούμενου ότι έχουν έννομο συμφέρον και την έγκριση των μελών τους. Παρόλο που η πρόνοια αυτή αποτελεί σημαντική βελτίωση από τους προηγούμενους κανονισμούς όπου η πρόνοια για το έννομο συμφέρον ήταν δύσκολη να ικανοποιηθεί, στην πράξη η πρόνοια αυτή δεν είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τους οργανισμούς.

2.A Εργασία και Απασχόληση – Όλοι οι λόγοι διάκρισης

Τα θύματα διάκρισης στην εργασία και την απασχόληση έχουν στη διάθεσή τους τις πιο κάτω επιλογές:

- Να υποβάλουν παράπονο στην Επίτροπο Διοίκησης (υπό την ιδιότητα της σαν Ομπουντςμαν) όταν αυτό στρέφεται εναντίον της διοίκησης.
- Να υποβάλουν παράπονο στην Επίτροπο Διοίκησης (υπό την ιδιότητα της σαν Αρχή Ισότητας/Αρχή κατά του Ρατσισμού) εναντίον εργοδοτών στην δημόσια και τον ιδιωτικό τομέα.
- Να αποταθούν στο Ανώτατο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος για προσβολή διοικητικής πράξης όταν το πρόκειται για διάκριση από κρατικό όργανο.
- Να κινήσουν αγωγή εναντίον του εργοδότη στο δικαστήριο αστικών υποθέσεων στη βάση του Νόμου για την Ισότητα στην Εργασία ή του Νόμου για την Αναπηρία, αναλόγως του λόγου διάκρισης που επικαλείται το θύμα.
- Να αποταθούν στους επιθεωρητές εργασίας που διορίστηκαν από το Υπουργείο Εργασίας (ο μηχανισμός αυτός δεν λειτουργεί ακόμη πλήρως)
- Ορισμένες μεγάλες εταιρείες διαθέτουν εσωτερικό μηχανισμό επίλυσης διαφορών (στην Κύπρο αυτό δεν συνηθίζεται)
- Συλλογική διαπραγμάτευση ή μεσολάβηση από συντεχνίες
- Διάφορες εκφράσεις συλλογικής δράσης, όπως διαδηλώσεις διαμαρτυρίας, χρήση των ΜΜΕ, εκστρατείες, νοούμενου ότι διαθέτουν λαϊκή υποστήριξη και προσελκύουν τα ΜΜΕ.

Πιο κάτω παρατίθεται κατάλογος καταστάσεων όπου συνήθως παρατηρούνται διακρίσεις:

- Η διαφήμιση για κενές θέσεις εργασίας που περιέχουν ανώτατο ηλικιακό όριο.
- Διαδικασίες πρόσληψης που απαιτούν από τον αίτηση να δηλώσει τη θρησκεία του, την εθνική του καταγωγή, κλπ.
- Όροι και συνθήκες εργασίας για τους μετανάστες εργάτες λιγότερο ευνοϊκοί από ότι για τους ντόπιους εργάτες.
- Χαμηλότερα μεροκάματα για μετανάστες εργάτες από ότι για Κύπριους.
- Διάκριση στην εργασία από συναδέλφους ή εκπροσώπους του εργοδότη
- Κωδικός ενδυμασίας με χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε ειδικά χαρακτηριστικά θρησκευτικών ομάδων
- Ώρες εργασίας που το καθιστούν αδύνατο για ένα άτομο με αναπηρία να εργαστεί στο χώρο εκείνο.
- Προαγωγή, επιδόματα, πληρωμές (bonus), κλπ
- Απόλυση
- Η έκδοση αδειών που προϋποθέτει καλή γνώση τη Ελληνικής. Υπάρχουν και σχετικές αποφάσεις της Επιτρόπου
- Περιορισμός στην πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση λόγω αναπηρίας.

2.B Διάκριση πέραν του χώρου εργασίας

Οι εναρμονιστικοί νόμοι των δύο Οδηγιών κατά των διακρίσεων απαγορεύουν τη διάκριση πέραν της εργασίας και της απασχόλησης:

- Λόγω εθνοτικής/φυλετικής καταγωγής στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, των κοινωνικών παροχών, της εκπαίδευσης και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης και της στέγασης, και
- Λόγω αναπηρίας, στην παροχή αγαθών, υπηρεσιών και διευκολύνσεων. Αυτό περιλαμβάνει την άρνηση παροχής υπηρεσιών, ή την παροχή υπηρεσιών κατώτερου επιπέδου, την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών με υποδεέστερους όρους, την παράλειψη διενέργειας αλλαγών σε υπηρεσίες ή διευκολύνσεις οι οποίες καθιστούν αδύνατη ή αδικαιολόγητα δύσκολη για ένα άτομο με αναπηρία τη χρήση τους.
- Το Άρθρο 28(2) του Συντάγματος, εξασφαλίζει τα ίδια συνταγματικά δικαιώματα και ελευθερίες για όλους, χωρίς καμία δυσμενή μορφή άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων σε βάρος οποιουδήποτε ατόμου λόγω της κοινότητας, της φυλετικής καταγωγής, της θρησκείας, της γλώσσας, του φύλου, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της γέννησης, του πλούτου, της κοινωνικής τάξης ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου.
- Ο νόμος 13(III) της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2002 ενσωματώνοντας το πρωτόκολλο Νο. 12 της Συνθήκης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, προβλέπει σχετικά μία γενική απαγόρευση ενάντια στις διακρίσεις καλύπτοντας μεταξύ άλλων, και την εθνοτική καταγωγή η οποία δεν συναντάται σε καμία άλλη διάταξη.
- Η Νόμος για την Επίτροπο περιλαμβάνει στη δικαιοδοσία της Αρχής κατά του ρατσισμού/Αρχής Ισότητας το καθήκον της προώθησης της ισότητας στην απόλαυση δικαιωμάτων και ελευθεριών που προστατεύονται από το σύνταγμα (Μέρος II) ή από μια ή περισσότερες συνθήκες που επικυρώθηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία και αναφέρεται ρητά στο νόμο αυτό, ανεξάρτητα από φυλή, εθνοτική καταγωγή, γλώσσα, χρώμα, θρησκεία, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, εθνική ή εθνοτική καταγωγή.

Πέραν από τις πιο πάνω θεραπείες, στο Κυπριακό δίκαιο υπάρχει και μια σειρά προνοιών που απαγορεύουν τη ρατσιστική συμπεριφορά. Ο Νόμος για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων (Κυρωτικός) Ν. 12/1967 δημιουργεί αδικήματα όπως η προτροπή σε φυλετικό μίσος, η συμμετοχή σε οργανισμούς που προωθούν τις ρατσιστικές διακρίσεις, η δημόσια έκφραση ρατσιστικά προσβλητικών ιδεών και η άρνηση παροχής αγαθών και υπηρεσιών λόγω διάκρισης.

Επίσης, σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα, μια σειρά από πράξεις διάκρισης καθίστανται τιμωρητέα αδικήματα. Αυτά περιλαμβάνουν: εκδόσεις υβριστικού περιεχομένου (άρθρο 47), την πρόθεση για την προώθηση συναισθημάτων κακοπιστίας και εχθρότητας μεταξύ των κοινοτήτων ή των τάξεων του πληθυσμού (άρθρο 48), την καταστροφή, ζημιά ή βεβήλωση χώρων λατρείας ή άλλου αντικειμένου το οποίο θεωρείται ιερό από οποιαδήποτε τάξη ατόμων (άρθρο 138), η έκδοση βιβλίου, φυλλαδίου ή άρθρου που θεωρείται από οποιαδήποτε ομάδα του πληθυσμού σαν δημόσια ύβρη προς τη θρησκεία τους (άρθρο 142), κλπ.

2.Γ Όπου υπάρχουν περισσότερες από μια εναλλακτικές οδοί για να εγερθεί ένα παράπονο

Το πρώτο ζήτημα που πρέπει να ξεκαθαριστεί για να μπορέσει το θύμα να επιλέξει την κατάλληλη οδό δράσης είναι ο λόγος για τον οποίο εγείρει το παράπονο. Τα πιο κάτω μπορεί να βοηθήσουν το θύμα (ή την ΜΚΟ ή τη συντεχνία που δρα για λογαριασμό του) να πάρει την απόφαση:

- Τι αποτέλεσμα θέλει ο παραπονούμενος;
- Ποιο είναι το ζητούμενο του παραπόνου – η δικαιοσύνη για το άτομο ή η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τις διακρίσεις;
- Πόσο επείγεται ο παραπονούμενος και πόσο χρόνο ενδέχεται να πάρει η κάθε διαδικασία;
- Τι πιθανότητες έχει να ανατρέψει την απόφαση για την οποία εγείρει το παράπονο;
- Κατά πόσον η επιδιωκόμενη λύση είναι νομικά δεσμευτική ή όχι.
- Εκτίμηση των γεγονότων και σύγκριση τους με τις απαιτήσεις των θεραπειών.
- Εκτίμηση της διαθέσιμης μαρτυρίας – καταλληλότητα και επάρκεια της διαθέσιμης μαρτυρίας για το συγκεκριμένο μέσο που επιλέγηκε.
- Κατά πόσον απαιτείται ή συστήνεται νομική εκπροσώπηση.
- Διαθεσιμότητας νομικής αρωγής.
- Η πιθανότητα χρηματικής αποζημίωσης για το θύμα (π.χ. η Αρχή κατά του Ρατσισμού/Αρχή Ισότητας δεν μπορεί να επιδικάσει αποζημιώσεις)
- Η πιθανότητα ή η επιθυμία για επαναφορά ή επαναπρόσληψη, αν πρόκειται για εργατική διαφορά.
- Καταλληλότητα του παραπόνου για σκοπούς ευαισθητοποίησης.
- Η επίδραση που θα έχει η απόφαση στην κοινή γνώμη. Π.χ. αν η απόφαση δικαστηρίου θεωρείται πιο αξιόπιστη από την απόφαση της Αρχής κατά του Ρατσισμού/Αρχής Ισότητας.
- Η πιθανότητα μαζικών παραπόνων.
- Πιθανά έξοδα
- Πιθανές συνέπειες για τον παραπονούμενο (π.χ. σε περιπτώσεις εσωτερικών διαδικασιών σε εταιρείες, όπου ο παραπονούμενος είναι «αδήλωτος» ομοφυλόφιλος, κλπ.)

2.Δ Ποιες οι τεχνικές προϋποθέσεις της κάθε διαθέσιμης θεραπείας

Ο νόμος δεν προβλέπει χρονικές προθεσμίες για την υποβολή παραπόνων, Ωστόσο, μια μεγάλη καθυστέρηση στην υποβολή παραπόνου μπορεί να δημιουργήσει άλλα προβλήματα όπως το να τεθεί υπό αμφισβήτηση η αξιοπιστία του παραπονούμενου και να δημιουργήσει αμφιβολίες για το αν ο χρόνος που μεσολάβησε μπορεί να θεωρηθεί εύλογος.

Δεν υπάρχει υποχρεωτικός τύπος για την υποβολή παραπόνου στην Αρχή κατά του Ρατσισμού/Αρχή Ισότητας. Μια απλή επιστολή σε οποιαδήποτε γλώσσα που αποστέλεται με οποιοδήποτε τρόπο (φαξ, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, σύννηθες ταχυδρομείο) αρκεί. Στην ιστοσελίδα της Επιτρόπου υπάρχει επίσης έντυπο το οποίο ο παραπονούμενος μπορεί να συμπληρώσει και να αποστείλει ηλεκτρονικά, ωστόσο αυτό είναι μόνο διαθέσιμο μόνο στα Αγγλικά και στα Ελληνικά.

Για σκοπούς προσφυγής στα δικαστήρια, οι διαδικαστικοί κανόνες είναι πολύ τεχνικοί και περίπλοκοι. Μέχρι πρόσφατα, τα παράπονα μπορούσαν να υποβληθούν μόνο στα Ελληνικά, παρόλο που το δικαστήριο ήταν υποχρεωμένο να παρέχει δωρεάν διερμηνεία. Ωστόσο, πρόσφατες αποφάσεις του δικαστηρίου επιτρέπουν την προσφυγή στο δικαστήριο με δικόγραφο στην Τουρκική.

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού/Αρχή Ισότητας τύπωσε φυλλάδια σε απλή γλώσσα που περιγράφουν τα δικαιώματα και τις διαδικασίες για τους παραπονούμενους.

2.Ε Ποια στήριξη υπάρχει για πρόσβαση στις διάφορες διαδικασίες και ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν για να υπερπηδηθούν τα όποια εμπόδια;

Υπάρχουν αρκετά εμπόδια και δυσκολίες στην πρόσβαση των διαφόρων διαδικασιών.

Η διερεύνηση παραπόνων από την Αρχή κατά του Ρατσισμού/Αρχή Ισότητας είναι 100% χωρίς κόστος – όχι όμως η προσφυγή στο δικαστήριο. Ο νόμος περί Νομικής Αρωγής⁷ προνοεί για νομική βοήθεια σε περιπτώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε υποθέσεις πολιτικών και ποινικών υποθέσεων, όχι όμως για διοικητικές υποθέσεις σε περιπτώσεις προσφυγών στο Ανώτατο. Το ίδιο ισχύει για τις συντεχνίες. Με εξαίρεση ένα ή δύο μικρά δικηγορικά γραφεία (που συνήθως αποτελούνται από ένα άτομο) με ευαισθησίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα που χρεώνουν ελάχιστα, δεν υπάρχουν μεγάλα δικηγορικά γραφεία που προσφέρουν δωρεάν νομική εκπροσώπηση στο δικαστήριο. Η Τρίτη Έκθεση της ECRI για την Κύπρο αναφέρει ότι ο βαθμός πληροφόρησης της νομικής κοινότητας και του ευρύτερου κοινού για το νομικό πλαίσιο ενάντια στις διακρίσεις είναι πολύ περιορισμένος, και καλεί τις αρχές να λάβουν μέτρα να βελτιώσουν την πληροφόρηση ανάμεσα στη νομική κοινότητα και το ευρύτερο κοινό. Στην πραγματικότητα, οι πλέον ευάλωτες ομάδες για διάφορους λόγους δεν έχουν πρόσβαση στις νέες διαδικασίες: Οι Ρόμα ζουν σε άθλιες συνθήκες ανεργίας και αναλφαβητισμού, οι αδήλωτοι μετανάστες αντιμετωπίζουν τη βεβαιότητα της απέλασης μόλις έρθουν σε επαφή με τις αρχές, οι νόμιμοι μετανάστες εργάτες αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο θυματοποίησης τους από τους εργοδότες τους που συχνά οδηγεί στην απέλαση τους, οι Τουρκοκύπριοι δεν φαίνονται να έχουν εμπιστοσύνη στο σύστημα, οι ομοφυλόφιλοι επιλέγουν να μην γνωστοποιούν τη σεξουαλική τους προτίμηση δημοσίως, και οι μισοί από τους συνταξιούχους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

2.Ζ Παραπομπές στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Λουξεμβούργο)

Όπου υπάρχει αμφιβολία για την ερμηνεία ενός Ευρωπαϊκού νόμου, ο δικαστής του εθνικού δικαστηρίου μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα για ερμηνεία στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο Λουξεμβούργο σύμφωνα με το άρθρο 234 της Συνθήκης.

2.Η Παράπονο στην Ευρωβουλή

Η Επιτροπή Παραπόνων της Ευρωβουλής δέχεται παράπονα από πολίτες της ΕΕ που ζητούν από το σώμα αυτό να διερευνήσει το παράπονο τους ότι τα δικαιώματα τους σύμφωνα με τους νόμους της ΕΕ δεν γίνονται σεβαστά.

2.Θ Επιστώντας την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε πρακτικές της διοίκησης που περιέχουν διακρίσεις

Μπορεί κάποιος να απευθυνθεί κατευθείαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διαδικασία που ίσως να είναι πιο γρήγορη από αυτή που περιγράφεται στο 2Η. Αυτό γίνεται με σκοπό να ενθαρρυνθεί η Επιτροπή να κινήσει διαδικασίες εναντίον ενός κράτους μέλους που παρανομεί. Στην περίπτωση που οι χώρες μέλη της ΕΕ ενέκριναν το Χάρτη για τα Βασικά Δικαιώματα, η Επιτροπή και η Βουλή θα ήταν δεσμευμένες από την πρόνοια του Χάρτη αυτού για το δικαίωμα στη χρηστή διοίκηση (άρθρο 41).

2.Ι Παράπονα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Στρασβούργο)

Όταν όλες οι εθνικές θεραπείες έχουν εξαντληθεί, και εάν το θέμα αφορά δικαίωμα που προκύπτουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο παραπονούμενος μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο (Βλ. Έννοιες Κλειδιά).

⁷ Νόμος Ν.165(Ι)/2002.

Αυτό μπορεί να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 14 της Σύμβασης, δεδομένου ότι καλύπτει κάποιο άλλο άρθρο της Σύμβασης και η χώρα το έχει κυρώσει. Στην περίπτωση της Κύπρου, με βάση το Πρωτόκολλο 12, έχει κυρωθεί.

2.Κ Άλλες διεθνείς θεραπείες

Η Κύπρος είναι μέλος στο 1^ο Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Διεθνούς Συνθήκης για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και έχει αποδεχτεί το δικαίωμα της ατομικής προσφυγής σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Φυλετικής Διάκρισης και με τη Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων εις βάρος των Γυναικών. Επομένως, παράπονα μπορούν να υποβληθούν και στις επιτροπές αυτές.

Οι ΜΚΟ και οι Συντεχνίες μπορούν επίσης να επιστούν την προσοχή των Επιτροπών που συντάσσουν τις διάφορες περιοδικές εκθέσεις για την Κύπρο, σύμφωνα με τη Διεθνή Συνθήκη για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα, τη Σύμβαση για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, τη Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων εις βάρος των γυναικών και τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σε περιπτώσεις διακρίσεων.

2.Α Επαγγελματισμός

Όλοι που εργάζονται σε ΜΚΟ/συντεχνίες και που αναλαμβάνουν το χειρισμό υποθέσεων ατόμων ή ομάδων οφείλουν να τηρούν υψηλά επίπεδα επαγγελματισμού, συμπεριλαμβανομένης της εμπιστευτικότητας και της τήρησης αρχείου. Επίσης οι ΜΚΟ/συντεχνίες πρέπει να είναι σε θέση να παραπέμψουν αλλού εκείνα τα άτομα τα οποία δεν μπορούν να βοηθήσουν και να μεσολαβούν, όπου είναι δυνατόν, για να βεβαιώνονται ότι η υπηρεσία στην οποία τους παρέπεμψαν θα τους εξυπηρετήσει.

3. Ζητήματα της κοινωνίας

Στη σύγχρονη και ολοένα αυξανόμενη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, οι έννοιες της ανοχής, της κατανόησης και του πλουραλισμού καθίστανται όλο και πιο σημαντικές για την ειρηνική κοινωνική συνύπαρξη και συνεργασία. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην περίπτωση της Κύπρου, λόγω των εθνοτικών συγκρούσεων, του πολέμου και της συνεχιζόμενης ντε φάκτο διαίρεσης, καθώς και με την αυξημένη πολυπολιτισμική της σύνθεση: περισσότερο από 20% του εργατικού δυναμικού δεν είναι Κυπριακής καταγωγής, ενώ περισσότερο από 6% των μαθητών στα δημοτικά σχολεία δεν είναι Κύπριοι. Για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε την παραγωγή και την αναπαραγωγή της ανισότητας, της έλλειψης ανεκτικότητας και της κοινωνικής απομόνωσης, είναι απαραίτητη η εκπαίδευση και η πληροφόρηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ατομικό αλλά και σε συλλογικό επίπεδο. Αν θέλουμε να βοηθήσουμε την Κύπρο να εξελιχτεί σε ανοιχτή, ανεχτική και δημοκρατική κοινωνία, οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε τη διάκριση και τον εθνοκεντρισμό που διαχέει το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Αυτή είναι μια διαδικασία που αναπόφευκτα επαφίεται στις συλλογικές ευαισθησίες των Κυπρίων οι οποίοι επίσης εκπαιδεύτηκαν από το εθνοκεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι όμως ο μόνος τρόπος να σπάσουμε τον φαύλο κύκλο της παραγωγής και της αναπαραγωγής της ανισότητας και των μη ανεχτικών τάσεων και στάσεων ζωής.

Να αναγνωρίσουμε τις δικές μας προκαταλήψεις

Ένα σημαντικό βήμα στην καταπολέμηση των διακρίσεων είναι το να αναγνωρίσουμε και να αντιμετωπίσουμε ο καθένας από εμάς τις δικές μας προκαταλήψεις. Πως αντιδρούμε εμείς ως άτομα στις περιπτώσεις διακρίσεων για λόγους πέρα από αυτούς που σχετίζονται με μας; Για παράδειγμα, μη Χριστιανοί ορθόδοξοι που τυγχάνουν και οι ίδιοι διάκρισης μπορούν κάποτε να έχουν προκαταλήψεις εναντίον των ομοφυλοφίλων, ή άτομα με αναπηρία μπορεί να τύχει να είναι προκατειλημμένοι εναντίον των Τουρκοκυπρίων, ή οι Τουρκοκύπριοι να είναι προκατειλημμένοι εναντίον των Ρόμα, κλπ.

Ευάλωτες ομάδες στην Κυπριακή κοινωνία

- Οι ηλικιωμένοι και ιδιαίτερα οι εργαζόμενοι «μεγαλύτερης ηλικίας».
- Άτομα με αναπηρία, σωματική ή νοητική, και ιδιαίτερα τα άτομα με πολλαπλές αναπηρίες.
- Οι ομοφυλόφιλοι και ειδικά οι άντρες ομοφυλόφιλοι. Παρά το γεγονός ότι η ομοφυλοφιλία αποποινικοποιήθηκε στην Κύπρο, η ομάδα αυτή συχνά αντιμετωπίζεται με φανερή εχθρικότητα.
- Οι Τουρκοκύπριοι, οι οποίοι αντιμετωπίζουν «εκφράσεις ρατσισμού και διακρίσεις» (Τρίτη Έκθεση της ECRI για την Κύπρο, παράγραφοι 82, 104)
- Οι Ρόμα (αθίγγανοι) (Τρίτη Έκθεση της ECRI για την Κύπρο, παράγραφος 83)
- Οι μετανάστες εργάτες και ειδικά οι αδήλωτοι («παράνομοι») μετανάστες. Ένα από τα πιο δύσκολα ζητήματα για το οποίο δεν έχει γίνει σχεδόν καθόλου έρευνα.
- Οι αιτητές ασύλου. Αντιμετωπίζονται ως «καταχραστές του συστήματος».
- Οι γυναίκες μετανάστριες οικιακές βοηθοί. Δεν ανήκουν σε συντεχνία και υπάρχει πληθώρα αποδείξεων για παραβιάσεις των όρων εργασίας τους από τους εργοδότες τους. Οι μισθοί τους είναι πολύ κάτω από το ελάχιστο όριο που ισχύει σε όλους τους τομείς της οικονομίας και δεν έχουν πάρει αύξηση μισθού τα τελευταία 11 χρόνια.
- Οι μετανάστριες εργαζόμενες στα καμπαρέ/μπαρ. Συνήθως κατάγονται από της φτωχότερες χώρες της ανατολικής Ευρώπης και στις πλείστες των περιπτώσεων είναι θύματα σωματεμπορίας (trafficking)
- Οι Ελληνικής καταγωγής μετανάστες εργάτες από την πρώην Σοβιετική Ένωση, κυρίως Πόντιοι. Τυγχάνουν εκμετάλλευσης συχνά στο βαθμό που υφίστανται και οι αδήλωτοι μετανάστες, γεγονός που αποδεικνύει ότι το χρώμα δεν είναι το μόνο στοιχείο του ρατσισμού, ούτε και το πιο σημαντικό.
- Οι μη-Χριστιανοί Ορθόδοξοι, ιδιαίτερα οι Μάρτυρες του Ιεχωβά, αλλά και οι Ευαγγελιστές, οι Καθολικοί, κλπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Βιβλιογραφία για τις διακρίσεις

Στα Ελληνικά:

- Αγγελίδης Π. και Στυλιανού Σ. (2005) «Διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Κύπρο: Το δικαίωμα στη Διαφορετικότητα», Angelides, P. (ed.) Συμπεριληπτική εκπαίδευση, από το περιθώριο στη συμπερίληψη, συναγωγή κειμένων, Κυπροέπεια, Λευκωσία, σελ.189-228.
- Χαράκης Κ., Σήτας Α., Σωτηριάδης Κ., Δημητρίου Λ., Χαράκης Κ., Αλεξάνδρου Ε., Αντικοινωνική Συμπεριφορά των Νέων στην Κύπρο: Ρατσιστικές Τάσεις [Anti-social Behaviour of Youth in Cyprus and Racist Trends], Εκδόσεις Σακουλα, Αθήνα.
- Επίτροπος Διοίκησης (2006) ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΟΙΝΟΥ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟΦΙΛΙΑΣ,
- Τριμκλινώτης, Ν. (2001) «Τα ΜΜΕ στην Κατασκευή Αντικειμένων Ρατσισμού: Το Παράδειγμα των Οικιακών Βοηθών», Εξ Υπαρχής, Ιαουνάριος 2001.
- Τριμκλινώτης, Ν. (2001) Η Μετανάστευση, η Εργασία και το Συνδικαλιστικό Κίνημα, Οι Όροι Απασχόλησης Μεταναστών Εργατών και ο Ρόλος του Συνδικαλιστικού Κινήματος στη Προστασία των Εργατικών κεκτημένων και την ένταξη τους στο Κυπριακό Εργατικό Κίνημα, (forthcoming), Αθήνα.
- Τριμκλινώτης, Ν. (2005) «Σύγχρονη Πολυπολιτισμική Κυπριακή Κοινωνία: Προβλήματα και Τρόποι Αντιμετώπισης: Σφαιρική και κοινωνιολογική ανάλυση», Ζ' Ετήσια Συνδιάσκεψη Συμβούλιου Ευημερίας Πάφου, Πάφος.

Στα Αγγλικά

- ECRI (2005) Third Report on Cyprus, European Commission against Racism and Intolerance, Council of Europe, Strasbourg, 16 May 2006.
- ECRI (2001) Second Report on Cyprus, European Commission against Racism and Intolerance, Council of Europe, Strasbourg, 3 July 2001.
- ECRI (2000) Report on Cyprus, European Commission against Racism and Intolerance, Council of Europe, Strasbourg, 9 Nov 1999.
- Demetriou, C. (2005) The principle of non-discrimination and equal opportunities for persons with disabilities: The Cyprus and European institutional framework, the role of national organizations of persons with disabilities and good practices in the field of integration in the labour market, accessibility and non-discrimination - A Compendium, publication for European Commission National Information Days, September 2005.
- Florentzos, M. (2005) The Legal and Social Position of Persons with Disability in the New Legal Order of the Republic of Cyprus as a Member State of the European Union. Equal - Treatment- Social Policy, Nicosia.
- Kadir, N. (2007) 'A Preliminary Report: Labour Conditions of Asian Domestic Workers', Fulbright paper (forthcoming, The Cyprus Review, Special Issue on Migration and Racism).
- Kountouros, H. (2005) Summary of legislation implementing Directive 2000/78/EC establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation with respect to sexual Orientation in Cyprus, written at the request of Kees Waaldijk & Matteo Bonini-Baraldi, for book Sexual orientation discrimination in the European Union: National laws and the Employment Equality Directive (The Hague: T.M.C. Asser Press, 2006), and has been published on the website of the E.M. Meijers Institute of Legal Studies of the Universiteit Leiden; see www.emmeijers.nl/experts.
- Lenz, R. (2001) 'The Lady and the Maid: Racialised Gender Relations in Greek-Cypriot Households', The Cyprus Review, vol. 13:2, Fall 2001, pp. 75-92.
- Spyrou, S. (2004) Educational Needs of Turkish-speaking Children in Limassol, UNOPS, February-March 2004, Nicosia.

- Trimikliniotis, N. (2007) “Discriminated Voices - Cyprus Report”, Work Package 2, The European Dilemma: Institutional Patterns and the Politics of ‘Racial’ Discrimination, Research Project Xenophob, EU Fifth Framework Program 2002-2005(forthcoming, The Cyprus Review, Special Issue on Migration and Racism).
- Trimikliniotis, N. (2005) “National expert of Report for EU Commission report, Title: Report on Measures to Combat Discrimination in the EU Countries: A Comparison between council Directives and national legislation on the grounds of racial or ethnic origin, gender, sexual orientation, disabilities, age, religion or belief – Report on Cyprus”, for EU Commission report on behalf of Human European Consultancy and the Migration Policy Group, at http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/policy/aneval/legnet_en.htm#coun
- Trimikliniotis, N. (2004) “Mapping Discriminatory Landscapes: Ethnic Discrimination in a divided Education System”, in: The Cyprus Review, Vol. 16, N. 1, Spring 2004, Research and Development Centre – Intercollege, Cyprus and University of Indianapolis, USA;
- Trimikliniotis, Nicos (1999) ‘Racism and New Migration to Cyprus: The Racialisation of Migrant Workers’, Anthias, F. and Lazarides, G. (ed.): Into the Margins: Exclusion and Migration in Southern Europe, Aldershot: Avebury
- Trimikliniotis, N. and Demetriou, C. (2007) “Cyprus: Civic Participation and New Migration”, chapter in European Immigration: A sourcebook, edited by Anna Triandafyllidou and Ruby Gropas, 2007, Ashgate, Aldershot [forthcoming).
- Trimikliniotis, N. and Demetriou, C. (2004) Roma, Sinti, Gypsies and Travellers in public education in Cyprus- RAXEN Special Study, Report by the Cyprus National Focal Point for the EUMC written on behalf of the Cyprus Labour Institute as a special study for the EUMC.
- Trimikliniotis, N. and Pantelides, P. (2003) “Mapping Discriminatory Landscapes in the labour market”, The Cyprus Review, Vol. 15, spring 2003, N. 1.
- U.S. State Department International Religious Freedom Report 2002.
- Williams, G. A. (2000) “The Gypsies of Cyprus: A DRC Update”, Kurri, March Vol. 1 No 2 Spring/Summer 2000, Dom Research Centre.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Επίτροπος Διοίκησης/ Αρχή Ισότητας - Αρχή κατά του Ρατσισμού
Διαγόρου 2, 1097, Λευκωσία
Τηλ. (+357) 22405500, Φαξ (+357) 22672881
ombudsman@cytanet.com.cy www.ombudsman.gov.cy

Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία ΠΕΟ
Αρχερμου 31-35, 1045 Λευκωσία
Τηλ. (+357)22866400, Φαξ (+357) 22866514
generalsecretary@peo.org.cy www.peo.org.cy
Γενικός Γραμματέας: Πάμπης Κυρίτσης

Γραφείο Μεταναστών Εργατών της ΠΕΟ
Αρχερμου 31-35, 1045 Λευκωσία
Τηλ. (+357)22866480 Φαξ (+357)22346828
www.peo.org.cy

Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία ΔΕΟΚ
Λεωφ. Βύρωνος, 2162 Nicosia
Τηλ. (+357)22872177, Φαξ (+357)22670494
deok@cytanet.com.cy www.deok.org.cy
Γενικός Γραμματέας: Διομήδης Διομήδους

Παρατηρητήριο Ισότητας -ΠΙΚ
Κανάρη 7, Στρόβολος 2059 Λευκωσία
Τηλ. (+357)22441899, Φαξ (+357)22441896
pik@cytanet.com.cy www.pik.org.cy
Αννα Πηλαβάκη (deok.lm@cytanet.com.cy)

Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου ΣΕΚ
Λεωφ. Στροβόλου 11, 1687 Λευκωσία
Τηλ. (+357)22849849, Φαξ (+357)22849850
sek@sek.org.cy www.sek.org.cy
Δημήτρης Κιττένης

Ανεξάρτητη Αρχή Διερεύνησης Ισχυρισμών και Παραπόνων κατά της Αστυνομίας
Οδός Σαχτούρη 14-16, Γρ.302, 1080 Λευκωσία
Τηλ. (+357) 22872412, Φαξ (+357) 22872413
Πρόεδρος: Γιαννάκης Αγαπίου

Εθνικός Οργανισμός για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων ΕΘΝΟΠΙΑΔ
Πελλη και Νιρβάνα (γωνία), 1492 Λευκωσία
olcommissioner@olc.gov.cy
Πρόεδρος: Λήδα Κουρουμπά

Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη και Αντιρατσισμό ΚΙΣΑ (μόνο ζητήματα μετανάστευσης)
Αρσινόης 48, Λευκωσία
Τηλ. (+357) 22878181, Φαξ (+357) 22773039
kisa@cytanet.com.cy www.kisa.org.cy
Πρόεδρος: Δώρος Πολυκάρπου

Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλοφύλων Κύπρου (ΑΚΟΚ) (μόνο ζητήματα σεξουαλικού προσανατολισμού)
Λευκωσία, τηλ.. (+357)22753797, Φαξ (+357)22516660
alecosmodinos@hotmail.com
Πρόεδρος: Αλέκος Μοδινός

Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες – γραφεία Κύπρου (μόνο ζητήματα ασύλου)
T.K. 21642, 1590 Nicosia
Τηλ. (+357)22359043, Φαξ (+357)22359037, cypni@unhcr.ch
Κριστίνα Πλανάς

Κέντρο Πληροφόρησης και Στήριξης Γυναικών ΑΠΑΝΕΜΙ
T.K. 27452, 1645 Nicosia
Τηλ. (+357) 96518017 apanemi@cytanet.com.cy
Πρόεδρος: Τζούλια Καλημέρη

Future Worlds Center (μόνο ζητήματα ασύλου)
Προμηθέος 5, γραφείο 9, Λευκωσία 1065
Τηλ. (+357)22873820, Φαξ (+357) 22873821
kerstin@tech4peace.org www.tech4peace.org
Kerstin Wittig

d) Ευκαιρίες Χρηματοδότησης στον τομέα της μη-διάκρισης

I. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΡΟΣ ΜΚΟ/ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΜΕ ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Ε.Ε.

1. Κοινοτική χρηματοδότηση σε ΜΚΟ/Συνδικάτα με δράση σε επίπεδο Ε.Ε.

a) *Ευρωπαϊκές ΜΚΟ*

Οι Ευρωπαϊκές ΜΚΟ βρίσκονται σε καίρια θέση να επηρεάσουν και να συνεισφέρουν στις Ευρωπαϊκές πολιτικές απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων και ίσων ευκαιριών σε διαφορετικά επίπεδα – τόσο στη διαμόρφωση όσο και στην εφαρμογή τους – μέσω της πληροφόρησης και της εμπειρογνωμοσύνης που παρέχονται από τα εθνικά τους μέλη. Κάτι τέτοιο είναι ζωτικής σημασίας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτικές της Ε.Ε. καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες των Ευρωπαίων πολιτών, και ότι οι πολίτες είναι ενήμεροι για αυτές.

Κατά το διάστημα 2001-2006, το Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων παρείχε χρηματοδότηση σε Ευρωπαϊκά δίκτυα ΜΚΟ που εκπροσωπούν και προασπίζουν τα δικαιώματα όσων είναι εκτεθειμένοι σε διακρίσεις:

Στις ακόλουθες ΜΚΟ χορηγήθηκε το συνολικό ποσό των 3.000.000 € ετησίως για τις λειτουργικές τους δαπάνες μέχρι το τέλος Απριλίου 2007. Πρόκειται για τις: AGE (Πλατφόρμα για την Τρίτη Ηλικία), ILGA Europe (Διεθνής Ένωση Ομοφυλοφίλων – Ευρώπη), ENAR (Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά του Ρατσισμού), και EDF (Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας). Το Πρόγραμμα Δράσης υποστήριξε επίσης έναν αριθμό μικρότερων οργανώσεων – Ευρωπαϊκό Οργανισμό Τυφλών, Ευρωπαϊκό Οργανισμό Κωφών, Συμμετοχή Ευρώπη, Αυτισμό στην Ευρώπη.

Μέχρι το τέλος 2006, το Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών έλαβε ετήσιο ποσό περίπου 800.000 € για τις λειτουργικές του δαπάνες, μέσω του Προγράμματος για την Ισότητα των Φύλων.

Κατά το διάστημα 2005-2007, ένας αριθμός ΜΚΟ για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού (Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Φτώχειας, Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των Εθνικών Οργανώσεων που Εργάζονται με τους Αστéγους, Ευρωπαϊκό Διαπεριφερειακό Δίκτυο για την Κοινωνική Ένταξη, Eurochild, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκτυο, Caritas – Ευρώπη) έλαβε χρηματοδότηση συνολικού ύψους 3.600.000 €, στο πλαίσιο του Κοινοτικού Προγράμματος για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού.

Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε τη δημιουργία ενός νέου ολοκληρωμένου προγράμματος, γνωστού ως PROGRESS (Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Αλληλεγγύη). Το πρόγραμμα εγκρίθηκε το Νοέμβριο του 2006 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html

Το PROGRESS συνδυάζει τα τέσσερα προηγούμενα Κοινοτικά Προγράμματα Δράσης, συμπεριλαμβανομένου προγράμματος για την απαγόρευση των διακρίσεων: το τμήμα 4 του PROGRESS, με τίτλο «Καταπολέμηση των διακρίσεων και ποικιλομορφία», στοχεύει συνεπώς στη στήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης και την προώθηση της ενσωμάτωσής της σε όλες τις πολιτικές της Ένωσης.

Οι προσκλήσεις υποβολής προσφορών και εκδήλωσης ενδιαφέροντος σχετικά με το PROGRESS δημοσιεύονται στη σχετική ιστοσελίδα – Προσκλήσεις Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος / Προσκλήσεις Υποβολής Προσφορών – της Γ.Δ. Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/index_en.cfm

Μια πρώτη PROGRESS πρόσκληση για χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στις λειτουργικές δαπάνες του 2007 υπέρ Ευρωπαϊκών δικτύων που δραστηριοποιούνται στην καταπολέμηση των διακρίσεων, την προώθηση της ισότητας των φύλων και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ανθρώπων με ειδικές ανάγκες ανακοινώθηκε το Νοέμβριο 2006. Οι συμβάσεις χορήγησης χρηματοδότησης στα επιτυχόντα δίκτυα σε επίπεδο Ε.Ε. θα ισχύσουν μέχρι το Δεκέμβριο 2007.

β) Ευρωπαϊκά Συνδικάτα

Η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC) εκπροσωπεί εργαζομένους από κάθε κλάδο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Συστάθηκε το 1973 και περιλαμβάνει 81 εθνικές οργανώσεις από 36 Ευρωπαϊκά κράτη (συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών της Ε.Ε.), καθώς επίσης 11 Ευρωπαϊκές βιομηχανικές ομοσπονδίες, με περίπου 60 εκατομμύρια μέλη.

Η ETUC είναι μία από τις τέσσερις κύριες Ευρωπαϊκές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων. Πολυάριθμα προγράμματα Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων υποστηρίζονται κάθε χρόνο από τις γραμμές του προϋπολογισμού (04.03.03.01, 04.03.03.02 και 04.03.03.03) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Για περισσότερες πληροφορίες:

http://ec.europa.eu/employment_social/social_dialogue/grants_en.htm

2. Κοινοτική χρηματοδότηση σε εθνικές ΜΚΟ/Συνδικάτα

Ενώ η Ε.Ε. δεν παρέχει βασική χρηματοδότηση σε εθνικές ΜΚΟ ή εθνικά συνδικάτα στο πλαίσιο του PROGRESS, οι διάφορες οργανώσεις δύνανται να λάβουν χρηματοδότηση για προγράμματα μέσω της συμμετοχής τους σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, όπως δραστηριότητες που εγείρουν την εθνική ευαισθητοποίηση ή διακρατικά προγράμματα. Συνεπώς, συνιστάται στις εθνικές οργανώσεις να ελέγχουν τακτικά την ιστοσελίδα των Προσκλήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος / Προσκλήσεων Υποβολής Προσφορών της Γ.Δ. Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών, και να συμβουλευονται τις οδηγίες που δημοσιεύονται σε αυτήν, προκειμένου να εξετάζουν εάν τα προγράμματα εθνικών ΜΚΟ/συνδικάτων είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/index_en.cfm

Ευρωπαϊκές ΜΚΟ, όπως η AGE, η ILGA Europe, η EDF ή η ENAR, αποτελούν μία ακόμα καλή πηγή πληροφόρησης. Ως εκ τούτου, συνιστάται να ελέγχονται επίσης οι πληροφορίες που εμφανίζονται στην ιστοσελίδα τους.

Εκτός από το PROGRESS, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) μπορεί επίσης να αποτελέσει πηγή χρηματοδότησης για προγράμματα εθνικών οργανώσεων. Κατά την περίοδο 2007-2013, το ΕΚΤ θα εστιάσει τη δράση του σε τέσσερις κεντρικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης με την καταπολέμηση των διακρίσεων και της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τους μειονεκτούντες. Για περαιτέρω πληροφορίες:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν χρηματοδοτεί απευθείας τα προγράμματα ΕΚΤ. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων τους για χρηματοδότηση και την επιλογή ξεχωριστών προγραμμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες, πρέπει να επικοινωνήσετε με τη σχετική εθνική/περιφερειακή αρχή, της οποίας τα στοιχεία διατίθενται στην ακόλουθη ιστοσελίδα:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/esf/esf_matrix_en.cfm

II. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΕ ΜΚΟ/ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- 1. Η αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη χώρα σας παρέχει συγκεκριμένη χρηματοδότηση σε ΜΚΟ/συνδικάτα με αντικείμενο την καταπολέμηση των διακρίσεων σε εθνικό επίπεδο; Τι είδους χρηματοδότηση είναι αυτή; (πρόγραμμα επιδότησης, πρόβλεψη για αίθουσα συσκέψεων, κτλ) Είναι εύκολη η πρόσβαση σε τέτοια χρηματοδότηση; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για χορήγηση τέτοιας χρηματοδότησης;**

Η αντιπροσωπεία της ΕΕ στην Κύπρο δεν παρέχει χρηματοδότηση σε ΜΚΟ ή συντεχνίες, αλλά μόνο πληροφορίες για χρηματοδότηση από την ΕΕ.

- 2. Η κεντρική κυβέρνηση παρέχει συγκεκριμένη χρηματοδότηση σε ΜΚΟ/συνδικάτα με αντικείμενο την καταπολέμηση των διακρίσεων;**

Υπάρχουν μικρά ποσά διαθέσιμα από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Παιδείας και Δικαιοσύνης για ad hoc εκδηλώσεις για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του κάθε Υπουργείου, υπάρχουν μεγαλύτερα ποσά που διατίθενται σε κάποιες ΜΚΟ για τα έξοδα λειτουργίας τους και υπάρχουν ποσά διαθέσιμα για συγκεκριμένα προγράμματα. Τα ποσά αυτά δεν περιορίζονται σε θέματα μη-διάκρισης αλλά μπορούν να διατεθούν για οποιοδήποτε σκοπο.

Γενικά ομιλούντες, οι συντεχνίες δεν λαμβάνουν χρηματοδότηση από την κυβέρνηση εκτός από κάποια ποσά για τη διεξαγωγή προγραμμάτων κατάρτισης προς τα μέλη τους και/ή προς εργαζομένους τα οποία διατίθενται μέσω της Αρχής Ανάπτυξης ανθρώπινου Δυναμικού. Η κατάρτιση μπορεί δυντικά να περιλαμβάνει και τη μη-διάκριση παρόλο που οι συντεχνίες ακόμα να αναλάβουν δράση στον τομέα αυτό.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικό Ασφαλίσεων (μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου) μαζί με το Γραφείο Προγραμματισμού είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των χρημάτων που διατίθενται στα πλαίσια του προγράμματος EQUAL (www.equal.mlsi.gov.cy). Το Γραφείο Προγραμματισμού έχει διοριστεί επίσης ως η διαχειριστική αρχή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και ακολούθως μετέφερε τη δικαιοδοσία του στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το οποίο διορίστηκε ως ο ενδιάμεσος φορέας για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (<http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/All/97AD7E9079B991A6C2257179002C64FB?OpenDocument>). Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης διαχειρίστηκε τη χρηματοδότηση και τις δραστηριότητες στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους για Ισες Ευκαιρίες 2007. Δεν δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα για το σκοπό αυτό, ούτε και υπάρχει σχετική αναφορά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

- 3. Υπάρχει άλλου είδους χρηματοδότηση;**

Το Βρετανικό Συμβούλιο κάποτε χρηματοδοτεί εκδηλώσεις με χαρακτήρα κατά των διακρίσεων, κυρίως αν περιλαμβάνουν το στοιχείο της συνεργασίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Η πρόσβαση σε πληροφορίες σε σχέση με τη χρηματοδότηση αυτή δεν είναι εύκολη και δεν υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια ή προϋποθέσεις.

Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου και η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου προσφέρουν χρηματοδότηση σε ΜΚΟ για συγκεκριμένες εκδηλώσεις σε αντάλλαγμα με διαφήμιση. Η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου ενίοτε προσφέρει δωρεάν υπηρεσίες (π.χ. δωρεάν συνδρομή στο διαδίκτυο) σε ΜΚΟ σε αντάλλαγμα με διαφημιστικό στην ιστοσελίδα της ΜΚΟ.

IV. Σεμινάριο για τη Διαχείριση της Διαφορετικότητας

1. Σχεδιασμός του σεμιναρίου

1.1. Εγχειρίδιο

Το εγχειρίδιο σχεδιάστηκε από το IDM και στάλθηκε για να χρησιμοποιηθεί στο σεμινάριο. Ο διεθνής εκπαιδευτής (Dr Amershi) έστειλε επίσης μια παρουσίαση σε power point η οποία μεταφράστηκε στις δύο επίσημες γλώσσες και χρησιμοποιήθηκε στο σεμινάριο. Ο Dr Amershi έστειλε επίσης επιπλέον εκτεταμένο υλικό για το σεμινάριο το οποίο όμως δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί λόγω των χρονικών περιθωρίων (το σεμινάριο ήταν μόνο μία μέρα) και των οικονομικών περιορισμών (θα χρειαζόταν μετάφραση του υλικού και στις δύο επίσημες γλώσσες).

1.2. Ομάδα στόχου

Η ομάδα στόχου ήταν οι επιχειρήσεις, οι ημικρατικοί οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό, κυβερνητικά τμήματα και παροχείς υπηρεσιών γενικότερα.

1.3. Ο ρόλος του διεθνούς εκπαιδευτή

Στην περίοδο πριν το σεμινάριο, ανταλλάξαμε αλληλογραφία με τον Dr Amershi ο οποίος μας προμήθευσε με αρκετό υλικό για χρήση στο σεμινάριο, το οποίο όμως δεν μπορούσε να αξιοποιηθεί στην ολότητα του. Ο Dr Amershi δεν μπόρεσε να παραστεί στο σεμινάριο λόγω πρακτικών δυσκολιών της τελευταίας στιγμής. Στη θέση του παρέστη η κ Isabelle Chopin του Migration Policy Group που έκανε μια σύντομη παρουσίαση power point στην αρχή του σεμιναρίου για το Ευρωπαϊκό κεκτημένο κατά των διακρίσεων και συμμετείχε σε όλη τη διάρκεια του σεμιναρίου με σχόλια, παρατηρήσεις και πληροφορίες για τις εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ.

1.4. Ο ρόλος του εθνικού εκπαιδευτή

Ο Νίκος Τριμικλινώτης μελέτησε και παράδωσε το εγχειρίδιο που ετοιμάστηκε από το IDM, ακολουθώντας την παρουσίαση power-point που έστειλε ο Dr Amershi. Σχεδίασε τα προβλήματα που συζητήθηκαν στα εργαστήρια, επιτήρησε τα εργαστήρια με τη σειρά και προήδρευσε των συζητήσεων στην ολομέλεια.

1.5. ΜΚΟ που οργάνωσε το σεμινάριο

Το σεμινάριο οργανώθηκε από την ΜΚΟ Συμφιλίωση (www.reconciliationcy.org), οργάνωση με επαφές και δραστηριότητες και στις δύο πλευρές του οδοφράγματος, με ερευνητική πείρα στον τομέα της μη-διάκρισης και πείρα στην οργάνωση εκδηλώσεων για την προώθηση της συνεργασίας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Ο Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων ΟΕΒ ήταν συνδιοργανωτής του σεμιναρίου.

2. Προετοιμασία του σεμιναρίου

2.2. Σεμινάριο κατάρτισης στην Κολονία

Ο εθνικός εκπαιδευτής συμμετείχε στο σεμινάριο κατάρτισης για όλους τους εκπαιδευτές στην Κολονία.

2.3. Ανακοίνωση του σεμιναρίου

Η ανακοίνωση για το σεμινάριο κυκλοφόρησε ευρέως με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και με φαξ. Η ΟΕΒ επίσης έβαλε ανακοίνωση στην εφημερίδα και ένας μικρός αριθμός έδειξε ενδιαφέρον και γράφτηκε για να παρακολουθήσει το σεμινάριο σαν αποτέλεσμα αυτής της δημοσίευσης.

Η πρόσκληση στάλθηκε σε μεγάλο αριθμό κυβερνητικών τμημάτων και ορισμένα ανταποκρίθηκαν στέλλοντας το έντυπο εγγραφής. Σε αρκετές περιπτώσεις, επικοινωνήσαμε προσωπικά με τη διεύθυνση προσωπικού μεγάλων οργανισμών και τους εξηγήσαμε τη φύση και τους στόχους του σεμιναρίου και τους αποστείλαμε μετά ειδική πρόσκληση ζητώντας τους να την κυκλοφορήσουν στο προσωπικό τους.

2.4. Προσέλκυση και επιλογή συμμετεχόντων

Οι ενδιαφερόμενοι καθυστέρησαν αρκετά να ανταποκριθούν στις προσκλήσεις που έλαβαν, κάποιιοι πριν και κάποιιοι μετά την τελευταία ημερομηνία υποβολής που είχαμε καθορίσει στην πρόσκληση. Σταματήσαμε να δεχόμαστε έντυπα εγγραφής όταν συμπληρώσαμε όλες τις θέσεις που προβλέπονταν στον προϋπολογισμό, παρόλο που αρκετά άτομα έδειξαν ενδιαφέρον την τελευταία ημέρα πριν το σεμινάριο και ζητούσαν να συμπεριληφθούν.

2.5. Οργανωτικές διευθετήσεις

Η φωτοτύπηση, η εκτύπωση, το δέσιμο των εγγράφων, η ετοιμασία των κονκάρδων με τα ονόματα των συμμετεχόντων κλπ ανατέθηκαν σε επαγγελματική εταιρεία.

Η μετάφραση όλων των εγγράφων στην Τουρκική έγινε από επαγγελματία μεταφράστρια στην Τουρκία (ήταν φθηνότερη, καλύτερη και γρηγορότερη από τους μεταφραστές που μπορέσαμε να βρούμε στην Κύπρο). Για σκοπούς της ταυτόχρονης διερμηνείας στο σεμινάριο προσλάβαμε έναν από τους καλύτερους διερμηνείς στη χώρα και νοικιάσαμε τα κατάλληλα μηχανήματα, ούτως ώστε ο κάθε συμμετέχων να προμηθευτεί από ένα σετ ακουστικά. Φροντίσαμε να δώσουμε στο διερμηνέα εκ των προτέρων το υλικό στα Ελληνικά και στ Τουρκικά (τα εγχειρίδια, το πρόγραμμα, τις ασκήσεις για τα εργαστήρια κλπ), πράγμα που του έδωσε τν ευκαιρία να προετοιμαστεί σε σχέση με την ορολογία.

Το μεσημεριανό φαγητό και οι καφέδες στα διαλείμματα προσφέρθηκαν από το εστιατόριο του Intercollege/Πανεπιστημίου Λευκωσίας, στο οποίο είχε δοθεί το πρόγραμμα εκ των προτέρων και το οποίο τήρησε επιμελώς τις ώρες των διαλειμμάτων. Επίσης, σεβάστηκε πλήρως τις απαιτήσεις των οργανωτών σε σχέση με τις διατροφικές ανάγκες των συμμετεχόντων.

Δεν υπήρχαν χρήστες τροχοκαθίσματος ανάμεσα στους συμμετέχοντες.

Το υλικό που διανέμηκε στους συμμετέχοντες (περιοδικά, φυλλάδια, εγχειρίδια, έντυπα αξιολόγησης, γραφική ύλη, προγράμματα κλπ) μεταφέρθηκε στην αίθουσα του σεμιναρίου την ίδια μέρα και τοποθετήθηκε σε τραπέζι στην είσοδο της αίθουσας, για να μπορούν όσοι εισέρχονται στην αίθουσα να παίρνουν τα αντίτυπα τους.

Επειδή υπήρχε εξοπλισμός μόνο για μια παρουσίαση power point, προβλήθηκε μόνο το power-point στα Ελληνικά. Στους Τουρκόφωνους συμμετέχοντες δόθηκε εκτύπωση της παρουσίασης του power-point στα Τουρκικά.

2.6. Αξιολόγηση αναγκών

Η εθνοτική διαίρεση της Κύπρου και η εχθρότητα μεταξύ των δύο κοινοτήτων της (της Ελληνοκυπριακής και της Τουρκοκυπριακής) έχουν καθορίσει σε μεγάλο βαθμό το τοπίο και την προσέγγιση του κράτους έναντι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας, αμφότερα των οποίων μπορεί να πολιτικοποιηθούν έντονα στο δημόσιο διάλογο στην Κύπρο. Το γενικό σκηνικό της Κύπρου χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές αξίες που συναντώνται συχνά στις μικρές και ξεκομμένες κοινωνίες, όπως οι ισχυροί οικογενειακοί δεσμοί και οι καταπιεστικές σχέσεις, ο νεποτισμός, η θρησκοληψία και η ισχυρότατη θέση της εκκλησίας η οποία είναι φανερά εχθρική έναντι των ομοφυλοφίλων, των γυναικών και των άλλων θρησκευτικών και εθνοτικών ομάδων.

Επίσης, τα χαρακτηριστικά της μετα-αποικιακής κοινωνίας, οι διοικητικές ελλείψεις και οι ανεπαρκείς μηχανισμοί λογοδοσίας, η απουσία παράδοσης στα ανθρώπινα δικαιώματα ανέκαθεν αντιμετωπιζόνταν ως ενταγμένα στο 'εθνικό πρόβλημα'.

Ως έννοια, η διαχείριση της διαφορετικότητας είναι γενικά άγνωστη και δεν αποτελούσε μέρος των δημόσιων συζητήσεων, μέχρι τη διεξαγωγή του σεμιναρίου που οργανώσαμε. Η μοναδική φορά που το ζήτημα τέθηκε δημόσια ήταν το ίδιο το σεμινάριο και ένα ρεπορτάζ που ακολούθησε στον τύπο γραμμένο από μια δημοσιογράφο που είχε παρακολουθήσει το σεμινάριο. Στο σεμινάριο τα ζητήματα που τέθηκαν ήταν κύρια η μεταχείριση ατόμων με αναπηρίες στο χώρο εργασίας, η κατάσταση των μαθητών Ρόμα στην εκπαίδευση, το ζήτημα της θρησκείας στην εκπαίδευση και οι πρακτικές πρόσληψης αναφορικά με το φύλο, την ηλικία και την ομοφυλοφιλία.

Η κύρια ανησυχία των οργανισμών είναι η διαχείριση προβλημάτων που πηγάζουν από την εργοδότηση ατόμων με αναπηρίες, που συχνά σχετίζονται με την ανάληψη καθηκόντων από άτομα που απέκτησαν αναπηρία ενώ ήταν εργοδοτούμενοι, και την μεγαλύτερη δυνατόν αξιοποίηση των ικανοτήτων τους με τρόπο που να μην δημιουργούνται δυσарέσκεις μεταξύ των υπόλοιπων εργοδοτούμενων

Παρόλο που δεν υπάρχουν παραδείγματα διαχείρισης της διαφορετικότητας αυτό καθαυτό οι οργανισμοί, κύρια του δημόσιου και του ημικρατικού τομέα, που εργοδοτούν άτομα με αναπηρίες συχνά προσπαθούν να διευκολύνουν την ομαλή ένταξη τους στον οργανισμό, προμηθεύοντας τους με ειδικό εξοπλισμό, βοηθούς, καθιστώντας το κτίριο πιο προσβάσιμο, δημιουργώντας ειδικούς χώρους στάθμευσης κλπ. Είναι λίγες οι περιπτώσεις των εταιρειών στον ιδιωτικό τομέα που προσλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες. Οι ομοφυλόφιλοι στην Κύπρο εξακολουθούν να κρύβουν την σεξουαλική τους ταυτότητα και επομένως το ζήτημα της διαχείρισης της διαφορετικότητας στο χώρο εργασίας σπάνια εγείρεται. Η εργοδότηση μεταναστών/ εθνοτικών μειονοτήτων είναι ακόμα σε επίπεδο προσωρινότητας για τους πλείστους εργοδότες, δεδομένης της προσωρινής φύσης της παραμονής των μεταναστών εργατών στην Κύπρο. Η ανισότητα στη διαπραγματευτική δύναμη μεταξύ των εθνοτικών/μεταναστών εργαζομένων και των εργοδοτών γέρνει υπέρ των τελευταίων με αποτέλεσμα να μην υπάρχει κίνητρο για τους εργοδότες να διερευνήσουν έννοιες και θεωρίες που υπόσχονται να μεγιστοποιήσουν την παραγωγικότητα.

3. Διεκπεραίωση του σεμιναρίου για τη διαχείριση της διαφορετικότητας

3.1. Παραδείγματα επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τη διαχείριση της διαφορετικότητας

Δεδομένης της έλλειψης παραδειγμάτων από επιχειρήσεις στην Κύπρο, ο εκπαιδευτής παρουσίασε παραδείγματα από άλλες χώρες. Στους συμμετέχοντες δόθηκε βιβλιάριο με καταγραφή παραδειγμάτων επιχειρήσεων σε άλλες χώρες της ΕΕ που εφαρμόζουν την αρχή της διαχείρισης της διαφορετικότητας. Αναφέρθηκαν κάποιες καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στην Κύπρο.

3.2. Ποσοστό συμμετεχόντων (επιχειρήσεις/κυβέρνηση/ οργάνωση εργοδοτών/ σύμβουλοι/ άλλοι)

52% των συμμετεχόντων προέρχονταν από εταιρείες, 41% προέρχονταν από παροχείς υπηρεσιών και 9% από συμβουλευτικές εταιρείες.

3.3. Διαδικασία κατά τη διάρκεια της μέρας – παρατηρήσεις

Η ατμόσφαιρα μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν καλή και η ολομέλεια είχε αρκετές παρεμβάσεις από το ακροατήριο, με χρήσιμη συμβολή από τους συμμετέχοντες που κατέθεταν τις δικές τους εμπειρίες. Σημαντικό μειονέκτημα αποτέλεσαν τα ρατσιστικά σχόλια που έγιναν από συμμετέχοντες αστυνομικούς, οι οποίοι επίσης αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τις οδηγίες του εκπαιδευτή για το διαχωρισμό τους σε διαφορετικές ομάδες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων. Εκτός από αυτό, το πρόγραμμα κύλησε ομαλά και το χρονοδιάγραμμα τηρήθηκε.

3.4. Αξιολόγηση του σεμιναρίου

Οι πλείστοι από τους συμμετέχοντες βρήκαν το ρυθμό και το βαθμό δυσκολίας ικανοποιητικό και όλοι βρήκαν τον εκπαιδευτή καλά προετοιμασμένο και βοηθητικό. Ορισμένοι δήλωσαν ότι οι στόχοι του σεμιναρίου δεν ήταν ξεκάθαροι και ότι δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να συμμετέχουν. Τα σχόλια σε σχέση με το χώρο διεξαγωγής ήταν μάλλον μέτρια αλλά το υλικό που διανεμήθηκε θεωρήθηκε ιδιαίτερα βοηθητικό. Οι συμμετέχοντες που είχαν προηγούμενη κατάρτιση στον τομέα της μη-διάκρισης βρήκαν το ρυθμό κάπως αργό. Ορισμένοι σημείωσαν ότι το σεμινάριο δεν τους παρείχε αρκετή πρακτική εξάσκηση. Όπως και στα σεμινάρια για τη μη-διάκριση, οι συμμετέχοντες βρήκαν τα εργαστήρια ως τα πιο χρήσιμα και τις μακροσκελές ομιλίες ως τις λιγότερο χρήσιμες. Όλοι δήλωσαν ότι θα κάνουν χρήση των πληροφοριών και των ικανοτήτων που απόκτησαν στο χώρο εργασίας τους και πρότειναν επανάληψη του σεμιναρίου με τους ίδιους εκπαιδευτές στις επιχειρήσεις, στο δημόσιο και στα σχολεία.

Κάτω από τον τίτλο «μελλοντικές δράσεις» καταγράφηκαν οι ακόλουθες απόψεις: θα έπρεπε να είχαν δοθεί περισσότερες πληροφορίες για το νομικό πλαίσιο και κυρίως για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταιρειών, η δομή του μονοήμερου σεμιναρίου ήταν ιδεώδης (μόνο ένας συμμετέχοντας είπε ότι 2 μέρες θα ήταν προτιμότερες), η διαφορετικότητα στο δημόσιο τομέα θα έπρεπε να ακολουθήσει ως συνέχεια του σεμιναρίου αυτού, ο σύνδεσμος των εργοδοτών οφείλει να διεξάγει εκστρατείες ενημέρωσης, θα έπρεπε να είχαν παρουσιαστεί περισσότερα παραδείγματα επιχειρηματικής πρακτικής σε άλλες χώρες της ΕΕ με τα αντίστοιχα αποτελέσματα, θα έπρεπε να παρουσιαστούν περισσότερες υποθέσεις όπου η διαχείριση της διαφορετικότητας εφαρμόζεται στο δημόσιο τομέα, χρειάζεται περισσότερη νομική ανάλυση, πρέπει να βρεθούν τρόποι ενθάρρυνσης και επηρεασμού της εφαρμογής της πολιτικής της διαχείρισης της διαφορετικότητας, η διανομή της πρόσκλησης για το σεμινάριο ήταν μη ικανοποιητική για ένα συμμετέχοντα που έμαθε για το σεμινάριο την τελευταία στιγμή, άλλος συμμετέχοντας δήλωσε ικανοποιημένος με τη διάχυση της πρόσκλησης και ανέφερε ότι άκουσε για το σεμινάριο από πολλές διαφορετικές πηγές, θα έπρεπε να καταρτιστεί κατάλογος διευθύνσεων για να ενημερώνονται οι εταιρείες που ενδιαφέρονται για το θέμα για μελλοντικά σεμινάρια ή εξελίξεις, ο καλύτερος τρόπος επικοινωνίας με τις εταιρείες είναι μέσον του τύπου (εφημερίδες, ράδιο, τηλεόραση), συχνή ενημέρωση για εξελίξεις, θα έπρεπε να γίνει άμεση επαφή με συντεχνίες και επαγγελματικούς οργανισμούς για να υπάρχει πρόσβαση στις εταιρείες, τα έντυπα αξιολόγησης θα έπρεπε να μπορούν να συμπληρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο ή να επιστραφούν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο όταν οι συμμετέχοντες θα είναι λιγότερο κουρασμένοι και θα έχουν καθαρό μυαλό.

4. Κύρια συμπεράσματα από τη διοργάνωση του σεμιναρίου

- 4.1. Οι ταξιδιωτικές διευθετήσεις των διεθνών εκπαιδευτών έπρεπε να γίνουν έγκαιρα για να αποφευχθεί η σύγχυση της τελευταίας στιγμής, οι κρατήσεις και οι ακυρώσεις ξενοδοχείων.
- 4.2. Η απειλή ακύρωσης του σεμιναρίου αν δεν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός συμμετεχόντων δημιούργησε μεγάλη ένταση στους διοργανωτές, που ήταν υποχρεωμένοι να δεσμευτούν έναντι διαφόρων παροχών υπηρεσιών (μεταφραστές, διερμηνείς, ενοικίαση μηχανημάτων αυτόματης διερμηνείας, φαγητό και καφέδες για τους συμμετέχοντες, φωτοτύπηση υλικού κλπ) αρκετά πριν το σεμινάριο και πριν την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων. Η ενδεχόμενη ακύρωση του σεμιναρίου την ενδεκάτην ώρα, την οποία τελικά κατορθώσαμε να αποφύγουμε, πέρα από το οικονομικό βάρος στους οργανωτές, θα αντανάκλούσε αρνητικά σε όλους, οργανωτές και εταίρους του προγράμματος.
- 4.3. Έπρεπε να είχαμε παραγγείλει περισσότερο υλικό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για διανομή στους συμμετέχοντες.
- 4.4. Τα έντυπα αξιολόγησης ήταν μακροσκελή (3 σελίδες) και κάποιες ερωτήσεις επαναλαμβάνονταν. Πιστεύω ότι αυτό αποθάρρυνε τους συμμετέχοντες από το να τα συμπληρώσουν ενώ ώθησε άλλους να τα συμπληρώσουν επιφανειακά για να κερδίσουν χρόνο.

- 4.5. Θα έπρεπε να είχε γίνει πρόνοια στον προϋπολογισμό για αυξήσεις στις τιμές από τότε που ετοιμάστηκε ο προϋπολογισμός μέχρι την εκτέλεση του έργου, που μπορεί να είναι και δύο χρόνια αργότερα.
- 4.6. Η συμμετοχή του εθνικού οργανισμού των εργοδοτών ως συνδιοργανωτή δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τα μέλη του θα συμμετέχουν στο σεμινάριο.

Παραρτήματα

Ο ρόλος των συντεχνιών στην καταπολέμηση των διακρίσεων

Ζητούμενο αποτέλεσμα:

- Να διερευνήσουν οι συμμετέχοντες τους ρόλους που οι συντεχνίες μπορούν και πρέπει να διαδραματίσουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων

1. Τι είναι η συντεχνία;

Η συντεχνία είναι μια οργανωμένη ένωση εργαζομένων σε κάποιον εμπορικό τομέα ή επάγγελμα που έχει σαν στόχο την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των εργαζομένων. Οι συντεχνίες μπορεί να είναι οργανωμένες ανά τομέα (παιδεία, μεταφορές κλπ). Σε κάποιες χώρες, οι συντεχνίες έχουν ξεκάθαρη σύνδεση με κάποιο πολιτικό κόμμα ή έχουν συγκεκριμένη πολιτική ιδεολογία. Οι συντεχνίες μπορούν επίσης να οργανωθούν ως ομοσπονδίες και να καταστούν μέλη Ευρωπαϊκών ή διεθνών δικτύων. Ως επί το πλείστον, οι συντεχνίες χρηματοδοτούνται από τις συνδρομές των μελών τους.

2. Ποιος είναι ο ρόλος των συντεχνιών στην καταπολέμηση των διακρίσεων;

Οι συντεχνίες οφείλουν να εκμεταλλευτούν πλήρως τον ειδικό ρόλο που τους δόθηκε από τα άρθρα 7 και 11 της Οδηγίας 2000/43/EC και τα άρθρα 9 και 13 της Οδηγίας.

Η συμβολή των συντεχνιών είναι πολύ σημαντική στην ανάπτυξη ειρηνικών, δημοκρατικών, καλά οργανωμένων, υγιών και οικονομικά βιώσιμων χώρων εργασίας που ασχολούνται και προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και μέσα από το χώρο εργασίας συμβάλλουν στην προώθηση των ίδιων στόχων στην κοινωνία ευρύτερα.

Σαν πρωταγωνιστές στον κοινωνικό διάλογο, οι συντεχνίες μπορούν να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις στο χώρο εργασίας με τους ακόλουθους τρόπους:

- Τη διαπραγμάτευση με τους εργοδότες με στόχο τη διασφάλιση της εξάλειψης των διακρίσεων από το χώρο εργασίας και της προώθησης των ίσων ευκαιριών.
- Την παροχή μέσου έκφρασης και την αντιμετώπιση των αναγκών των εργαζομένων που υφίστανται διακρίσεις στο χώρο εργασίας.
- Τη στήριξη των θυμάτων διακρίσεων στη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς με την εργοδότη.
- Τη στήριξη των θυμάτων διακρίσεων στην αναζήτηση τους για πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
- Την προώθηση της ισότητας και της διαφορετικότητας στο χώρο εργασίας.
- Τη δημιουργία μηχανισμών για τον επηρεασμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων από τους εργοδότες και την κυβέρνηση.
- Την ενσωμάτωση της αρχής της μη-διάκρισης και των ίσων ευκαιριών στις πολιτικές και τις πρακτικές.
- Την ενθάρρυνση προς εργοδότες, οργανισμούς και προς την κυβέρνηση να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις.
- Την παρακολούθηση, καταγραφή και η αποκήρυξη των διακρίσεων.
- Τη διασφάλιση του ότι η ισότητα βρίσκεται ψηλά στην πολιτική ατζέντα και την ενθάρρυνση εκστρατειών και δράσεων για την εξάλειψη των διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας.

Οι συντεχνίες μπορούν να προωθήσουν τη συνεργασία για να ενδυναμώσουν τον αγώνα ενάντια στις διακρίσεις με τις ακόλουθες δράσεις:

- Τη συνεργασία με άλλες συντεχνίες για την επίτευξη κοινών στόχων.
- Τη συνεργασία με ΜΚΟ για την επίτευξη κοινών στόχων.
- Την ενδυνάμωση ομάδων για να μπορούν να διεξάγουν εκστρατείες και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.
- Όπου είναι απαραίτητο, τη συνεργασία με την κυβέρνηση/τους εργοδότες για την επίτευξη κοινών στόχων.
- Την αμφισβήτηση των πράξεων της κυβέρνησης/των εργοδοτών, όταν αυτές είναι αντίθετες με τους στόχους της συντεχνίας.
- Την παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη με αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών εντός του πλαισίου των κυβερνητικών πολιτικών και την υιοθέτηση και προώθηση των στρατηγικών των συντεχνιών καθώς και των στρατηγικών που συμφωνήθηκαν μεταξύ των συντεχνιών και της κυβέρνησης.
- Την παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη με αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών εκτός του πλαισίου των κυβερνητικών πολιτικών και την υιοθέτηση και προώθηση των στρατηγικών των συντεχνιών ακόμα και όταν αυτές συγκρούονται με τις κυβερνητικές πολιτικές.
- Το συντονισμό των δικών τους υπηρεσιών και την προσπάθεια ανάμιξης της κυβέρνησης/των εργοδοτών σε συζήτηση για το συντονισμό υπηρεσιών μεταξύ κυβέρνησης και συντεχνιών, όπου οι υπηρεσίες σχετίζονται με τις ίσες ευκαιρίες.
- Την προσφορά καθοδήγησης και τη συμμετοχή στις διαδικασίες θεσμοθέτησης νομοθεσίας και πολιτικής, με την παροχή συμβουλών που βασίζονται σε εμπειριστατωμένη έρευνα και με την ενημέρωση πολιτικών της κυβέρνησης, εργοδοτών και άλλων προσώπων επιρροής.
- Την ενεργό παρακολούθηση και επισήμανση περιπτώσεων όπου η κυβέρνηση/οι εργοδότες ασκούν διακρίσεις ή όπου δεν πληρούν την υποχρέωση τους να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις ή χρειάζονται να βελτιώσουν τις πρακτικές τους, και την εφαρμογή συστήματος ελέγχου που χαρακτηρίζει τις δημοκρατικές κοινωνίες. Σε αυτή τη διαδικασία, οι συντεχνίες πρέπει να στοχεύουν στην κυβέρνηση και την επιχειρηματική κοινότητα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της συνηγορίας, του λόμπυ και της διαπραγμάτευσης όπου χρειάζεται.
- Την αμφισβήτηση μέσω κατάλληλα επιλεγμένων μηχανισμών των πράξεων, των πράξεων, των παραλείψεων, των διοικητικών πρακτικών και των πολιτικών που αντίκεινται στους στόχους των συντεχνιών και των εργαζομένων.
- Να παρακολουθούν και να εκμεταλλεύονται όλες τις εξελίξεις στην καταπολέμηση των διακρίσεων, π.χ. τις νέες νομοθεσίες (εθνικές, Ευρωπαϊκές και διεθνείς), τις νέες πολιτικές (εθνικές, Ευρωπαϊκές και διεθνείς), τις νέες πηγές χρηματοδότησης και τις σημαντικές δικαστικές αποφάσεις (σε εθνικό, Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο).
- Να είναι ανοιχτοί, διαφανείς και υπόλογοι στα μέλη και στην κοινωνία.
- Την αύξηση της ισχύος της συμμετοχής των συντεχνιών στον κοινωνικό διάλογο με τη δημιουργία δικτύων και συμμαχιών και την προώθηση πρωτότυπων πρωτοβουλιών και λύσεων. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στη μείωση της προκατάληψης εντός της κοινωνίας και στην προώθηση της ισότητας.
- Την ανοιχτή ανάληψη δράσης σε πνεύμα συνεργασίας με άλλες συντεχνίες και ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε σχετικούς τομείς και η πρόληψη συγκρούσεων και διαφορών μεταξύ συντεχνιών και ΜΚΟ.
- Την άσκηση πίεσης προς το κράτος για να επικυρώσει διεθνής συμβάσεις με τρόπο που να στραφούν τα μάτια της διεθνούς κοινότητας προς τις κυβερνητικές πρακτικές σε σχέση με τις ίσες ευκαιρίες.
- Την παροχή ουσιαστικής και έγκαιρης ενημέρωσης προς εθνικά και διεθνή σώματα, από την οποία τα σώματα αυτά θα μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες όταν εξετάζουν την κατάσταση στη χώρα όσον αφορά τις διακρίσεις.

Εν κατακλείδι, ο ρόλος των συντεχνιών πρέπει να είναι ο έλεγχος, η παρακολούθηση και η αμφισβήτηση των πράξεων των εργοδοτών, της κυβέρνησης και άλλων οργανισμών με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων και την παροχή βοήθειας προς τους εργαζόμενους και προς τις ομάδες εργαζομένων να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.

3. Τι δραστηριότητες μπορεί να αναλάβει μια συντεχνία για να καταπολεμήσει τις διακρίσεις;

Παρακάτω παρατίθεται ένας προτεινόμενος κατάλογος δράσεων και υπηρεσιών που μια συντεχνία μπορεί να αναλάβει για να βοηθήσει στην καταπολέμηση των διακρίσεων για όλους τους λόγους διάκρισης:

- Διαπραγμάτευση
- Ενημέρωση
- Παρακολούθηση/επηρεασμός της πολιτικής και της νομοθεσίας.
- Στήριξη σε θύματα διακρίσεων σε προσωπικό επίπεδο καθώς και σε άτομα ως μέρος συλλογικού παραπόνου.
- Δικαστική διαδικασία.
- Εναλλακτική επίλυση διαφορών συμπεριλαμβανομένης της διαμεσολάβησης.
- Εκστρατείες
- Προώθησε αλλαγών στις πρακτικές που ακολουθούνται (σε αντίθεση με τις πολιτικές ή τη νομοθεσία)

4. Τι χρειάζεται μια συντεχνία για να μπορεί να διατελέσει το ρόλο της;

- Ανθρώπινο δυναμικό
- Ικανότητες
- Γνώση
- Ειδικότητα
- Διαφάνεια
- Να είναι υπόλογη στα μέλη της
- Να διασφαλίζει ότι στάσεις εντός του ίδιου του οργανισμού να μην προκαλούν διακρίσεις
- Κατάλληλη εθνική νομοθεσία για τη δημιουργία και τη λειτουργία τους

5. Γιατί οι συντεχνίες είναι σε καλύτερη θέση από ότι άλλοι οργανισμοί για να αναπτύξουν δράση κατά των διακρίσεων στην εργασία;

- Οι συντεχνίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη διαλόγου μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών στο τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Οι συντεχνίες μπορούν να αντιπροσωπεύουν συλλογικά τους εργαζόμενους, γεγονός που συχνά αποτελεί τον πιο αποτελεσματικό τρόπο για να πραγματοποιηθεί η αλλαγή και η εξαφάνιση των διακρίσεων από το χώρο εργασίας.
- Επειδή οι συντεχνίες έχουν ενσωματωθεί στο χώρο εργασίας, είναι συνήθως στην καλύτερη θέση να εντοπίσουν πρακτικές διακρίσεων στο χώρο εργασίας και να αναλάβουν δράση για να καταπολεμήσουν το πρόβλημα.

6. Ποια είναι τα εμπόδια για τις συντεχνίες και πως μπορούν να ξεπεραστούν;

- Απουσία έννομου συμφέροντος για να μπορούν να συμμετέχουν στο σχετικό δημόσιο λόγο. Οι συντεχνίες οφείλουν να βεβαιώνονται ότι ενημερώνουν το άτομο ή τον οργανισμό που έχει έννομο συμφέρον.
- Απουσία έννομου συμφέροντος για να μπορούν να υποβάλλουν παράπονα είτε ατομικά είτε συλλογικά. Οι συντεχνίες μπορούν να υποστηρίζουν και να βοηθούν αυτούς που έχουν έννομο συμφέρον ή να προσπαθήσουν να τροποποιήσουν τους κανόνες.

- Αντίληψη πολιτικών δεσμών με την κυβέρνηση ή με πολιτικό κόμμα, υπονομεύοντας με αυτό τον τρόπο την φήμη τους ως ανεξάρτητοι υποστηρικτές των ζητημάτων ισότητας. Μια συντεχνία χρειάζεται να δρα με τρόπο ούτως ώστε να μη συγκρούεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα των μελών της για ισότητα και να βεβαιώνεται ότι οι οποιεσδήποτε συνδέσεις της με πολιτικά κόμματα ή άλλους οργανισμούς ή αγώνες δεν συγκρούονται με τα δικαιώματα των μελών τους.
- Παθητικότητα από κάποια μέλη/εργαζόμενους ακόμα και από την ηγεσία σε σχέση με δράση που πρέπει να αναληφθεί για την καταπολέμηση των διακρίσεων
- Συγκρούσεις των συμφερόντων της πλειοψηφίας των μελών και των συμφερόντων της μειοψηφίας.
- Προσωπικές προκαταλήψεις.
- Απουσία αποτελεσματικού 'συνεταιρισμού' μεταξύ Κυβέρνησης/ εργοδοτών και συντεχνιών. Απουσία αποτελεσματικής συνεργασίας με ΜΚΟ.
- Έλλειψη πρόσβασης σε κάποιες ομάδες του εργατικού δυναμικού ή της ανώτατης διεύθυνσης λόγω μη αποτελεσματικών δομών, φτώχης οργάνωσης, προτεραιότητες που επιβάλλονται από τα έξω, πολιτισμικά εμπόδια ή εμπόδια γλώσσας. Οι συντεχνίες οφείλουν να βεβαιώνονται ότι οι ίδιοι οι οργανισμοί τους διαθέτουν πολυμορφία στο εργατικό δυναμικό με προσωπικό που εκπαιδεύτηκε στις ίσες ευκαιρίες και που είναι ενήμερο για την πολιτική και κοινωνική ιστορία συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού αποκλεισμού και διακρίσεων ενάντια σε συγκεκριμένες ομάδες εντός της κοινότητας και που να διαθέτουν, όπου είναι απαραίτητο, γνώσεις ξένων γλωσσών.